

Lukà

andí Yěsù Krístò bhà Ídzi Mākǔrù

Yàrí bhǔkù ò ì nòtù ádròdrǒ dhu tí dhu

Yàrí ní Lukà tí kátina ádrùngbǎ m̀̀ngangà (Kòl 4.14) náandí Yěsù Krístò bhà Ídzi Mākǔrù. Kǎndí ka Ròmà tó kígò ò rò, mbèmbè azà kumì atò mà àrùbhù kumì atò mànà nzínzi ò Yěsù Krístò ka kùgù dhu-dzidò. Ndi Lukà ní'ì nǔ Yěsù bhà uvitatále, pbétù kǎtè Yěsù nunda alé mànà ndíní ndì ndunì tí Yěsù bhà ípirǒnga ní'ì yà adzi ò tí dhu. Ndirò, kǔnda Yěsù bhà uvitatále Pòlò Ídzi Mākǔrù t'únòta tó atdídhená kàbhà abhi ò (Kas 16.10-17; 20.5-21.1). Ka ní'ì nǔ M̀̀yàhudi (Kòl 4.10-14).

Lukà andí ndì bhǔkù Tòfilò tí kátina M̀̀gìrikì tò. Ndi alé ì'ì orù ngarí ò. Kòvò-otù ò, Lukà ambénà dhu òvò dǒ yà ìnzí ní P̀̀yàhúdì-tidò tó pbàkrístò tò. Kǎzè dhu ní abádhí-dò ràlǔ dhu Yěsù rira ì nígu átò atdíkpá P̀̀yàhúdì mànà.

Lukà àndà nga nà atdídǒ alé ní itsìya ònzi ka karí alé: vèbhále, nzónzo, nzéngatále, nǎkùtále, anditále, nzére-alafí írà alé, ndirò ìnzí ní P̀̀yàhúdì. Kàbhà òte-lùkpò ní: itsòta, ìlǎ-Alafí, hirò ònzi ka kí dhu, nzénga t'úbàta, ndirò dhu àkǎ kòdò alé ádrùngbǎle Yěsù ríngo dhu tò dhu.

Ungbòta-òwítá ò, kǎndí ndì «Uvitatále kàsǔ tó bhǔkù.»

Bhǔkù-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhǔkù-dòkpa (1.1-4).

- B̀̀tizò nubhónà Ỳ̀wanì ùgu ka kí dhu mà Yěsù ùgu ka kí dhu mànà dhu (1.5-2.52).

- Bàtizò nubhónà Yùwanì rǐ Ídzì Màkǔrǔ ùno dhu (3.1-20).
- Yěsù rǐ bàtizò àlǔ dhu mà pfòmvo Sitanì rǐ kà-aff ùmvǔ dhu mànà dhu (Luk 3.21-4.13).
- Gàlilayà tó pbìrì ǒ Yěsù anzì kasu (4.14-9.50).
- Yèrùsàlè mà tó kigò ò ndì ndàrà ònà kàsùmì ǒ Yěsù anzì kasu (9.51-19.44).
- Yèrùsàlè mà ndì ndàrà àhu rò Yěsù anzì dhu mà kǔdà òyá dhu mànà (19.45-24.53).

Yàrí bhǔkù Lukà andí okúna dò rò dhu
(Kas 1.1-3)

¹ Ádrùngbǎle Tòfilò, ábhǒ ale nyú nómvù wà ì rándí dhu yà àlě nzínzì ǒ ndì nónzì dhu dǒ. ² Abádhí nándí ì dhu àdhàdhì, yà ì dhu rǐ 'òpè 'ònzì ì dhu nala nyìkpóya nyú nǐ ale náawe àlě tó dhu bhěyi. † ale ní ì adù 'òpè 'ùnò ndì ote indrǔ tó. ³ Ní ima mà átò, ma mádù kóró ì dhu tó obhóngà nónè muni mběyi nyú, ròpè ndì yà ì dhu náapè ì rórò. Ní ádrùngbǎle Tòfilò, ndì dhu-okú dò rò ní ndì, ma mòzè mandí yà ma mónè muni fíndá obhóngà dhu indù, ⁴ ndíní nyi nyuni tí dhu, yà indù ka kúdhe dhu rǎrǐ obhó dhu nyú.

Bàtizò nubhónà Yùwanì núgu ka kí dhu tó màkǔrǔ
(Zòz 13.12; 1Sà 1.1)

⁵ Hèròdè ní'ì Yùdeya tó pbìrì ǒ ádrùngbǎ kamà tí ònà kàsùmì ǒ, Zàkàriyà ní'ì kùhanì. Ndì Zàkàriyà ní'ì atdí kùhanì yà Àbiyà bhà pbàdzukuru tí ì'ì pbàkùhání nzínzì ǒ. Kàbhà tsibhále-ovò ní'ì Èlizàbeti, Àrǒnì-dhú bvǔ tsibhíngba. Ndirò, ndì Àrǒnì ní'ì pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ kamà. ⁶ Ní Zàkàriyà mà Èlizàbeti mànà óyǒ kóró ní'ì obhónángatále Kàgàwà-ònzǐ, ndirò Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà Úyátá nífǔ arí atdí dǒ ale.

⁷ Pbé̀tù abádhí ní'ì ìmbă atdí ngbángba nà màtí, Èlìzàbeti ní'ì ìngò-àyi nídhuní. Ndirò abádhí óyó kóró ní'ì iwà óngò mùlà tí ale.

⁸ Ní atdíku, yà Zàkàriyà mà náarí kasu ònzi mànà atdíkpá pbàkùhání tó rùwu ò, Zàkàriyà adì ndàmbe pbìndà kasu nónzì dǒ Kàgàwà-ònzí. ⁹ Ní, yà pbàkùhání tó màndu núnò dhu bhèyi, òdhína náavò Zàkàriyà ngàlà nǐ, ndíní otsú tí yà pbàkùhání kèlě víyà dǒ rò nóotsúnà ònà Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà idzá kàluga ò. Kǎhù ndrùu aróngu alindra-tidò nóbì pèrè tí màzàbahù dǒ. ¹⁰ Wò ndi kàsùmì ò, kóró ngùkpà ale náadù òko àmbe 'ìtsò dǒ irinǎ rò. ¹¹ Nírò ní ndi Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà màlàyikà níto ndi Zàkàriyà tí, ndàdù ide alindra nùbì kà rǐ dóná rò màzàbahù tó fangà dónǎ rò. ¹² Ní wò màlàyikà ndi ndàla rò, Zàkàriyà-afí náabè ndi atdídǒ, òdò ràdù ìsǐ ònà. ¹³ Pbé̀tù màlàyikà adù àtìnà kà nǐ: «Zàkàriyà, nǐ ònzi òdò, Kàgàwà ní'ì wà pbùkù ìtsòta nídhuní. Pbùkù tsìbhále Èlìzàbeti rǐ kpatsìbhá ngbángba nùgu indù, nyadù òvòna nòvò Yùwanì tí. ¹⁴ Ní kǒkú dò rò, idhènu níikaya ndi, nyadù adì ádrùngbǎ dhèdhe nyú ò. Ndirò, ibí ale nyú nòokoya dhèdhe ò, ka kùgù ka dhu-okú dò rò.» ¹⁵ Ndi ngbángba ní'ìya ádrùngbǎle Kàgàwà-nyìkpó ò. Kǒmvùya nǐ dǐvayì mà, ndirò kǒmvùya nǐ ale òrì ràdù atdí iwa-tidò mà. Kàgàwà níiráyà ka pbìndà Ìlǐlǎ-Alafí nǐ, àdàdì íyànà-fitsù ò rórò. ¹⁶ Ndirò, ka ní ndi Pbàisràyélí nǐnzì ò ibí ale nabhùya rìngò fíyó Ádrùngbǎle Kàgàwà-tí'ò. ¹⁷ Kàgàwà-ònzí kùbhìya nà ale-afí-tidò, ndirò ádrùngbǎnga tó òbì-tidò ní'ìya yà Kàgàwà bhà nabi Èlìyà ní'ì nà ale-afí mà, ádrùngbǎnga tó òbì mànà-tidò. Kǎbhùya inzo mà rùngbò ì abáyà mànà, ndàdù ìnzǐ arí Kàgàwà ózè dhu ònzi ale nábhù rùgèrè ì,

'òngò obhónángatáƐ tí. Ndi dhu bhëyi ní ndi, kǒbhóloya ìndrű angyangyi ÁdrűngbǎƐ Kàgàwà tò.

¹⁸ Zàkàriyà níivú dhu màlàyikà-tšű, ndàti: «Wò nyi nyùnò dhu tó obhónga núnű ma mí àdhu rǒ? Obhó tí, ìma ní mùlà-akpà nyű, ndirò pbàkà tsìbhále bhà atɔ mà nárà wà ádzí nyű átò.» ¹⁹ Ní wò màlàyikà adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ìma ní Gábriyeli, yà bìlǐ ma marí ìde Kàgàwà-ònzǐ, mambe kàbhà kasu ònzǐ dǒ ale. Ní Kàgàwà ìvi ma tǐnu ò, mirà wòrí ìdzi màkűrű nóvò ìndű. ²⁰ Pbétű yà ìnzá nyi nyà'ù yà ma mùnò ìndű dhu rǐ 'ònzǐ fiyó kàsùmì ǒ dhu dhu-okú dǒ rò, nyi nyóngo ìwǐ tí, ìnzǐ nyongò òte, ràrà àhu i dhu nóowuya 'ònzǐ òyá ìdho ò.»

²¹ Wò Zàkàriyà mà rǒte màlàyikà mànà òná kàsùmì ǒ, ihé-yà náadű òko 'àmbe Zàkàriyà nóddò dǒ ìrí rò. Ní, ìnzǐ kà rǎhu sese Kàgàwà bhà ìdzá kàluga ò rò rò, ìdho núuko abádhí atdíđ. ²² Ní Zàkàriyà níitdègu àrà àhu ányì rò, ní kǎdű nzá òte ìndrű mànà. Pbétű kǎdű àdi ndámbe ìnga núdhò dǒ ɔtsűna-kpò nǐ, ìnzǐ ndì ndóte rórò. Ní ìndrű adű dhu òsű, ìwà Kàgàwà ràvi ndì Zàkàriyà tò ɔnyű rǒdzǐ kà-dò dhu bhëyi dhu tó ɔfò ǒ ndì kàluga ǒ.

²³ Zàkàriyà mà tó rűwű níitdègu ìku, ní kǎdű ndì ndàrà àhu pbìndà. ²⁴ Ní ngúfe ìdho dzidǒ, Èlizàbeti, kàbhà tsìbhále náangò òna tí. Kǎdű ndòrű, ràrà àhu ìmbò àbí tí. Kǒngónà àtìnà affina ò: ²⁵ «Kànű ÁdrűngbǎƐ Kàgàwà ònzǐ ìdù dhu. Àbadhi nípfo wà ma yà nyìdu àbhű arí ràmbe ìwű dǒ ìndrű nzinzi ǒ dhu-íyà ǒ rò.»

Yěsù núgu ka kí dhu tó màkűrű

(Màt 1.18-23; Ìsa 7.14)

²⁶ Atdíku, azà àbí tó òna nà Èlizàbeti rǐrǐ rórò, Kàgàwà náavi pbìndà màlàyikà Gábriyeli ràrà Gàlilayà tó pbìri

ò, Nàzàretì tí kátìna atdí pbanga ò. ²⁷ Ányì kàrà atdí tsìbhíngba, ìnzá àpè kpatsìbhále núnǎ tí'ò. Ndi tsìbhíngba ní'ì iwà Dàwudì-dhú bvǔ ale, Yòzefù òrì. Kǒvò ní'ì Màriyà. ²⁸ Màriyà tí ndì ndàrà àhù rò, wò màlàyikà náatsɛ ka, ndàti: «Ílè nyi Màriyǎ, iwà nyi nyàbà Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà ídzìngà, ndìrò ìnè Kàgàwà rǐ'ì nyi nà.» ²⁹ Wò ɔtɛ ndì ndìrì rò, Màriyà-afí náabè ndì atdídǒ. Kǐrè nga afína ò ndàti: «Yàrí mùlèmbè-tì nyú ní àdhu?» ³⁰ Ní màlàyikà adù àtìna kà nǐ: «Ìnzǐ ɔnzi ɔdɔ Màriyǎ, Kàgàwà bhà ídzìngà nyi nyàbà wà nídhunǐ. ³¹ Kòní nyi nyóngo ùnù tí, ndìrò nyi nyúguya kpatsìbhá ngbángba, nyadù ɔvòna nónvò Yèsù tí. ³² Ka ní'ìya ádrùngbǎle, ndìrò ka kanziya ka kóró dhu dǒ arǐ'ì Kàgàwà t'ídhùnà tí. Ndirò, Ádrùngbǎle Kàgàwà náadùya kǐlì ràdì abhunà, kamà Dàwudì bhà tombi dǒ. ³³ Kǒnyuya idzi Yàkòbhò-dhú dǒ, ndìrò kàbhà idzi ní'ìya dhòdhódhóngà tó.» ³⁴ Ní, Màriyà níivú dhu màlàyikà-tsǔ, ndàti: «Wò dhu rǎkǎ ìngbǎ dhu bhěyi idù, yà ìnzá ma màpè kpatsìbhále núnǎ rò?» ³⁵ Ní, màlàyikà náadù dhu àdu kà tò ndàti: «Ìlǐlǎ-Alafí rǐfo dùnù, ndìrò kóró dhu dǒ arǐ Kàgàwà rǐ nyatsì pbìndà ádrùngbǎngà tó ɔbi nǐ sísí bhěyi. Ní ndì dhu-okú dò rò, nyi nyúguuna ngbángba ní'ìya Kàgàwà ɔpì fǐndà, ndìrò ka kanziya ka Kàgàwà t'ídhùnà tí. ³⁶ Kòní, a'ènu Èlizabeti rǐ'ì azà àbì tó òna nà, àzèmbè iwà ka kati ndì ìngò-àyi tí rórò. Kà rǐ kpatsìbhíngba nùgu mùlǎ dǒ rò, ³⁷ ìmbǎ Kàgàwà lèma nónzi rǐ dhu náarǐ'ì nídhunǐ.» ³⁸ Nírò ní ndì Màriyà náadù àtìna màlàyikà nǐ: «Ma ní Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà ìnɔ-àyi. Ní, ítse ndì dhu rɔnzi ndì yà nyi nyùnò ka dhu bhěyi.» Wò dhu-dzidǒ, màlàyikà náadù ndìvǎ ndàrà kà-tí rò.

Màriyà rǎrà Èlizàbeti nándà dhu

³⁹ Wò ndi kàsùmì ǒ tí, Màriyà náadù ndìvà ndàrà kòmbómbí, yà Yùdhà bhà pbìrì ǒ arí pbìrì-akpá nzínzi ǒ atdí kigò ò. ⁴⁰ Ní ányì, kǎtsù Zàkàriyà bhà idza, ndàdù kàbhà tsìbhále Èlizàbeti nátsè. ⁴¹ Èlizàbeti níitdègu Màriyà nátsè ndì dhu níri, ní kà-fitsù ò rí'ì ngbángba náadù ndòpè ndùbě nga kà'ò. Ndirò, Kàgàwà náadù Èlizàbeti níra ìlǎ-Afína nǎ. ⁴² Ní, Èlizàbeti náadù ndòpè ndòtè ɔrú tǔna nyú nà, ndàti Màriyà nǎ: «Kàgàwà náso wà nyi atdídǒ ròsè kóró vèbhále dónǎ. Ndirò, kàso wà finu-tsù ò rí'ì ngbángba átò. ⁴³ Íngbà dhu-bvùtí dhu yà, pbàkà Ádrùngbǎle Kàgàwà-tsánà nyú náarírà mandà nǎ? ⁴⁴ Ándà, nyi nyàtsè ma dhu nítdègu ìsì bídu ò, ní ányìrò rò tí, yà fidu-tsù ò rí'ì ngbángba náadù ndòpè ndùbě nga fidu-tsù ò, ádrùngbǎ dhèdhe-okú dò rò. ⁴⁵ Inyi, nyi nyònzì wà hirò, yà Ádrùngbǎle Kàgàwà núnò indù dhu rǎ ndònzì ònzì dhu nyi nyà'ù dhu-okú dò rò.»

Màriyà rǎ Kàgàwà nílè dhu

(1Sà 2.1-10; Zàb 113)

⁴⁶ Nírò ní ndi Màriyà ati: «Ma mí Ádrùngbǎle Kàgàwà nílè atdyúdu nyú nà, ⁴⁷ ndirò afídu rǎ'ì ádrùngbǎ dhèdhe nyú ǒ, Kàgàwà pbàkà ògùba ò. ⁴⁸ Kàgàwà níre ma, yà ìnzǎ ìndrù rǎdù òzùnà dhu tí pbìndà ìncò-àyi. Obhó tí, ròpè ndì kòmbí, kóró ale rǒngo matì hirò nónzì tsìbhíngba tí. ⁴⁹ Kóró dhu dǒ arí'ì ɔbì nà Kàgàwà nónzì ádròdrǒ dhu nyú idù. Kǒvò ní ìlǎ ɔvɔ. ⁵⁰ Ndirò, yà ɔdòna ònzì arí ale dǒ kǎrí izu nába bìlìnganà. ⁵¹ Kǎvi ɔbìna nyú, ndòpfolò yà idzítá tó afíya nà arí'ì ale-ònga. ⁵² Kífo ádròdrǒ kámá fíyó ádròdrǒnga tó tombi dǒ rò, ndàdù yà ìnzǎ ka karózu na dhu tí ale nídzi, ndùli ádròdrǒ ngari ǒ. ⁵³ Kǎbhu ìmbǎ dhu arí'ì foyá ale rònzi atdídǒ, ndàdù

ònzònzì aɛ nítu, ndòdì ròwù ɔtsúya-kpa nà. ⁵⁴ Kònzì p̀b̀ìndà ìnc, P̀b̀àìsràyélí dz̀unà, ndàd̀ù p̀b̀ìndà izu nírè d̀òyá, ⁵⁵ àdhàdhì yà angyangyi ndì ndavò àlě t'ábána, Àbràhamù mà, p̀b̀ìndà p̀b̀àdzukuru mànà t̀ò, bìlìnganà ndì ndongó tí ònzìnà dhu bhěyi.» ⁵⁶ Ní Màriyà mà náad̀ù òko atdíkpá Èlìzàbeti mànà, r̀àrà àhu mbèmbè ìbhu àbì tí. Wò dhu-dzidò, kàd̀ù ndìv̀à, ndàdu ndì p̀b̀ìndà.

*Bàtizò nubhónà Yùwanì nùgu ka kí dhu
(Luk 1.13-17; 3.4-9)*

⁵⁷ Èlìzàbeti r̀ì nd̀ùgu ònà kàsùmì níitdègu àkà, ní kàd̀ù kpatsìbhà ngbàngba nùgù. ⁵⁸ Ní, Èlìzàbeti mà aròko mànà atdíkpá pbanga ò aɛ mà, kà mà t'ídzá-bhà mànà níitdègu Ádr̀ungbàlɛ Kàgàwà nábà izu Èlìzàbeti d̀ò, r̀ùgù ngbàngba dhu t̀ò màk̀ùr̀ù nírì, ní abádhí-ìdhè níika ndì atdíkpá Èlìzàbeti mànà. ⁵⁹ Ní, wò ngbàngba nónzì atdí yengè r̀ò, abádhí iwú, kad̀ù kònzìnga nóbhòlò. Ndirò, abádhí azè kili àbanà Zàkàriyà-ɔvò kà-d̀ò. ⁶⁰ P̀b̀étù, wò ngbàngba-tsánà Èlìzàbeti náad̀ù àtìnà: «ìnzì ní wò dhu bhěyi. Kàkà kòvò ɔvòna Yùwanì tí.» ⁶¹ Ní, k̀òkò Èlìzàbeti mà r̀ìì mànà aɛ náad̀ù àtìnà kà nì: «ìmbà Yùwanì tí kátina ɔvò náarí ìì p̀b̀ùkù idzá-bhà nzínzì ò aɛ d̀ò.» ⁶² Ní, abádhí ad̀ù dhu ìvu kà t'ábanà-tsù ɔtsúya nì, ndínì ì unì tí kà r̀òzè kòvò p̀b̀ìndà ìngba-ɔvò àdhi tí. ⁶³ Ní, Zàkàriyà ad̀ù dhu àndì karí dònà odu-afá-ngba nónzì ɔtsúna nì kiwù nà, ndàd̀ù yàrí dhu àndi dònà: «K̀òvò ní Yùwanì.» Ní ìdho ad̀ù k̀òrí aɛ nùko kóró. ⁶⁴ Ní ànyìr̀ò r̀ò tí Zàkàriyà-tsù náad̀ù ndàngbɛ, Zàkàriyà ràd̀ù ndòpè ndòtè, ndàmɛ Kàgàwà nílè d̀ò ɔr̀ú t̀una nyú nà. ⁶⁵ ɔdò nìsì kóró ànyìr̀ò aríì kyèr̀òkyèr̀ò pbanga ò aɛ ò. Ndirò, Yùdɛyà t̀ò p̀b̀ìr̀ì ò aríì p̀b̀ìr̀ì-akpá nzínzì ò pbanga ò, ìndr̀ù nóowúnà wò ndì nònzì kóró dhu t̀ò màk̀ùr̀ù

kèlě náwε rǒ. ⁶⁶ Ní, kǒkò ì nònzì kóró dhu dǒ ka kúnɔna dhu nìrì ale náadò i dhu afíya ò, 'àdù àmbe àtìna dǒ: «Yàrí ngbángba ní'íya ìngbà dhu bhěyi ngbángba-tidò?» Obhó tí, Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó ɔbì ní'ì ndì ngbángba nà.

Zàkàriyà rǐ Kàgàwà nílè, Kàgàwà bhà nabi bhěyi dhu ⁶⁷ Wò dhu-dzidǒ, Kàgàwà níirá Zàkàriyà, wòrí ngbángba t'ábanà, ìlǐlǎ-Alafí nǐ. Ní, Zàkàriyà adù ndòpè ndòtè Kàgàwà bhà nabi bhěyi, ndàti:

⁶⁸ «lèta náká kabhu Ádrùngbǎle, Pbàìsràyélí tó Kàgàwà tò,

kǐrà pbìndà ale nánda, ndàdù ùwunà nídhunǐ.

⁶⁹ Kǎdù obhónána tó uwuta níbhò àlě tò, pbìndà ìnɔ-akpà Dàwudi bhà idzá-bhà tírò.

⁷⁰ Kàgàwà náavò dhu angýí nyú pbìndà ìlǐlǎ pbànábí-otù ǒ, ndàti:

⁷¹ Ndì rigúya àlě àlě tó òmvǔ-fó rò, ndìrò ndì rigúya àlě kóró ale yà àlě nóndrò-fó rò.

⁷² Ndì dhu bhěyi ní ndì kǎtè pbìndà izu àlě t'ábána tò, ndàdù abádhí tò ndì ndanzì pbìndà ìlǐlǎ ungbòta tó làká níré.

⁷³ Kǎnzì ndì dhu àdhàdhì yà àlě t'ábanà Àbràhamù tò ndì ndatsò dhu bhěyi.

⁷⁴ Kǎti, ndì rigúya àlě àlě tó òmvǔ-fó rò, ndínǐ àlě kongó tí kàsùna nónzì ìnzǐ àlě kí ɔɔ ònzì rórò.

⁷⁵ Ndì dhu bhěyi ní ndì, àlě kokoya ìlǐlǎ ale tí Kàgàwà-nyìkpó ǒ, ndìrò obhónángatále tí, kóró kàsùmì yà òko àlě kòko àlě-nyìkpó nà òná ǒ.

⁷⁶ Ndìrò ìnyi pbànǐngbá, ìnyi ní'íya kóró dhu dǒ arí'ì Kàgàwà bhà nabi.

Obhó tí, nyi nyadiya angyi Ádrùngbǎle tò, otu nyi nyobhòlò tí kà tò.

⁷⁷ Ndirò, nyi nyadùya dhu òvò kàbhà ale tò, ndíní abádhí
 ɲnì tí dhu, kà rǎrǎ ìrà ì níɣɹ,

ndàdù fíyó nzéɛngá núbà fíyò.

⁷⁸ Obhó tí, àě tó Kàgàwà ní atdíđǎ arí ìndrǔ-izù náǎ
 Kàgàwà:

kǎbhùya òrù-akpà ǒ awáwù ràwù àě-dǒngá, àdhàdhì
 ndítò rí adyifò náarí ale-dǒngá nàwù dhu bhěyi.

⁷⁹ Kǎbhùya yà ìnò ǒ aróko, yà ɔve-sisì nííbúvù ndì dòyá
 ale-nyíngá ràwù.

Ndì dhu adùya àě àbhɹ àě rùngɹ màrùngà tó otu.»

⁸⁰ Wòrí ngbángba náambénà òvi dǒ, afína ràdù àmbɛ ɔbì
 òtsì dǒ. Kǒngónà àdì rùngù ò, ràrà àhɹ Pbàìsràyélí-ònzǎ
 ndì ndaraya ndàvi kpangba òná ìdhò ò.

2

Màriyà rǎ Yēsù nùgɹ dhu

(Màt 1.18-25; 5.1-2; Ìsa 9.5)

¹ Ndì ìdhò ǒ, ádròdrǒ kámá dǒ kamà Kàyìsarà Ògústò
 náabhù ɹyátá ndàtì, pbìndà pbìrì ǒ aróko kóró ale ràkǎ
 kandí físi ò. ² Wò ndì wemberè tó andítá náanzì ndì yà
 Kùrèniyò níí'ì lèwalì tí Sìriyà tó pbìrì dǒ nínganí. ³ Kóró
 ale náawù ì àndi, ngǎtsi ale ràrà ndàndi fíyó pbanga nyú
 ò. ⁴ Ní, Yòzefù níivà ndì átò, ndùpò Gàlilayà tó pbìrì ǒ
 pbanga, Nàzàretì tí kátina ò rò, ndàrà Yùdeyà tó pbìrì ò,
 ndàrà àhɹ Bèt-èl-èhemù, ádrùngbǎ kamà Dàwudi ka kugɹ
 òná pbanga ò. Kǎrà ányì Dàwudi-dhú bvǔ ale tí ndì ndí'ì
 nídhuní. ⁵ Àbadhi mà náawù ányì yà ndì ndòrì pbìndà
 tsìbhále Màriyà nà, òna nà rí'ì rórò, ndíní ka kandí tí ì
 físi ò. ⁶ Ní ányì ì òwù ùvò rò, Màriyà rǎ ndùgɹ òná ìdhò

náaká. ⁷ Ní, kùgù p̀b̀ndà sengba tó kpatsìbhá ngbángba, ndàdù ngbǒna nákpòrò mberù nǐ. Kǎdù ndi ngbángba nǐlì ràyi ìzǎ arí dhu ònyu òná k̀walì ò, ìmbǎ ngari rǐ ì olo-dzà ò abádhí tò nǐdhuñǐ.

Màlàyíká rǐ 'àvì mùtungà t'úndatatále tò dhu

(Màt 2.1-15; Ìsa 41.27)

⁸ Ndi p̀birì ò, mùtungà t'úndatatále nǐ ì f̀yó tà mà tò màhò nódo ì ì kùbhingá irí ò ró. ⁹ Ní, Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà màlàyíkà nǐtò ndi abádhí tí, Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó awáwù ràdù ndàtsi abádhí dǒ. Ní odo nǐsì abádhí-afí ò atdídǒ. ¹⁰ P̀bétù, màlàyíkà náadù àtìna abádhí nǐ: «ìnzǐ nyònzì odo, ma mìrà kóró alè-idhè rǐ ndìkǎ nǐ ìdzi màkùrù nà f̀kù, nǐdhuñǐ. ¹¹ Indo yàrí iku ò, ka kùgù ògùba f̀kù, Dàwudi bhà kigò ò. Ndi ògùba ní Krístò Ádrùngbǎle. ¹² Ndirò, kànǐ kùñǐ nyǐ nyǐ ròná dhu: nyǐ nyǐ iré-ngba nótù mberù ò ka kàkpòrò ngbǒna, kadù ìlinà ràyi ìzǎ náarí dhu ònyu òná k̀walì ò ró.» ¹³ Anyìrò rò tí ní ndi, òrù-akpà ò màlàyíkà tò ihé-yà náandu ì wòrí màlàyíkà rǒ, ì rilè Kàgàwà, àti: ¹⁴ «Ilèta náká kabhu òrù-akpà ò arí ì Kàgàwà tò! Ndirò, màr̀ungà náká ndì ì yà adzi dǒ ìdzi afíya nà alè tò!»

Mùtungà t'úndatatále rǒwu Bètèlèhemù dhu

¹⁵ Màlàyíkà nívà ì tiyá rò, 'adu ì òrù-akpà ò rò, mùtungà t'úndatatále náatè nzínziya ò 'àti: «Kòwu Bètèlèhemù, ndìñǐ àlè kala tí anyì ndi nònzì dhu, yà Ádrùngbǎle Kàgàwà núnò àlè tò dhu.» ¹⁶ Ní, abádhí náawù anyì tsakàtsakà, 'adù Màriyà mà nótù Yòzefù màna, ndirò ngbángba ràdù ì ìzǎ arí dhu ònyu òná k̀walì ò ndi ndayi ró. ¹⁷ Ndi ngbángba ì àla rò, abádhí náawe yà màlàyíkà núnònà f̀yò kà-dǒ dhu. ¹⁸ Ní kóró

ale, yà mùtungà t'úndatatále rŭnɔna dhu nìrì ní idho nùuko wò abádhí rŭnɔna dhu dǒ. ¹⁹ Pbéttù, Màriyà náadò wò dhu kóró afína ò, ndàdù àmbe inga nìrè dǒ dòná atdíǒ. ²⁰ Wò dhu-dzidǒ, mùtungà t'úndatatále náadù ì Kàgàwà nífũ ì'í, 'àdù àmbe ilèna dǒ rórò, kóró dhu-tsí yà ì irì, 'àdù àlanà nónzì ì yà abádhí tò màlàyikà núnòna dhu bhèyi tí nídhuní.

Yèsù tó ngbángba-òvò nówò ka kí dhu

²¹ Atdí yengè níitdègu àkà wò ngbángba ka kùgù dhu-dzidǒ, ní ka kadù kònzǐnga nóbhòlò. Ka kadù ndi ngbángba-òvò nówò Yèsù tí, àdhàdhì yà màlàyikà nùunò ìnzá kà-tsánà àpè òngo òna tí rórò dhu bhèyi.

Yèsù tó ngbángba nítè ka kówu Kàgàwà tò Kàgàwà bhà idzá rò dhu

(Law 12)

²² Yòzefù mà, Màriyà nà rǐ 'ù'ò 'ilă Kàgàwà-nyìkpó ò òná idho náaká àdhàdhì Músà bhà Hyátá núnò ka dhu bhèyi. Ní abádhí idyi Yèsù tó ngbángba 'òwù nà Yèrùsàlemà tó kígò ò, 'òwù itènà Ádrùngbǎle Kàgàwà tò. ²³ Obhó tí, Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà Hyátá ò ka kandí dhu katì, sengba tí ka kùgù kpatsìbhíngba nópè ka ràròngo Ádrùngbǎle Kàgàwà tò. ²⁴ Ní abádhí náadù yà Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà Hyátá núnò perè núbho átò. I perè nì'ì óyǒ aliri, ngàtsi nǐ óyǒ àmbò-nzo. ²⁵ Wò ndi kàsùmè ò, atdí ale, Sìmiyonì tí kátina ní'ì inè Yèrùsàlemà tó kígò ò. Ndi ale nì'ì idzì ale nyú. Ka nì'ì obhónángatále, ndìrò Kàgàwà nífũ arí atdíǒ ale. Ndirò, kǒngónà Pàisràyélí ndi ndigú tí rírà ale nódò. Ní Kàgàwà nírá ka pbìndà Ìlǐlǎ-Alafí nǐ, ²⁶ ndi Ìlǐlǎ-Alafí ràdù dhu òvò angyangyi kà tò ndàti: ìnzǐ kà rówéya ìnzá ndi ndàla Ádrùngbǎle Kàgàwà rívina Krístò rórò. ²⁷ Ní,

ìlìlǎ-Alafí rǎ ndùnda rò, kǎrà òtsù Kàgàwà bhà idza. Nírò ní ndi Màriyà mà, Yòzefù nà níwú Yèsù tó ngbángba nà, ndíní yà Ƴyátá núnò dhu náaká tí. ²⁸ Ní, Sìmiyonì náakò ngbángba ndàtdù, ndàdù òtsò nábhù Kàgàwà tò, ndàtì:

²⁹ «Ádrùngbǎle Kàgàwǎ, kòmbí nyi nyí mbǎ pbùkù ino-akpà núbha ròvè,

àdhàdhì yà angyangyi nyi nyavò idù dhu bhèyi.

³⁰ Obhó tí, ma màla wà pbùkù rò ìrà ògù nyìkpódu nyú nǎ,

³¹ Ndi ògù ní yà nyi nyú nyi nyabhòlò kóró ale tò.

³² Ka ní yà inzà àpè nyuní kóró yà adzi ǒ ale-nyǎnga nǎwù rí awáwù.

Ndirò ka ní ádrùngbǎnga tó awáwù pbùkù ale Pbàis-ràyélí tò*.»

Sìmiyonì rǎ Yèsù onziya dhu nóvo angyangyi, Kàgàwà bhà nabì bhèyi dhu

³³ Yèsù t'ábanà mà, kà-tsánà màná idho núuko atdíǒ, wò Sìmiyonì rúnona Yèsù tó ngbángba nǎ dhu níri ì'í rò.

³⁴ Sìmiyonì náaso abádhí, ndàdù àtìna kà-tsánà Màriyà nǎ: «Yàrí ngbángba rǎ Pbàisràyélí nzínzi ǒ ábhǒ ale nábhù ràwà ì, ndàdù ábhǒ ale nídi. Ndirò, ka ní ize yà ìndrù àbhù rí ràgò ì nzínziya ǒ, ³⁵ ndíní yà ábhǒ ale núuru afíya ò irèta núuvi tí ì k pangba. Ndirò ìnyi Màriyǎ, pbùkù àpbè rǎ ndìlǎ ìla tó obhi-akpà ka kòdù, ròsù afína ale bhà àpbè bhèyi.»

Tsibhá nabì Anà rǒte Yèsù tó ngbángba dǒ dhu

³⁶ Wò ndi kàsùmi ǒ tí, Kàgàwà bhà atdí tsibhá nabì, Anà tí kátina, ní'ì inè átò. Anà ní'ì Àseri-dhú-bvù ale, Fànoli t'ívanà. Ka ní'ì mùlà-àyí-ngba nyú. Abádhí náakò yà tsibhíngba tí rò ì umbá ì nà ale nà àrùbhù ato kèlè

* 2:32 2.32 Ìsa 42.6; 49.6; 52.10

tí, ndi ale ràdù òvè. ³⁷ Ní, kǎdù àdi abvo-ayi tí, ràrà àhù àrù kumì dòná ìfò nà atɔ nónzi ndi ndí dhu ò. Kǒngónà nǚ àhù iri Kàgàwà bhà idzá rò. Pbétù, kǒngónà Kàgàwà bhà idzá kasù kèlě nónzì adyíbhengá màtí ndirò kúbhingá màtí. Kǒngónà àdù ònyù t'ónyuta-tsù nùtsì, ndàdù àmbe ndìtsò dǔ. ³⁸ Ní, ndi tsìbhá nabì Anà níto ndi wò Sìmiyonì rǒte òná kàsùmì ǒ, ndàdù ndòpè ndàbhù òtsò Kàgàwà tò. Ndirò, kǎdù ndòpè ndàwe dhu Yèsù tó ngbángba dǔ, yà Kàgàwà rǚ Yèrùsàlemà nùwù dhu nódo arí kóró ale tò.

Yèsù tó ngbángba nà ka kóngo Nàzàretì dhu

³⁹ Yèsù t'ábanà mà, kà-tsánà mànà níitdègu kóró dhu nónzi yà Àdrùngbǎle Kàgàwà bhà Úyátá núnò ka dhu bhěyi, ní abádhí adù 'àdu Yèsù tó ngbángba nà Gàlilàyà tó pbìrì ǒ fíyó kigò, Nàzàretì tí kátina ò. ⁴⁰ Ní, Yèsù tó ngbángba adù àdi ndàmbe ovi dǔ, ndàdù àmbe òbì àbà dǔ. Kàgàwà nírá ka dhu-ǒnga t'òvòta tó irèta nǚ, kóró kà rǒnzina dhu ràdù Kàgàwà-nyìkpò nófò atdíđ.

Yèsù rǚ Kàgàwà bhà idzá, atdí kumì dòná óyǒ nà atɔ nà dhu

(Luk 2.41; 1Sà 1.3,7,21-28)

⁴¹ Yà atɔ náaríra dhu bhěyi, Yèsù t'ábanà mà kà-tsánà mànà nóongónà òwu Yèrùsàlemà tó kigò ò, Pásìka tó mǔhendù ò. ⁴² Ní, Yèsù níitdègu atdí kumì dòná óyǒ nà atɔ nísě, ní abádhí náawù atdíkpá Yèsù tó ngbángba mànà àdhàdhì yà angyi ì arónzina dhu bhěyi. ⁴³ Ní, mǔhendù iku rò, Yèsù t'ábanà mà, kà-tsánà mànà náadù ì, 'òngò ìbha. Pbétù, Yèsù tó ngbángba náadù àdi Yèrùsàlemà tó kigò ò, ìnzá àbanà mà, íyànà mànà núnì rórò. ⁴⁴ Abádhí adù Yèsù àtì ìnè rǚ òdhína mànà ì úbhi atdíkpá ró dhu tí. Nírò ní ndi iwà ì ùbhi, ròpè ndi kútsingánǎ, ràrà àhù pbítsòngǎ rórò, abádhí apè 'òmè

Yèsù, fīyó aɛ mà, ɔdhiya màna nzínzi ǒ. ⁴⁵ Pbéttù, abádhí náadù nzá kàla. Ní, ndi dhu-okú dò rò, abádhí náadù ì tdiǎdǎ Yèrùsàlemà tó kigò ò, 'òwù kòmè. ⁴⁶ Ní, ìbhù idhɔ dzidǎ ní ndi, abádhí náawù kòtù Kàgàwà bhà idzá àdi Hyátá tó màlímó nzínzi ǒ ró. Kǎmbénà Hyátá tó màlímó rǎnɔna dhu níri dǎ, ndàdù àrà dhu òngù rǎ abádhí-tsǎ. ⁴⁷ Kóró aɛ, yà kà rǎnɔna dhu níri rí nùkɔ rǎ idhɔ aránà atdídǎ, kàbhà ìnga t'únita mà, kà rǎrà tsùnà ka kivù dhu nádu rǎ tí dhu màna dhu dǎ. ⁴⁸ Ní, kà t'ábanà mà kà-tsánà màna níitdègu kàlǎ, ní idhɔ nùukɔ atdídǎ. Ní, kà-tsánà adù àtìna kà nǎ: «Pbàǎngbá, ádhu wò nyi nyònzì ròká? Ánda pé, ìma, àbanù màna, mà mònè nyi ádrùngbǎ izù nyú nà.» ⁴⁹ Ní, Yèsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ádhu nyǎ nyúbhi mòmè rǎ fǐnda? Nyǎ nyùnì tí nzá dhu mà rǎrǎ ì Ábadu bhà idzá mà mónzina kasù nà?» ⁵⁰ Pbéttù, wò Yèsù núnò dhu náadù nzá kà t'ábanà mà, kà-tsánà màna-dɔ nálu. ⁵¹ Ní, Yèsù mà náadù ì ádu abádhí màna 'òwù Nàzàretì. Kǒngónà abádhí-tsǎ dhu níri atdídǎ, ndirò kà-tsánà ongónà àdù kǒkò dhu nódò kóró afina ò tí. ⁵² Ndirò, Yèsù tó ngbángba náadì ndàmbe òvi dǎ ngbɔna ò rò, dhu-ǎnga t'òvòta tó pbìnda ìrèta ràdù àmbe ndise dǎ. Kǒngónà àdù Kàgàwà-nyìkpó nófò rí dhu nónzì, ndàdù ìndrù-nyìkpó nófò rí dhu nónzì átò.

3

*Bàtizò nubhónà ìndrù tò Yùwanì nùunɔ Ídzi Màkùrù
(Màt 3.1-12; Mrk 1.1-8; Yùw 1.6-8,19-28)*

¹ Tìbèriyò Kàyìsarà ní ì Pbarómá tó pbìri ǎ kámá dǎ ádrùngbǎ kamà. Ní, atdí kumì dònà imbò nà atò tí kǒnyù idzi ró atò náhu rórò, Pòtiyò Pilatò ní ì Yùdeyà tó pbìri ǎ ìwalì. Ndirò, Hèrɔdè ní ì Gálilayà tó pbìri ǎ ádrùngbǎ kamà, Hèrɔdè t'ádònà, Fìlipò ràdù ì ìturiyò

mà, Tràkòniti mànà tó pbìrì ǒ ádrùngbǎ kamà. Ndirò, Lisàniyà ní'ì Àbilenì tó pbìrì ǒ ádrùngbǎ kamà. ² Wò ndi kàsùmì ǒ, Anà mà Kàyafà mànà ní'ì pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ kámá. Ní, rùngù ǒ Zàkàriyà t'ídhùnà Yùwanì rǐ'ì rórò, Kàgàwà náavò pbìndà ɔte kà tò. ³ Wò dhu-dzidǒ, Yùwanì náadù ndòpè ndùbhi Yòròdanì tó idha-akpà-bidǒ arí'ì kóró pbìrì òna nǎ. Kǎránà indrù núnzi rǒ bàtizò tò, ndàrà àtìna rǒ: «Nyùgèrè nyǐ nyǔbhà fùkù nzéenga, nyǎdù bàtizò nálá. Ní, Kàgàwà rǎdù fùkù nzéenga núbà fùkù.» ⁴ Wò dhu bhèyi ní ndi, nabì Ìsaya náandí pbìndà bhùkù ǒ dhu náaká. Kǎti:

«Kòní atdí ale-tù rǐ ndiri rùngù ǒ:

«Nyòbhòlo Àdrùngbǎle Kàgàwà bhà ngudhà,
nyùtǒ kà rùbhi òná otu.

⁵ Ìbhù rǐ'ì òyá ngari náká nyǔtrɔ adzi òyá rùlè,
nyǎdù pbìrì-akpá mà pbìrì-nzo mànà núgolo,
nyòhù ròngò kyèngyèrè tí.

Ìnútdya otu náká nyùtǒ rikò tǔrútǔrú,

ndirò, kulukulu arí'ì òyá ngari náká nyòhù mbèyi.

⁶ Ndirò ní ndi, kóró ale rǐ Kàgàwà rǐ indrù nígù tí dhu nálá.»

⁷ Ní, ihé-yà nóowúnà ìwu rǒ Yùwanì-ti'ò, ndíní Yùwanì núubhò tí bàtizò fǐyò. Ní, Yùwanì aránà àtìna rǒ abádhí nǐ: «Nyǐ ní ámvò tó osu-tse! Ádhi ndi dhu nóvò fùkù ndàti, nyǐ rǎrǐ ùgu yà rǐrà Kàgàwà bhà anya t'ítàtá ǒ rǒ? ⁸ Nyònzì iwà nyǐ nyùgèrè nyǐ, nyǔbhà fùkù nzéere mùtsɔ dhu náví rí dhu. Ndirò, àpé nyìrè nga afiku ǒ nyámbe àtìna dǒ: «Àbràhamù ní abhukà.» Ma mí dhu núno fùkù: Kàgàwà rǎdù kàrì odu mà núgèrè ròngò Àbràhamù t'ídhúna tí. ⁹ Àlǒ ka kiyá wà kilì itsu-pfò rǒ. Ní kóró itsu, yà ìnzǐ arí idzi itsu-kpǒ ní'ò, núkèrè ka

kí, kadù àwàná kàzù ò.» ¹⁰ Ní ihé-yà níwú dhu Yùwanì-tsù 'àti: «Mă mí dhu ònzi ìngbă tí?» ¹¹ Ní, kădù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ọyọ rí'ì m̀dzarù nà ale, nákă ndàbhù ka atdí yà ìmbă rí'ì kà nà ale tò. Ndirò, ònyù rí'ì fóná ale nákă ndùndò ka ìmbă rí'ì kà nà ale tò.» ¹² Pàratà tó pbàndómbé níwú átò, ndínì ì alù tí bàtizò. Ní abádhí níwú dhu Yùwanì-tsù, 'àti: «Màlimò, mă mí dhu ònzi ìngbătí?» ¹³ Ní, kădù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Àpé nyòwu pàratà t'áfótá tó fùrangà-bvù nótđi rǒ ọrú nyù, ròsè yà uyátá ò ka kótđi ka tí dhu dònă.» ¹⁴ Ndirò, pbànowí níwú dhu átò Yùwanì-tsù 'àti: «Olu mă'í na, mă mí dhu ònzi ìngbătí?» Ní, Yùwanì adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Àpé nyòwu atdí ale-fó fùrangà mà nídha rǒ ọbi nǐ. Ndirò, àpé nyòwu ìndrù nóbhù rǒ tìtò dǒ, nyădù fóná fùrangà náko. Pbétù, nyòwu yà àbì dǒ ka karí nyùbhò nǐ fùkù mùkimbà kèlě nódò rǒ nyălù.»

¹⁵ Ọró ì'ì ale kóró náambénà ndònzì rí dhu nódò dǒ atdyúya nyù nà, ndínì ì ala tí. Ndirò abádhí kóró náambénà nga níre dǒ afíya ò ngătsi nǐ Yùwanì rărì ndi Krístò. ¹⁶ Ní, Yùwanì adù àtìná kóró ì ale nǐ: «Ima, ma mí bàtizò núbhò fùkù idha nǐ. Pbétù, dzidu dǒ rírà ale rí'ì ọbi nà ròsè dùdu nă. Ma makă nzá m̀ngà kàpfò rǒ kàyitò-mbì mà. Ndi ale náaraya bàtizò núbho rǒ fùkù ìlìlă-Alafí nǐ, ndirò kàzù nǐ. ¹⁷ Kàlù ònyù-ònga t'ílèta tó kanya-tidò fóná, ndínì ndipfo tí nganù-kpǒ nǐ kéléna ò rò. Ní, kùnduya nganù-kpǒ-tsù pbìndà óngòlì ò, ndàdù dzéngéléna núbì ìnzì aráve ádrùngbă kàzù ò.»

¹⁸ Wò dhu bhèyi ní ndi, Yùwanì náaràná ìdzi Màkùrù núnò rǒ ìndrù tò. Kàránà ìndrù àkă 'òkò tí dhu nówò rǒ ìndrù tò. ¹⁹ Ndirò ní ndi Yùwanì adù ìlwalì Hèròdè bhà nzérenga nówò kà tò, adònà-ve Hèròdiya kàko dhu-okú dò rò, ndirò abho kùfă ngùkpà dhu-okú dò rò. ²⁰ Ní,

HÈRÒDÈ adù dhu àfa tdítđǎ atdíđǎ nyú ròsè, ndàbhù Yùwanì kosò imbi ò.

Yèsù rǐ bàtizò nálǔ dhu
(Màt 3.13-17; Mrk 1.9-11; Yùw 1.32-34)

²¹ Kóró ale níftdègu bàtizò nálǔ, ní Yèsù adù bàtizò nálǔ átò. Ní, Yèsù rǐ ndìtsò òná kàsùmì ǒ, òrù-akpà-tsu náangbè ndì, ²² Ìlǎ-Alafí ràdù ifo orù rò, àmbò tó ófò ǒ, ndàdi kàdǒ. Ndirò, ale-tù náadù ndìrì òrù-akpà ò rò, ndàti: «Nyì ní Idhùdu, atdíđǎ ma mózè, nyìkpódu nòfò dhu ònzi arí ale.»

Yèsù t'ábhúna-òvò
(ǒpt 5; 11.10-27; Màt 1.1-17)

²³ Yèsù rǐ pbìndà kasù nópè òná kàsùmì ǒ, kàbhà atò ní'ì mbèmbè ìbhù kumì tí ndì ndáhu ró. Ní ìndrù ongónà dhu ìrè Yèsù rǎrǐ Yòzefù t'ídhùnà. Yòzefù ní'ì Heli t'ídhùnà. ²⁴ Heli ní'ì Mátati t'ídhùnà. Mátati ní'ì Lawì t'ídhùnà. Lawì ní'ì Mèleki t'ídhùnà. Mèleki ní'ì Yanà t'ídhùnà. Yanà ní'ì Yòzefù t'ídhùnà. ²⁵ Yòzefù ní'ì Mátatiyà t'ídhùnà. Mátatiyà ní'ì Àmòsè t'ídhùnà. Àmòsè ní'ì Nàhumù t'ídhùnà. Nàhumù ní'ì Èsili t'ídhùnà. Èsili ní'ì Nàgayì t'ídhùnà. ²⁶ Nàgayì ní'ì Mati t'ídhùnà. Mati ní'ì Mátatiyà t'ídhùnà. Mátatiyà ní'ì Simeyi t'ídhùnà. Simeyi ní'ì Yòsè t'ídhùnà. Yòsè ní'ì Yudhà t'ídhùnà. ²⁷ Yudhà ní'ì Yòwanà t'ídhùnà. Yòwanà ní'ì RESà t'ídhùnà. RESà ní'ì Zèrubàbeli t'ídhùnà. Zèrubàbeli ní'ì Sàrtiyelè t'ídhùnà. Sàrtiyelè ní'ì Neri t'ídhùnà. ²⁸ Neri ní'ì Mèleki t'ídhùnà. Mèleki ní'ì Adì t'ídhùnà. Adì ní'ì Kòsamà t'ídhùnà. Kòsamà ní'ì Èlimàdamù t'ídhùnà. Èlimàdamù ní'ì Eri t'ídhùnà. ²⁹ Eri ní'ì Yèsùwà t'ídhùnà. Yèsùwà ní'ì Èliyèzeri t'ídhùnà. Èliyèzeri ní'ì Yòrimù t'ídhùnà. Yòrimù ní'ì Mátata t'ídhùnà. Mátati ní'ì Lawì t'ídhùnà. ³⁰ Lawì ní'ì Sìmiyonì t'ídhùnà. Sìmiyonì ní'ì Yudhà t'ídhùnà. Yudhà ní'ì Yòzefù t'ídhùnà. Yòzefù ní'ì Yònamà t'ídhùnà. Yònamà ní'ì Èliyàkimù t'ídhùnà. ³¹ Èliyàkimù ní'ì Mèleyà

t'ídhùnà. MÈlEya ní'ì MÉnà t'ídhùnà. MÉnà ní'ì Màtata t'ídhùnà. Màtata ní'ì Nàtanà t'ídhùnà. Nàtanà ní'ì Dàwudi t'ídhùnà. ³² Dàwudi ní'ì YĚSÈ t'ídhùnà. YĚSÈ ní'ì ĐbedÈ t'ídhùnà. ĐbedÈ ní'ì BÒaza t'ídhùnà. BÒaza ní'ì Sàlmonì t'ídhùnà. Sàlmonì ní'ì Nàsɔnì t'ídhùnà. ³³ Nàsɔnì ní'ì Àmìnàdabhù t'ídhùnà. Àmìnàdabhù ní'ì Àdimìnì t'ídhùnà. Àdimìnì ní'ì Arnì t'ídhùnà. Arnì ní'ì HÈsròmì t'ídhùnà. HÈsròmì ní'ì Pàrezi t'ídhùnà. Pàrezi ní'ì Yudhà t'ídhùnà. ³⁴ Yudhà ní'ì Yàkɔbhò t'ídhùnà. Yàkɔbhò ní'ì Ìsakà t'ídhùnà. Ìsakà ní'ì Àbràhamù t'ídhùnà. Àbràhamù ní'ì TÈrà t'ídhùnà. TÈrà ní'ì Nàhorì t'ídhùnà. ³⁵ Nàhorì ní'ì Sèrugù t'ídhùnà. Sèrugù ní'ì Rewù t'ídhùnà. Rewù ní'ì Pèlegì t'ídhùnà. Pèlegì ní'ì Èberì t'ídhùnà. Èberì ní'ì SÈlà t'ídhùnà. ³⁶ SÈlà ní'ì Kàyinanà t'ídhùnà. Kàyinanà ní'ì Àrùfasadi t'ídhùnà. Àrùfasadi ní'ì Semù t'ídhùnà. Semù ní'ì Nùwà t'ídhùnà. Nùwà ní'ì Làmekì t'ídhùnà. ³⁷ Làmekì ní'ì Mètùsilà t'ídhùnà. Mètùsilà ní'ì Ènɔkà t'ídhùnà. Ènɔkà ní'ì YÈredÈ t'ídhùnà. YÈredÈ ní'ì Mànhèlèlì t'ídhùnà. Mànhèlèlì ní'ì Kàyinanà t'ídhùnà. ³⁸ Kàyinanà ní'ì Ènɔsà t'ídhùnà. Ènɔsà ní'ì Setì t'ídhùnà. Setì ní'ì Àdamù t'ídhùnà. Àdamù nabhòlò ní'ì Kàgàwà.

4

Pfòmvo rĭ Yēsù-afí nùmvũ dhu
(*Đpt 3.1-6; Mát 4.1-11; Mrk 1.12-13*)

¹ Ìlĭlă-Alafí nĭră ndĭ rórò, Yēsù náadù ndĭ Yòròdanì tó idha-akpà ò rò, ndĭ Ìlĭlă-Alafí ràdù ndùndà ndàrà rùngù ò. ² Ní ányì, Pfòmvo núumvú kà-afí ìfò kumì idhò tí. Kǒkòrí idhó-ya nùudà ìnzĭ kà rònyù atdí dhu mà, àwù ràdù kàlù atdíđ. ³ Ní ndĭ kàsùmì ǒ, Pfòmvo náati Yēsù nĭ: «Nyi nyapé ĭ ĭ Kàgàwà t'ídhùnà tí, ní ùgèrè pé wòrí odu ròngò mùgati tí.» ⁴ Ní, Yēsù adù dhu àdu kà tò, ndati: «Kàgàwà bhà Andítá rătina: ìnzĭ ní mùgati kèlĭ ndĭ ìndrũ bhà ípìrǒnga òdò rádù.» ⁵ Pfòmvo náadù kàbhù

ràrà ɔrú nyú ndì nángbɛ ngari ò, ndàdù kàbhɯ ràndà yà adzi dǒ ádròdrǒ kámá tó pɔ̀bìrì kóró ákě kàsúmì ǒ tí. ⁶ Kǎdù àtìná Yèsù nǐ: «Ma mí nyabhǔ nyɔ̀nyù idzi kóró kǎkàrí pɔ̀bìrì dǒ, nyadù àdì i pɔ̀bìrì tó ádròdrǒnga mà, òyá ònzì màná dǒ kóró. Ka kibho wà ka idù, ní ma mádù kàbhɯ ma mòzè ale tò. ⁷ Nírò, nyi nyapɛ nyɔ̀kò ɔ̀nzidú, nyifu ima, ní ma mí kǒkòrí dhu núbhǒ kóró indù.» ⁸ Ní Yèsù adù ɔ̀tɛ àdu kà tò, ndàtì: «Andítá rǎtina: «Dhu àkǎ nyifu Ádrùngbǎɛ, pɔ̀bùkù Kàgàwà, nyadù kà kèlɛ núɛ atdíró.»» ⁹ Tdítdǒ, Pfòmvo adù Yèsù àbhɯ ràrà Yèrùsàlemà tó kígò ò, ràrà àhɯ Kàgàwà bhà idza tó m̀nàrà dò. Kǎdù àtìná Yèsù nǐ: «Nyì nyapɛ ìì Kàgàwà t'ídhùnà tí, ní óbè nyi iró rò nyisǐ obvò. ¹⁰ Andítá rǎtina: «Kàgàwà ràdù pɔ̀bìndà màlàyikà návi ròdò ngbɔ̀n.»

¹¹ Ndirò, ndì Andítá rǎtina tdítǒ:

«Abádhí rǐ nyitdù ɔ̀tsúya-tsíró,

akyɛ odu abhùna pǒnɯ ràvo nǐ*.»

¹² Ní, Yèsù adù dhu àdu Pfòmvo tò, ndàtì: «Kàgàwà bhà Andítá rǎtina: «nzá dhu àkǎ nyumvù Ádrùngbǎɛ pɔ̀bùkù Kàgàwà-afí*.»»

¹³ Ní Pfòmvo nítdègu Yèsù-afí númvù kóró otu ǒ, ní kǎdù àrà itɛ Yèsù-tí rò, ràrà àhɯ ngǎtsi kàsúmì náaraya ndìbhò dhu ò.

Yèsù rǐ ndòpè ndùdhe dhu ìndrù tò Gàlìlayà tó pɔ̀bìrì ǒ dhu

(Ìsa 61.1-3; Màt 4.12-17; Mrk 1.1-15)

¹⁴ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù náadù ndì Gàlìlayà tó pɔ̀bìrì ò, iwà ìlìlǎ-Alafí nírǎ ndì pɔ̀bìndà ádrùngbǎnga tó ɔ̀bì nǐ rórò. Ní kà rǒnzina dhu-òyǐ núugà ndì kóró ndì pɔ̀bìrì

* 4:11 4.11 Zàb 91.11-12 * 4:12 4.12 Tòr 6.16

ǒ. ¹⁵ Kǎránà dhu núdhe rǒ ìndrǔ tò Pbàyàhúdí tó unduta-dzà ǒ rò, kóró ale ràdù òwu ndì kèlě nífu rǒ.

Nàzàreti ǒ bhà rǐ 'ùvǒ ìnzǐ 'a'u tí Yèsù dhu
(*Màt 13.53-58; Mrk 6.1-6*)

¹⁶ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù náarà Nàzàreti tó pbanga yà ndì nyú ndì ndavi òná ò. Ní, sàbatù-idhò ǒ, kǎtsù unduta-dzà ò, yà bilí ndì ndarí ònzina dhu bhěyi. Ní, kǐvà ndì ndidè, ndíní ndì ndozú tí Kàgàwà bhà Andítá. ¹⁷ Ní, ka kadù nabi Ìsayà náandí bhǔkù nábhù kà-fó. Ní, kǎngbe ndì bhǔkù, ndàdù ìsǐ yà dhu bhěyi ka kándí dhu òná ngari dǒ:

¹⁸ «Ádrùngbǎle bhà ìlǐlǎ-Alafí rǐ ì dùdú.

Kǔtri ìma, ndíní ma muno tí pbìndà Ídzi Mákǔrù nǎkùtǎle tò.

Kǐvi ìma, ndíní ma moovo tí imbi ò ka kúsò ale nǔkòlǒ ka kí dhu ì ale tò,

madù ndùmùndúmú-nyǐkpó rǐ ì nùngbě dhu nóvò ì ndùmùndúmú tò.

Kǐvi ìma, ndíní ma mukolo tí yà ròyá ka karávu ale, ino-kàsǔ ǒ rò,

¹⁹ madù ndì, Ádrùngbǎle Kàgàwà rǐ pbìndà ìdzinga náví ìndrǔ tò òná atò nóvò ìndrǔ tò*.»

²⁰ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù wòrí Andítá nǎpbi, ndàdù àdunà unduta-dzà ǒ arí kasu ònzi ale-fò ò, ndàdù àdi obvò. Ní wò unduta-dzà ǒ ì kóró ale náadù nyǐkpóya núde Yèsù rǒ tí. ²¹ Nírò ní ndì Yèsù adù ote òpè, ndàti abádhí nǐ: «Wò nyǐ nyèrì ma mózùna ró Andítá nǎkǎ wà indo.»

²² Ní kóró ale náa'u wò Yèsù rǔncona dhu, idho ràdù ì ùko kà-li'ò rò ráhu ìdzi ote nírì ì rò. Abádhí ambénà àtìna dǒ: «Tí obhó Yòzefù t'ídhùnà nyú wò?» ²³ Ní, Yèsù adù àtìna abádhí nǐ: «Obhó tí, nyǐ nyìnè ì nyǔnò

* 4:19 4.19 Ìsa 61.1-2

yàrí mbàyi idù, nyāti: «Mùngangă, ígǔ pé nyi nyi-tírò.» Ndirò, nyí nyínè ìì nyāti ima nǐ átò: «Mă mírì wà Kàpèrnàwumù tó kígò ǒ nyi nyónzi kóró dhu. Nírò, ónzi pé i dhu átò yà fùkù kígò ǒ.»²⁴ Wò dhu-dzidǒ, kǎdù àtìna: «Ma mí kùnò kpangba fùkù, obhó dhu nyú ní ndi: Kàgàwà bhà atdí nabi mà nákǒ ka karí nzǐ mbèyi yà ndi nyú ka kùgù òná pbanga ǒ.»²⁵ Ma mí obhó dhu núno fùkù: Nabi Èliya bhà atò ǒ, abvo-ayi níí'ì inè ibí nyú Pbàìsràyélí tó pbìrì ǒ. Ndi atò ǒ, igye náadi ìnzǐ ndìkǒ ìbhù atò dóná azà àbǐ nà tí, ádrùngbă àgǎyi ràdù ìtsì kóró ndi pbìrì ǒ.²⁶ Ní, Kàgàwà náavi nzá nabi Èliya ràrà kóró i abvo-ayi-bvù. Pbétù, kǎdù kòvi ràrà pbìndà ní Sìdonà tó pbìrì ǒ Sàrèpatà tí kátina kígò ǒ atdí abvo-ayi kèlě.²⁷ Ndirò, Kàgàwà bhà nabi Èlisà bhà atò ǒ, kíkítále níí'ì inè ibí nyú Pbàìsràyélí tó pbìrì ǒ. Ní, abádhí nzínzi ǒ atdí ale mà rǒ kíkí náagù nzá. Pbétù, róná kíkí náagù ní Sìriyà tó pbìrì ǒ atdí ale, Nàmanì tí kátina kèlě* .»

²⁸ Ní, wò Yèsù ùnò dhu ì ìrì rò, kóró wò Pbàyàhúdí tó unduta-dzà ǒ ìì ale náakó atdíidǒ.²⁹ Ní abádhí adù 'ìvà, 'àdhà Yèsù, 'ìpfo kígò ò rò. Ndi dhu-dzidǒ abádhí adù ùpo kà nà ndi kígò ka kósì dóná pbìrì dò-tsirò ò, ndíní 'ìdzì tí ka ròbòlò pbìrì-òngò rò, ràrà ìtsì pbìrì-pfò ò.³⁰ Pbétù, Yèsù adù ndàwìlì abádhí nzínzi ǒ rò, ndàdù àrà fìndá dhu nǐ.

Yèsù rǐ nzére-alafí náarávu róná ale nígǔ dhu

(Màt 4.13-16; 8.14-18; Mrk 1.21-39)

³¹ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù náarà Kàpèrnàwumù tó kígò ò, Gàlìlayà tó pbìrì ò. Ní ànyì kǎdì, ndàmbe dhu núdhe dǒ ìndrù tò sàbatù-idhò ǒ.³² Ní kóró ale idhò núukò atdíidǒ, kà rǐ dhu núdhé ádrùngbǎle bhèyi nídhunì.

* 4:27 4.27 2Ká 5.1-14

³³ Ndirò, nzéɛ-alafí náarávu róná atdí ale níí'ì unduta-dzà ǒ. Ní, ndi ale akù àrì nyú tí ndàti: ³⁴ «Áà! Ádhu nyi nyòzè mã nà Yèsù, Nàzàretì tó kigò ǒ alé? Nyi nyìrà tí tséka nyi nyotdí tí? Ma m̀̀ni wà dhu mběyi nyú nyi r̀̀rì àdhi. Nyi ní Kàgàwà bhà ìlìlǎ ale.» ³⁵ Ní, Yèsù náarù ɔrú tũna nyú nà wò ale ò r̀̀'ì nzéɛ-alafí dǒ, ndàti: «Ínè! Áhũ wò ale ò rò!» Ní wò nzéɛ-alafí níibvú wò ale-ǒnga kóró ale-ǒnzì, ndàdù àhũ kà-ò rò ìnzá ndì ndònzì atdí nzéɛ dhu mà kà-rǒ rórò. ³⁶ Ní, kóró ale idho núuko atdí dǒ, 'àdù àmbé ɔte dǒ nzínziya ǒ, 'àmbé àtìna dǒ: «Íngbà dhu bhěyi ɔte-tidò wò? Wò ale r̀̀ dhu nũyǎ nzéɛ-alafí tò ádr̀̀ngbàle bhěyi, ndirò ádr̀̀ngbànga tó ɔbi nyú nà, ì nzéɛ-alafí ràdù ùvò ìndrũ ò rò!» ³⁷ Ní, Yèsù-òyǎ náadù ndùgà kóró Gállilayà tó p̀̀birì ǒ.

*Yèsù r̀̀ ábhǒ ale nígũ f̀̀yó andi ǒ rò dhu
(Màt 8.14-17; Mrk 1.29-34)*

³⁸ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù náahù unduta-dzà ò rò, ndàdù àrà Sìmonì bhà idza. Ányì idzá, Sìmonì bhà aguna-àyi níí'ì atdí dǒ kàzu ùtò ndì òna nǎ ró. Ní, ka kadù Yèsù návi, ndí'ì ka nígũ tí. ³⁹ Ní, ányì-dza ndì ndòtsù rò, Yèsù náagú ndì aguna-àyi dǒ, ndàdù ɔrù ɔrú tũna nyú nà kàbhà andi dǒ, ndì andi ràdù ǒgũ. Ní, wò aguna-àyi adù ndìvà ányìrǒ rò tí ndòyè ònyù ìndrũ tò. ⁴⁰ Adyifò r̀̀òtsù rórò, yà dhèdhèrò andi-tidò nà ale nà r̀̀'ì idzàya ònǎ kóró ale, níwú ì anditále nà Yèsù-ti'ò. Ní, Yèsù núulì ɔtsúna ì anditále dǒ, ì ale ràdù ùgu. ⁴¹ Nzéɛ-alafí náadù ùvò átò ibí anditále ò rò, 'àdù òwu ùkũ rǒ, 'àmbé àtìna dǒ: «Nyi ní Kàgàwà t'ìdhùnà!» P̀̀bétù, Yèsù náaràna ɔrù rǒ ì nzéɛ-alafí dǒ, ìnzì ndàdù abádhí à'ù ròtè, iwà abádhí núni ndì r̀̀rì Krístò nídhunì!

Yěsù rǐ Kàgàwà bhà Ídzi Màkǔrù núnò Yùdeyà tó pbìrì ò dhu

(Màt 4.23; Mrk 1.35-39)

⁴² Inga níitdègu ubho, ní Yěsù ahù Kàpèrnàwumù tó kígò ò rò, ndàdù àrà atdí ngari lèngèlèngè rǐ ò. Ní, ihéyà adù 'òpè òmè ka. Abádhí níitdègu owu kòtù, ní abádhí adù 'ùvo kàrǒ ìnzǐ ara tí nzínzìya ǒ rò. ⁴³ Pbéttù, Yěsù adù àtìna abádhí nǐ: «Ma ka kivi, ndínǐ ma munò tí òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi tó Ídzi Màkǔrù kóró kígò ònǎ. Ní ndì dhu-okú dò rò, dhu àkǎ marà kùnò átò ngùkpà kígò ò.» ⁴⁴ Ní kǎdù ndòpè ndùnò ka Yùdeyà tó pbìrì ǒ unduta-dzà ònǎ.

5

Yěsù rǐ pbìndà ábhàlǐ nópè ndùnzi dhu

(Màt 4.18-22; Mrk 1.16-20; Yùw 1.35-51; 21.1-11)

¹ Atdíku, Yěsù idè Gènèzàretì tó rèrù-bidǒ. Ní, ihéyà adù 'àndu íkyèrǒ nyú kàtí, ndínǐ ì iri tí kà rǔnòna Kàgàwà bhà òte. ² Ní, Yěsù ala óyǒ ibhú rèrù-bidǒ. I ibhú ò ì ì àwèrù náadù ifo, 'àmbè fǐyó ìbhè-mbǐ nú'o dǒ. ³ Ní, Yěsù adù ùpo i ibhú nzínzi ǒ atdí ibhú ò. Ndì ibhú nǐ ì Sìmonì bhà ibhú. Ní kǎdù Sìmonì àvi ròtù ibhu rèrù-bidǒ rò, ròndrì ake idha ò. Wò dhu-dzidǒ, Yěsù adù àdì ibhú ò, ndàdù ndòpè ndùdhe dhu ihéyà tò. ⁴ Ní, Yěsù itdègu ndì ndúbhi ùdhenà rǒ dhu níto, ní kǎdù àtìna Sìmonì nǐ: «Òtù ibhú, ròndrì ádzǐ idha rǐ ì ró.» Wò dhu-dzidǒ, nyàdù nyùpe fùkú ìbhè-mbǐ idha ò. ⁵ Ní, Sìmonì adù àtìna Yěsù nǐ: «Ádrùngbǎlé, mà mònzì kasu kura, ìnzǐ màbà atdí dhu mà. Pbéttù, nyǐ nyàvi ka dhu bhèyi, ma mí kùpè ùpè.» ⁶ Ní, ìbhè-mbǐ ì ùpe rò, Sìmonì mà òdhína mànà náadù ábhǒ ìbhè-íyà nyú nótsì, abádhí tó ìbhè-mbǐ ràdù 'òpè 'ùdrù ì ìbhè à'è ndì dhu nǐ. ⁷ Sìmonì mà

adù ngätsi ibhú ò ì'ì ɔdhíya nánzi, rìwù dzù'nàya ònzì. Ní, ì abádhí t'òdhíya níiwú, 'àdù kǒkò óyǒ ibhú níra ìbhè nǐ. Ì ibhú náadù 'òpè 'àmbe usu dǒ idha ò, ìbhè ná'è ì atdíǒ òyà nídhunǐ. ⁸ Sìmonì PÉTERÙ níitdègu wò dhu àlǎ, ní kǎdù ndòkò ɔtdyùna dǒ Yèsù-ònzǐ, ndàdù àtìna kà nǐ: «Ìndrì nyi itsɛ tidú rò, Ádrùngbǎlé, ìma ní nzéngatále nídhunǐ.» ⁹ Obhó tí, ɔɔo níisí atdíǒ nyú Sìmonì mà, yà atdíkpá ì ì'ì mànà kóró ɔdhína mànà ò yà abho nyú ì òkyè ìbhè dhu-okú dò rò. ¹⁰ Sìmonì t'òdhína: Yàkòbhò mà, Yùwanì mànà ò ɔɔo níisí ndì dhu bhèyi tí. Ì kà t'òdhína ní'ì ZÈbèdayò bhà inzo. Pbétù, Yèsù adù àtìna Sìmonì nǐ: «Ìnzǐ ɔnzǐ ɔɔo, Sìmonì! Ròpè ndì indo, nyi nyóngo ìndrù tó àwèrù tí.» ¹¹ Nírò ní ndì abádhí náawù fíyó ibhú nà ìnga-kpa dǒ, 'àdù kóró foyá ì'ì dhu nùbhà ányìrǒ, ndì dhu-dzidǒ 'àdù Yèsù-owù nùngu.

Yèsù rǐ kíkí nà atdí ale nígù dhu

(Màt 8.1-4; Mrk 1.40-45; Luk 17.12-19)

¹² Atdíku, Yèsù ní'ì Gálilayà tó pbirì ǒ atdí kíǒ ò. Ní, kíkí álù ngbǒna kóró atdí ale níitò ndì, ndàdù Yèsù nála. Ní kǐra, ndìtsì ndìbvù Yèsù-ònzǐ, ndàpbǎ nyìna adzikpa nyú rǒ, ndàdù ndìtsò Yèsù rǒ ndàtì: «Ádrùngbǎlé, nyi nyòzè ka nǐ, dhu òfò nga nyígù ma.» ¹³ Ní Yèsù agba ɔtsùna, ndàpbàlǎ kàngbò, ndàdù àtìna kà nǐ: «Ìwà ma mòzè ka. Ní ógù nà!» Ní ányìrǒ rò tí, wòrí ale rǒ kíkí náadù ndàwù. ¹⁴ Wò dhu-dzidǒ Yèsù adù dhu ùya wò ale tò, ndàtì: «Àpé nyùnɔ wò dhu atdí ale tò màtí. Pbétù, àrà nyitè nyi nyògù dhu kùhanì tò, nyadù yà Músà bhà Úyátá nùunɔ pèrè nábhù Kàgàwà tò, ndínǐ ìwà nyi nyògù dhu navì tí kóró ale tò.» ¹⁵ Wò Yèsù ònzǐ dhu-òyǐ nùugà ndì atdíǒ. Ní, ihé-yà náadù àndu Yèsù tí, ndínǐ ì ìrì tí kà rùnɔna dhu, ndìrò ndínǐ kíǒ

tí nyuyatsì rí'ì andi. ¹⁶ Pbé̀tù, Yèsù adúnà àrà ndìvà rǒ, ndàrà àdi lèngèlèngè rí'ì ngari ò, ndàdù àmbe ndìtsò dǒ ányì.

Yèsù rǐ ngbǒna úve ale nígǔ dhu

(Zàb 103.3; Mát 9.1-8; Mrk 2.1-12)

¹⁷ Atdíku Yèsù adì ndàmbe dhu núdhe dǒ ìndrǔ tò. Ní, Pbfà̀rìsáyó mà, Úyátá tó màlímó mànà níiwú, 'òkò Yèsù tí. Abádhí níiwú Gàlìlayà mà Yùdeyà mànà tó pbirì ò kóró pbanga ònǎ rò, ndirò Yèrùsàlemà tó kigò ònǎ rò màtí. Ndirò, yà Yèsù rí'ì nà Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó obi náaràna kabhù rǒ rìgǔ andi nà ale fíyó andi ò rò.

¹⁸ Nírò ní ndi ìndrǔ níiwú ngbǒna úve atdí ale nà ótdù dǒ ì ànò rórò. Abádhí ambénà dhu ònzì dǒ idza ì itsu tí ka, 'adù ìlinà Yèsù-ònzì. ¹⁹ Pbé̀tù, abádhí rǐ kitsù tí ányì-dza dhu ní'ì obi tí, ihé-yà-okú dǒ rò. Ní, abádhí núupò kà nà idza dò, 'adù idza dò-tsirò nùngbe, 'ifo wò ale pbìndà ótdù mànà imbi rǒ ònǎ, 'adù ìlinà ihé-yà nzínzi ò Yèsù-ònzì. ²⁰ Ní, Yèsù itdègu kòrí ale rí'ì nà a'uta nǎlá, ní kǎdù àtìna wò ngbǒna úve ale nǐ: «Yà alé, pbùkù nzéenga nùbà wà ndì.»

²¹ Ní, Úyátá tó màlímó mà, Pbfà̀rìsáyó mànà náadù òkò 'àmbe ìnga nírè dǒ afíya ò, 'àmbe àtìna dǒ: «Ádhi pbá ale wò wò dhu bhèyi rí dhu ùnò nzéere nyú Kàgàwà nǐ? Ádhi ndi ìndrǔ tó nzéenga nùbà rádù ìnzá ní Kàgàwà kèlè atdíò nùbà ka rò?»

²² Ní, Yèsù asù abádhí tó ìrèta, ndàdù dhu ìvu abádhí-tsǔ, ndàti: «Ádhu nyí nyí'ì wòrí ìrèta-tidò nà afíkù ò nǐ? ²³ Ádhu ndi isó ró'ò ùnòna ka kí rò? Tí kati: «Pbùkù nzéenga nùbà wà ndì», ndirò tí kati: «fva nyi, nyubhi?»

²⁴ Pbé̀tù ma mòzè nyùni dhu ìnè ìndrǔ t'ídhùnà ràrǐ'ì ádrùngbǎnga tó obi nà yà adzi dǒ, ndùbà ìndrǔ tó nzéenga.» Nírò ní ndi kǎdù àtìna wò ngbǒna úve ale nǐ: «Ma mátina

inyi nǎ: «Ívà nyi, nyitdù indú ótdù, nyadù àrà pbùkù!»
²⁵ Ní ányìrǒ rò tí, wòrí ale níivà ndì ndidè, kóró ale-
 ònzí, ndàdù yà ndì ka kànòná dóná ótdù nídyì, ndàdù
 àràná pbìndà Kàgàwà nílè rǒ ndì ndàrà rórò. ²⁶ Ní kóró
 ale idhò nùuko atdíǒ. Abádhí ambénà Kàgàwà nílè dǒ
 atdíǒ, ùlè tí ì ùlè odo nǎ rórò, 'àdù àmbè àtìna dǒ:
 «Indo mà màla dhu ní idhò rǎ indrù ùkǒ nǎ dhu!»

Yèsù rǎ Lawì nánzi dhu
 (Màt 9.9-13; Mrk 2.13-22)

²⁷ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù ahù idza rò, ndàdù pàratà tó
 atdí ndòmbè, Lawì tí kátina nála pàratà t'úfótá tó bìrò
 ǒ àdì ró. Ní, Yèsù adù àtìna kà nǎ: «Írà owùdu ǒ.» ²⁸ Ní
 Lawì adù ndìvà, ndùbhà kóró fóná ìì dhu-tsí, ndàdù àrà
 kòwù ǒ.

²⁹ Wò dhu-dzidǒ, Lawì adù ádrùngbà mùhendù nónzì
 Yèsù tò pbìndà dzá. Ányì-dzá, abádhí níì ònyù-tsùná
 atdíkpá pàratà t'úfótá tó ibí pbàndómbé màna, ndìrò
 ngǔkpá ale màna. ³⁰ Ní, Pbàfàrisáyó mà, fìyó Uyátá
 tó màlímó màna náambénà ònu dǒ nzínziya ǒ. Ní,
 abádhí ivú dhu Yèsù bhà ábhàlǐ-tsù 'àti: «Ádhu nyǐ nyí
 dhu ònyù, nyàdù dhu òmvù atdíkpá pàratà t'úfótá tó
 pbàndómbé mà, ndìrò nzérenгатále màna nǎ?» ³¹ Ní,
 Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ìmbà rǐì andì nà ale
 náarí nzǐ mùngangà-atdyú nóho. Pbétù kàtdyú òho arí
 ní andì nà rǐì ale kèlě. ³² Ma mǐrà nzá ídzi ale núnzì.
 Pbétù, ma mǐrà ùnzìnà ní nzérenгатále, ndínì ì nùgèrè
 tí 'ùbhà fìyó nzérenга.»

Yèsù bhà irèta ònyù t'ónyuta-tsù t'útsita dǒ
 (Màt 9.14-17; Mrk 2.18-22)

³³ Wò dhu-dzidǒ, Pbàfàrisáyó mà, nzínziya ǒ Uyátá tó
 màlímó màna náati Yèsù nǎ: «Bàtizò nùbhò arí Yùwanì

bhà ábhàlǐ mà, fàkà ábhàlǐ màná náarí ònyù t'ónyuta-tsù nùtsi, 'àdù àmbe 'ìtsò dǒ àpàpì. Pbéù, pbùkù ábhàlǐ kèlè náarádù òko 'àmbe dhu ònyù dǒ, 'àdù àmbe dhu òmvù dǒ.»³⁴ Ní, Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyǐ nyìrè tí dhu nyǐ ràràdù àdhìngbǎ ka kùndà nǐ m̀hèndù ò iwù ale nágo obi nǐ ìnzǐ ònyù nɔnyu tí, àzèmbè inè ì ní'ì atdíkpá akpa-tsi màná òná kàsùmì ǒ? ³⁵ Pbéù, idhò ní'ìya inè, yà akpa-tsi níva ka kí abádhí nzínzì ǒ rò òná. I idhò ǒ ní ndi, abádhí nùutsiya ònyù t'ónyuta-tsù.»

³⁶ Yèsù adù yàrí mbóli náwe átò abádhí tò. Kǎti: «ìnzǐ atdí ale mà ràdù kèlèmù tí ndi ndíìna dhu nífa mberù-owútá ǒ rò, ndàdù àpbanà mberù-ayí ǒ. Kǎpe kònzì ndi dhu bhèyi, ní ràdù ndi mberù-owútá nínza ìnzǎ tí. Ndirò, ndi kèlèmù mà rǐ nzǐ àdù ì àko mberù-ayí nà. ³⁷ Ndirò, ìnzǐ ka kádù ònyù-owútá nùdho andu-ayí ò, akye ndi ònyù-owútá ì andu-ayí ò, ràdù ì andu nótrè, ndi ònyù-owútá ndùfù obvò nǐ. ³⁸ Ndirò, dhu òfò nga kùdho ònyù-owútá andu-owútá ò. ³⁹ Ndirò, ìnzǐ ònyù-owútá nòm̀vù ale ràdù ndòzè ndòm̀vù ònyù-owútá tǎtǎdǒ, kà ràdù àtìna ònyù-owútá rǎrǐ ndi òvòvù nídhunǐ.»

6

*Yèsù bhà ìrèta sàbatù-idhò dǒ
(Màt 12.1-14; Mrk 2.23-3.6; Luk 13.10-17; 14.1-6)*

¹ Atdíku, sàbatù-idhò ǒ, Yèsù mà pbìndà ábhàlǐ màná náakò 'àmbe owu dǒ nganù tó ìnga òna nǎ údà otu ǒ. Ní kàbhà ábhàlǐ náadù 'òpè 'òwù otu-igì dǒ rí'ì nganù náfa rǒ, 'àdù owu ìnyìnà rǒ ɔtsúya-tsíró, 'àdù kpòna nùka. ² Ní, ngúfe Pbhàfàrisáyó náadù dhu ìvu Yèsù bhà ábhàlǐ-tsù 'àti: «Ádhu nyǐ nyǐ ìnzǎ àlè tó Úyátá návi

konzì sàbatù-idhò ǒ dhu nónzi ní?» ³ Ní, Yèsù adù dhu ìvu abádhí-tsù, ndàti: «Nyǎ nyàpè tí obhó Dàwudì anzì atdíku, àwù nà ì fì róná ale màná rò dhu nózù?» ⁴ Àbadhi náatsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù perè tí ka kùbho Kàgàwà tò m̀gati nùgù ndònyù. Kǎdù kùbhà átò róná ale tò, àzembè àlě tó Ƴyátá nóongó àtìna ndi m̀gati ònyù rádù rǎrǎ pbàkùhání kèlě víya dǒ rò?» ⁵ Yèsù adù àtìna tǎtǎdǒ abádhí nǎ: «Ìndrù t'ídhùnà, ní sàbatù-idhò dǒ ádr̀ngbǎle.»

Yèsù rǎ ɔtsùna ótsù ale nígù dhu
(Màt 12.9-14; Mrk 3.1-6)

⁶ Ngǎtsi nínganí sàbatù-idhò ǒ, Yèsù náatsù unduta-dzà ò, ndàdù ndòpè ndùdhe dhu ìndrù tò. Ní, atdí ale, fangà tó ɔtsùna ótsù níí'ì anyì-dzá. ⁷ Ní Músà bhà Ƴyátá tó màlímó mà, Pbàfàrisáyó màná náambénà Yèsù nándà dǒ atdyúya nyù nà, ndínǎ ì ala tí kàrà tí àdù wò ale nígù ìgù sàbatù-idhò ǒ. Obhó tí, abádhí azè 'àbà kòbhù ì àdù dóná dhu. ⁸ Pbétù, Yèsù nùunì abádhí rǎr̀ena dhu. Ní, kǎdù àtìna wò ɔtsùna ótsù ale nǎ: «Ívǎ nyì, nyidè ndoró kóró ale-ònzǎ.» Ní, wò ale adù ndìvǎ, ndidè wò Yèsù ìtè ró. ⁹ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù àtìna abádhí nǎ: «Ma mí dhu nívù tsùkù: àlě tó Ƴyátá návi tí àvì konzì ídzi dhu mà, ndirò ngǎtsi nǎ konzì nzére dhu mà ìndrù tò? Ndirò, kǎvi tí àvì kigù ìndrù bhà ípìr̀nga, ndirò ngǎtsi nǎ, kùbhà ndi ale ròvè?» ¹⁰ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù andà kóró kòrí ale dò nga, ndàdù àtìna wò ɔtsùna ótsù ale nǎ: «Ígba ɔtsùnu!» Wò ale náadù ɔtsùna nígbà: ndi ɔtsùna rádù ndàto, ndògù. ¹¹ Pbétù, abádhí náakó atdídǒ, 'àdù 'òpè 'àgò ì nzínziya ǒ, àdhu mà àkǎ ì rònzi Yèsù-rǒ dhu dǒ.

Yěsù rǐ p̀b̀ìndà atdí kumì d̀óná óyǒ nà uvitatále nóvò dhu

(Màt 10.1-4; Mrk 3.13-19; Kas 1.13)

¹² Atdíku Yěsù núupò p̀b̀ìrì d̀ò, ndàrà nd̀ìtsò. Ní, kǎd̀ì ányì, nd̀ìtsò nd̀ì kurà Kàgàwà r̀ò. ¹³ Ní ìnga núbho r̀ò, Yěsù núunzi p̀b̀ìndà ábhàl̀ì, ndàd̀ù atdí kumì d̀óná óyǒ nà ale nóvò nzínziya ǒ r̀ò. Kǎd̀ù abádhí ɔ̀v̀ò ńv̀ò uvitatále tí. Yàrí ní nd̀ì ì ale-ɔ̀v̀ò: ¹⁴ Sìmonì, yà Yěsù ad̀ù ɔ̀v̀òna nóvò átò PÉTER̀ù tí mà, ad̀òna Àndèreyà màna. Yàkòbhò mà Yùwanì nà. Filipò mà Bàrtòlòmàyò nà. ¹⁵ Mátayò mà, Tùmasì nà. Yàkòbhò, Àlùfayò t'ídhùnà mà, Sìmonì, yà atdíd̀ǒ nd̀ì nугyénà f̀yó p̀b̀ìrì d̀ǒ ale màna. ¹⁶ Yudhà, Yàkòbhò t'ídhùnà mà, Yudhà Ìskàrìyotà, yà Yěsù nipfo ndàbhù òmvũ-fó màna.

Yěsù rǐ dhu núdhě, ndàd̀ù àrà andì nà ale nígu r̀ǒ dhu

(Màt 4.23-25; 5.2-12; Mrk 3.7-13)

¹⁷ Wò dhu-dzid̀ǒ, Yěsù mà, p̀b̀ìndà atdí kumì d̀óná óyǒ nà uvitatále màna náawú p̀b̀ìrì d̀ò r̀ò, 'ìwũ ùvò kyèngyèr̀ù d̀ǒ, yà ábhǒ ngùkpà p̀b̀ìndà ábhàl̀ì r̀ǐ r̀ó. Ányìr̀ǒ, ábhǒ ihé-yà ní'ì átò. Ì ale níwú Yùdeyà tó p̀b̀ìrì ò r̀ò, Yèrùsàlemà tó kigò ò r̀ò, ndìr̀ò ádr̀ungbã r̀èr̀ù-bid̀ǒ arí'ì kigò, Tirò mà Sidónà nà tí kátina ò r̀ò. ¹⁸ Abádhí níwú, nd̀ìní ì ìrì tí Yěsù r̀ùǹona dhu, ndìr̀ò, nd̀ìní kigú tí nzínziya ǒ r̀ǐ andì nà ale. Ní Yěsù ad̀ù abádhí nzínzi ǒ nzÈÈ-alafí náaràvu r̀òyá ale nígu. ¹⁹ Kóró ale, yà andì nà r̀ǐ, nóowúnà 'òzè r̀ǒ 'àp̀balã Yěsù-ngbò. Obhó tí, kà-nyutsi r̀ò ráhù ádr̀ungbãnga tó ɔ̀bì náaràna kóró ale nígu r̀ǒ f̀yó andì ǒ r̀ò.

Hirò ǹonziya ale mà, àp̀bè ǒ okoya ale màna

(Màt 5.1-12)

²⁰ Wò dhu-dzidǒ, Yěsù adù pbìndà ábhàlǐ dò nga àndà, ndàdù àtìnà ì ábhàlǐ nǐ:

«Nyǐ nyònzì wà hirò yà nǎkù tí nyǐ nyí'ì rò,
Kàgàwà nóonyuaya idzi dükú nídhunǐ.

²¹ Nyǐ nyònzì wà hirò yà àwù nà nyǐ nyarí'ì kòmbí rò,
nyǐ nyulèya ònyù nǐ nídhunǐ.

Nyǐ nyònzì wà hirò yà nyǐ nyarí òdzi kòmbí rò,
nyǐ nyokoya ugbótá ǒ nídhunǐ.

²² Nyǐ nyònzì wà hirò yà ìndrǔ nóndrò nyǐ, 'àdù nyítu
nzínziya ǒ rò, 'àdù òwu dhu ùnò rǒ nyǐ nǐ, ndirò
'àdù òwu nyòzù rǒ nzére ale tí ìndrǔ t'ídhùnà-
okú dǒ rò rò.

²³ Nyàbhù idhèku rika ndì, ndirò nyòbhè nyǐ dhèdhe-
okú dǒ rò, fùkú perè ní'íya ádrùngbǎ nyú òrù-
akpà ò nídhunǐ. Obhó tí wò dhu bhèyi tí abádhí
t'ábáya náavù pbànábi rǒ.

²⁴ Pbétù, nyǐ nyí'ì àpbè ǒ, nyǐ ònzítale tí rò,
nyǐ nyábà wà nyàbhù rí nyònzì hirò dhu nídhunǐ.

²⁵ Nyǐ nyí'ì àpbè ǒ yà kòmbí nyǐ nyarí'ì ònyù nà abhàbhó
rò,
nyǐ nyokoya àwù nà nídhunǐ.

Nyǐ nyí'ì àpbè ǒ, yà kòmbí nyǐ nyarí òko ugbótá ǒ rò,
nyǐ nyokoya izu ǒ, ndirò nyàdù àmbé òdzi dǒ nídhunǐ.

²⁶ Nyǐ nyí'ì àpbè ǒ yà kóró ale náarí nyílè rò,
ndì dhu bhèyi tí, abádhí t'ábhúya níilè tìtò tó pbànábi
nídhunǐ* .»

Yěsù rǐ dhu núdhè òmvù nózè ka kí dhu dǒ dhu
(Màt 5.38-48; 7.12a)

²⁷ «Pbétù, nyǐ yà nyǐ nyí ma múnɔna dhu níri rò, ma
mátina nyǐ nǐ: Nyòzè fùkú òmvù. Nyònzì ídzìnga yà nyǐ
nóndrò ale tò. ²⁸ Nyàso nyòfù arí ale. Ndirò, nyítsò nyǐ

* 6:26 6.26 Ìsa 5.22

nyũdhũ arí ale dõ. ²⁹ Atdí ale náapé atdídená binu-
 bhu nópbì, ní ágèrě ngãtsi kà ròpbì átò. Ndirò, atdí
 ale náapé pbũkũ orú mùdzarũ nídyì, ní àpé nyúvõ nyì
 ìnzì kà rìdyì pbũkũ sìmisi átò. ³⁰ Dhu nònzi funú ale tò
 dhu àkã nyarà ndi dhu àbhũ rõ. Ndirò, atdí ale náapé
 indú dhu nídyì, ní dhu àkã nzá nyudyõ ka. ³¹ Ònzi dhu
 ngũkpà ale tò àdhàdhì nyì nyóze abádhí rònzi ka indũ
 dhu bhěyi. ³² Nyĩ nyapé yà nyĩ nóze ale kèlě nóze, ní nyĩ
 nyirè tí nga nyĩ rãràdũ ídzinga nába àbà? NzéEngatále
 mà nóze yà ì nóze ale átò! ³³ Ndirò nyĩ nyapé ídzinga
 nónzi yà fũkũ arí kònzi ale tò tí, ní nyĩ nyirè tí nga nyĩ
 rãràdũ ídzinga nába àbà? NzéEngatále mà náarí dhu
 ònzi átò ndi dhu bhěyi tí! ³⁴ Nyĩ nyapé dhu ùwũ yà nyĩ
 nyà'ù ndi dhu àdu rádũ fũkũ ale tò tí, ní nyĩ nyirè tí
 nga nyĩ rãràdũ ídzinga nába àbà? NzéEngatále mà átò
 náarí dhu ùwũwũ yà fĩyò rádũ kàdu ale tò! ³⁵ Pbétũ
 nyĩ, nyóze fũkũ òmvũ, nyádũ ídzinga nónzi fĩyò. Ndirò,
 nyádũ nyũwũ dhu ìndrũ tò, ìnzá nyĩ nyirè nga abádhí
 rãdũna fũkũ dhu dõ rórò. Ndi dhu bhěyi ní ndi, nyĩ
 nyabáya ádrũngbã pèrè. Ndirò Kàgàwà, yà kóró dhu dõ
 arí'ì ale náanziya nyĩ pbìndà inzo tí. Obhó tí, kãrì ídzinga
 nónzi yà ìnzì arí fĩyò ka kònzi dhu tó ídzinga núnì ale
 tò, ndirò nzére dhu ònzi arí ale tò màtí átò. ³⁶ Nyàvi
 fũkũ ídzinga ìndrũ tò, àdhàdhì Àbaku Kàgàwà náarí kàvì
 dhu bhěyi.»

Yèsù rĩ dhu núdhě ìndrũ-ànyã t'ítđìta dõ dhu
 (Màt 7.1-5)

³⁷ «Dhu àkã nzá nyũnò ìndrũ-ànyã, akye Kàgàwà
 náaraya ànyãku ùnò nĩ. Dhu àkã nzá nyĩtdì anya ìndrũ
 dõ, akye Kàgàwà náaraya anya ìtdì dũkũ nĩ. Dhu àkã
 nyũbà dhu ìndrũ tò, ndínì Kàgàwà náadũya tí dhu ùbà

fùkù. ³⁸ Dhu àkă nyăbhũ fukú rí'ì dhu ìndrũ tò, ndínì Kàgàwà adùya tí dhu àbhũ fùkù. Ka kitròya dhu fùkú ísòwũ ò ídzi mùgèrè ò, râlè, ròyì ndì, kadù òsònà, kape, kadù ìranà mběyi nyú. Obhó tí, ka kudhèya dhu fùkù àdhàdhì yà nyí nyarí dhu núdhè ngũkpà ale tò òná mùgèrè ò.»

³⁹ Yèsù adù yàrí mbólí ùnò átò abádhí tò, ndàti: «Atdí ndùmùndúmú t'ádù ngàtsi ndùmùndúmú nùnda ùnda? Ìnzì akèkpá màtí: abádhí rǎdù 'àwà óyò kóró ibhu ò. ⁴⁰ Ìnzì atdí ábhàlǐ bhà ìrèta mà náaróse pbìndà màlimò bhà ìrèta dònǎ. Pbétù, mběyi ka kùdhe dhu fíndà ábhàlǐ bhà ìrèta rǎdù àkákǎ pbìndà màlimò bhà ìrèta nà. ⁴¹ Ádhu nyi nyádù nyoze nyala òdhìny-nyìkpó ò ìtsì kǐkò-ngba kèlè, ìnzì nyadù nyìkpónu ò ìtsì itsukpó-tsùdó-ngba nyú nínè nǐ? ⁴² Nyi nyádù àtìnà ìngbà dhu bhěyi òdhìny nǐ: «Dhí, ìtsè midyi nyìkpónu ò rí'ì kǐkò,» àzèmbè nyi nyongó ì'ì ìnzì nyi nyí nyìkpónu ò rí'ì itsukpó-tsùdó-ngba nyú nínè ró? Ìnyi, ɔyɔyɔ idàna nà alé, ídyì pé nyìkpónu ò rí'ì itsukpó-tsùdó-ngba angyi, ndìrò ní ndì nyi nyádù òdhìny-nyìkpó ò rí'ì kǐkò nídyì nyi nyí tí dhu nála mběyi.»

Yèsù rí dhu núdhè itsu núnǐ ka karí kpǒna rǒ dhu dǒ dhu

(Màt 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù àtìnà: «Ìnzì ídzi itsu-tidò rǎdù nzéɛ itsu-kpǒ ní'ò. Ndìrò, ìnzì nzéɛ itsu-tidò rǎdù ídzi itsu-kpǒ ní'ò. ⁴⁴ Kóró itsu-tidò núnǐ ka karí kpǒna nyú rǒ. Ìnzì ka kádù mùtini-kpǒ nópè ilé dǒ, ndìrò ìnzì ka kádù vǐnyò-kpǒ nópè okpèna nà itsu dǒ. ⁴⁵ Ídzi afína nà ale náafí ò rò aráhu dhu ní ídzi dhu. Ndìrò, nzéɛ afína nà ale náafí ò rò aráhu dhu ní nzéɛ

dhu. AlE-tsuè náarí òrina dhu ní alE-afí rübhi ìrèna rǒ atdíđǒ dhu.»

ǒyǒ idza-tidò tó mbólí

(Màt 7.24-27)

⁴⁶ «Ádhu nyǐ nyarí mitdè, nyǎmbe àtìna dǒ: «Ádrùngbǎlé! Ádrùngbǎlé», ìnzǐ nyǎdù ma múncna fùkù dhu ònzì ní? ⁴⁷ Ma mí pé tidu ò rírà alE, ndìrì ma múncna dhu, ndàdù ndì dhu ònzì, ní rǎdù ndòfò nà alE nítè fùkù. ⁴⁸ Ndi alE níli ndì yà pbìndà idza napè ndòsì alE bhëyi. Kǎgyè pbìndà idza-bhu mbëyi nyú ndàrà ìsì bhalabhala dǒ, ndàdù idza-pfò nórù ndì bhalabhala dǒ. Ní, igye níkǒ, idha rùtù nǐ rò, idha náakpà ndì idza-pfò, ìnzǐ ngbǒna mà rǎdù ndàyà, mbëyi nyú ka kasì ndì idza nídhunǐ. ⁴⁹ Pbétù, ma múncna dhu níri rí, ìnzǐ ndàdù ndì dhu nónzì alE, níli ndì yà adzi-vǐ ò pbìndà idza nasì ìnzá ndì ndògyè bhùna rórò alE bhëyi. Igye níkǒ, idha rùtù nǐ rò, idha náakpà ndì idza-pfò, rǎdù ndùgòlò ányìrǒ rò tí, rǎdrù ndì atdíđǒ.»

7

Yèsù rǐ pbànowí tó ádrùngbǎlé bhà kasutále nígǔ dhu

(Màt 8.5-13; Yùw 4.46-54)

¹ Yèsù níitdègu yà ndì ndúbhi ùncnà rǒ ìndrù tò dhu t'úncta níto, ní kǎdù àrà Kàpèrnawumù tó kigò ò. ² Ányì, Pbàró má tó pbìrì ò atdí miyà pbànowí dǒ ádrùngbǎlé bhà kasutále ní"ì afína rǒ ka kódcna ró. Ndirò ndì kasutále ní"ì atdíđǒ kòzè. ³ Ní wò ádrùngbǎlé níitdègu Yèsù dǒ ka kúnona dhu níri, ní kǎvi Pbàyàhúdì nzínzì ò ngúfe pbàkùrǔ ròwù Yèsù nánzì, ndínì ìra tí pbìndà kasutále nígu. ⁴ Kǒkò pbàkùrǔ náawù ùvò Yèsù-tì'ò, 'àdù 'òpè 'ìtsò ì atdíđǒ Yèsù rǒ, 'àti: «Yà mã nìvì tìnu

ò ádrùngbǎle náká wà nyonzì dzùnàna. ⁵ Àbadhi nózè tìkàdò atdíđ. Ndirò, ka ní ndi fàká unduta-dza nábhù kòsì.» ⁶ Ní, Yèsù mà náadù òwu atdíkpá kǒkò pbàkùrù màna. Ní, íkyèrò abádhí òkò wò pbànowí đǒ ádrùngbǎle bhà idza-li'ò ì owu tí ùvò rórò, ndi ádrùngbǎle náadù òdhína nóvi ròwù dhu ùnò Yèsù tò, 'àti: «Pbànowí đǒ ádrùngbǎle ràtina nyi nǐ: «Ádrùngbǎlé, nzítù afínù! Inzá ma mìli ma nyi nyádù òtsù pbìndà idza ale bhèyi.» ⁷ Ndi dhu-okú dò rò átò ní ndi, ma màdìna ìnzǐ marà ma-tírò tìnù ò. Pbétù, òrì atdí dhu kèlě, ní pbàkà kasutále rǎdù ògù ògù. ⁸ Ima nyú, yà ma mí'ì rò, ma mí'ì inè dùdu-tsírò ádròdrò ale nà. Ndirò, ma mí'ì inè ma marúvina pbànowí nà. Ma mapé àtina atdí múnòwì nǐ «Àrà!» Ní kà rǎdù àrà. Ndirò ma mapé àtina ngàtsi nǐ «Írà!», ní ndi tsí rǎdù ìrà. Ndirò, ma mapé àtina pbàkà kasutále nǐ «Ǫnzi yà dhu!», ní kà rǎdù kònzì.» ⁹ Ní Yèsù níitdègu wò pbànowí đǒ ádrùngbǎle núnò dhu ìri, ní idhò nùuko atdíđ. Ní, Yèsù adù ndàgèrè ndàti yà owùna ò rúbhi ìwu rǒ ihé-yà nǐ: «Ma mátina nyǐ nǐ: inzá ma màpè yà dhu bhèyi a'uta-tidò nà ale nálǎ Pbàìsràyélí tó pbìrì ò màtí.» ¹⁰ Kǒkò pbànowí đǒ ádrùngbǎle nóvina Yèsù-tì'ò òdhína níitdègu 'àdù, 'iwù ùvò idza, ní abádhí náatù wò andi nà ì'ina kasutále iwà ògù ró.

Yèsù rǐ atdí abvo-ayi bhà ìngba níkyě dhu

¹¹ Wò dhu-dzidò, Yèsù náarà Nàyinà tí kátina pbanga ò. Kàbhà ábhàlǐ, ábhò ihé-yà màna náadù kùndà ányì. ¹² Ní, pbanga ò kòtsù ró kàrà àhù rò ní ndi, ka kubhína òwu rǒ atdí abvo nà, ndínǐ ka kowu tí òtdùnà. Ndi abvo ní'ì atdí tí arí'ì atdí abvo-ayi-fó ngbángba-abvò. Ndi pbanga ò ábhò ale nyú ní'ì atdíkpá ì ówu ndi abvo-ayi màna kàbhùli ò ró. ¹³ Ní ka ndi ndàla rò, Ádrùngbǎle

Yësù náabà izu atdíđ kàdđ, ndàdù àtìna kà nǎ: «Nzđdzi iyá!» ¹⁴ Ní kǎdù ìndri ndàlǔ ótdù-ngbò, ka nàndò ale ràdù ìko. Ní Yësù adù àtìna: «Mǔlǔ-ngbá, ma mátina nyi nǎ: ívà nyi.» ¹⁵ Ní wò òvòvèna ale níivà ndì, ndàdì sùnátù dđ, ndàdù òte nópè. Ní Yësù adù kàdu íyàna-fò ò. ¹⁶ Wò dhu-dzidđ, òdò níisí kóró ale ò. Ní, abádhí níilè Kàgàwà, 'àdù àtìna: «Kàgàwà bhà ádrùngbá Nabi náhu wà àlǔ-nzínzi đ, ndírò Kàgàwà níra iwà pbìndà ale-kùmbà nónzi.» ¹⁷ Wò Yësù ònzì dhu-òyí náadù àkǎ kóró Yùdeya tó pbìrì đ, tìna arí'ì ngǔkpà pbanga mànà.

Bàtizò nubhónà Yùwanì bhà ábhàlǔ ròwù dhu ìvu Yësù-tšǔ dhu

(Màt 11.2-19)

¹⁸ Wò dhu-dzidđ, Yùwanì bhà ábhàlǔ náadù wò Yësù ònzì dhu náwe kóró fíyó màlimò tò. Ní, Yùwanì náanzi óyđ ale abádhí nzínzi đ, ¹⁹ ndàdù òvinà ròwù dhu ìvu Ádrùngbále Yësù-tšǔ 'àtì: «Nyi tí yà mǎ marí òdona, ndínǎ íra tí ale? Ndirò mǎ màkǎ tí mđdò vurò ale?» ²⁰ Kòkò Yùwanì nívi ale níitdègu iwu ùvò Yësù-tí'ò, ní abádhí níivú dhu Yësù-tšǔ 'àtì: «Bàtizò núbhò arí Yùwanì nívi mǎ míwù dhu ìvu tsùnù, nyi ràtí yà mǎ marí òdona, ndínǎ íra tí ale, ndírò mǎ rǎkǎ tí mđdò vurò ale?» ²¹ Wò ndì kàsùmì đ tí, Yësù níigú ibí ale nyí fíyó andì mà, nzére arí ì ònzì dhu mànà đ rò. Kǎránà nzére-alafí nípfò rđ ìndrú ò rò, ndàdù ibí ndùmùndúmú-nyìkpó nábhù rùngbe ì. ²² Nírò ní ndì kǎdù dhu àdu Yùwanì ìvinà ale tò, ndàtì: «Nyòwu nyàwe yà nyí nyálǎna dhu mà, yà nyí nyírìna dhu mànà Yùwanì tò. Kà tò nyí nyáwěna dhu ní: ndùmùndúmú-nyìkpó ràròwu 'ùngbe rđ, 'àdù inga àla. Òtsótsù ale ràròwu ùgu rđ, 'àdù ùbhi mběyi. Kíkí nà ale ràròwu ùgǔ rđ, iwí ràdù òwu inga níri rđ. Ʋvǔve ale ràròwu ìkye rđ, ùtdù ka kùtdù ale ràdù 'ùngbe. Ndirò,

nàkùtálε rārōwu Ídzi Màkǔrù níri rǒ. ²³ Hirò nōnziya alε ní yà ìnzǐ rí 'àwà okúdu dō rō alε.»

²⁴ Kǒkò Yùwanì ìvinà alε níitdègu 'ìvà 'òwù, ní Yèsù adù ndòpè ndàwε dhu ihé-yà tò Yùwanì dǒ. Kǎpè ndòngù dhu abádhí-tsǔ, ndàti: «Ádhi nyǐ nyawù àndànà rùngù ò? Tí awε rǐ ònángá nùtdyǎ ízò? ²⁵ Ádhi nyú nyǐ nyawù àndànà? Tí orú odziya nà mùdzarù nàfǒ alε? Pbétù, orú odziya nà mùdzarù nùfǒ alε, 'àdù òko ònzi ǒ, nótù nyǐ nyádù ádròdrǒ kámá-idzà ǒ. ²⁶ Ní ádhi nyú nyǐ nyawù àndànà olu? Tí Kàgàwà bhà nabi? Obhó tí, nyǐ nyawù Kàgàwà bhà nabi nándà. Pbétù ma mátina nyǐ nǐ, ìwà kà ròsè nabi dònǎ mǎtí. ²⁷ Kǒkú dō rō nga ní ndi ka kandí dhu kati:

«Kòñǐ ma mòvì pbàkà mùkèngyè angyi indù,
ndínǐ nyi nyúbhi ònǎ otu nòbhòlò tí* .»

²⁸ Ma mátina nyǐ nǐ, yà tsìbhále nyú nùugu yà adzi dǒ alε nzínzi ǒ, Yùwanì dònǎ òsè alε rǐǐ mbǎ. Pbétù, yà ákě alε tí ka kálǎna òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ǒ alε, nósè wà Yùwanì dònǎ.

²⁹ Yùwanì rǔnɔna dhu níri kóró alε, pàratà tó pbàndómbé mànà, náa'u Kàgàwà ózè ì rònzi dhu, 'àdù bàtizò àlǔ Yùwanì-fó. ³⁰ Pbétù, Pbàfàrisáyó mà, Úyátá tó màlímó mànà náadhò Kàgàwà òzè 'ònzì dhu. Ní ndi dhu-okú dō rō, abádhí náadù nzá 'òzè 'àlǔ bàtizò Yùwanì-fó.

³¹ Yà indo arí alε nyú núdhe ma mádù àdhà bhà rǒ? Abádhí nùli ì àdhà bhà bhěyi? ³² Abádhí nùli ì yà pbangatsidǒ ì nùndu nzónzo bhěyi. Atdídhéná rǎdù òwu òdhiya núnzi rǒ ikú ǒ, 'àti: «Mǎ mùmì mbǎ òbè tó adyi rùgě ǒ mǎtí fǔkù, ní nyǐ nyádù nzá òbè. Ndirò, mǎ mùyè mbǎ làngáyí tó adyi mà fǔkù, ní nyǐ nyádù nzá òdzi.»

³³ Obhó tí, bàtizò nubhónà Yùwanì níira, ìnzǐ ndàrà ònyù

* 7:27 7.27 Uvt 23.20; Mál 3.1

nónyù rǒ, ìnzǐ ndàdù dhu mà nómuvù. Ní, nyǐ nyadù àtìna, nzéɛ-alafí rǎrǐ kà-ò. ³⁴ Ndi dhu bhéyi tí, Ìndrù t'ídhùnà nírà, ndàrà dhu ònyù rǒ, ndàdù dhu òmvù. Ní, nyǐ nyarádù kàtì òna óvò ale, ndirò atdíǒ arí ndòmuvù ale tí. Ndirò, nyǐ nyarádù kàtì pàratà tó pbàndómbé mà nzéɛngatále màna ì nózè ale tí. ³⁵ Pbétù, dhu-ònga t'óvòta tó obhóna náarí ndáví kà-nyutsi rò àhu dhu-otù ǒ.»

Yèsù rǐ dhu núbà nzéɛnga tó tsibháɛ tò dhu

(Màt 26.6-13; Mrk 14.3-9; Yùw 12.1-8)

³⁶ Atdí Mùfàrisayò náanzi Yèsù 'òwù dhu ònyù màna pbìndà. Ní, Yèsù arà, ndòtsù kàbhà idza, ndàdù àdi ndàmbe dhu ònyù dǒ. ³⁷ Ní kòmbómbí tí, ndi kigò ǒ nzéɛnga tó atdí tsibháɛ níri Yèsù rǐ dhu ònyù Mùfàrisayò bhà idzá rò dhu. Ní kǎdù ìrà àlùbatrò tí kátina odu nǐ ka kóbhòlò tsúpà nà fóná Yèsù-tí'ò. Ndi tsúpà ò ìrì dhu ní ndrùu róngu akye. ³⁸ Ní, kítsi ìde Yèsù tí olù nǎ rò, ndàdù ndòpè ndòdzì. Ní òdzi ndì ndòdzi rórò, kǎdù ndàgu ndàmbe Yèsù-pfò-ngbò nímo dǒ nyina-dha nǐ, ndàdù ùndonà dóna-ká nǐ. Tdítdǒ, kǎdù Yèsù-pfò námbo, ndàdù ndrùu róngu akye núdho dòyá. ³⁹ Ní wò Yèsù nànzina ònyù tò Mùfàrisayò nítdègu wò dhu nálá, náadù ndòpè ndàmbe àtìna dǒ afína ò: «Yàrí ale íiná gukye Kàgàwà bhà nabì nyú tí, ní kàmbènà pé wò ngbóna núlǐ rí tsibháɛ rǎrǐ àdhi dhu núnǐ. Kàmbènà pé dhu núnǐ íyàdhiyà rǎrǐ nzéɛnga tó tsibháɛ.» ⁴⁰ Ní, Yèsù apè ɔɛ ndàtì wò Mùfàrisayò nǐ: «Sìmoní, ma mòzè munò atdí dhu ìndù.» Ní Sìmoní adù àtìna: «Màlimò, únò nà ndi dhu.» ⁴¹ Ní Yèsù adù àtìna: «Atdí ale náabhù fùrangà óyǒ ale rùwu fóná: atdí ale tò kǎbhù imbò miyà fùrangà-kpǒ, ndirò ngàtsi ale tò kǎbhù imbò kumì fùrangà-kpǒ. ⁴² Ní ìmbǎ kǒkò óyǒ ale rǐrǐ kóró, wò ì

uwù fùrangà nádù ìí nǐ fangà nà rò, wò ale náadù dhu ùbà óyǒ kóró abádhí tò, ìnzí rùbho fíyó wànzá. Ní, ádhi ndí nyi nyùnì rò, kǒkò óyǒ ale nzínzi ǒ atdíǒ rádù wò fùrangà nuwù fíndà ale nózè?» ⁴³ Sìmonì adù dhu àdu Yèsù tò, ndàti: «Ma mùni rò, atdíǒ rádù wò ale òzè ale ní yà ábhǒ fùrangà tó wànzá ka kùbà fíndà ale.» Ní, Yèsù adù àtìna Sìmonì nǐ: «Nyi nyùnò wà obhó dhu nyú.» ⁴⁴ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù ndàgɛɛ, ndàndà wò tsìbhále, ndàdù àtìna Sìmonì nǐ: «Nyi nyàla tí wà wò tsìbhále, Sìmonì? Ándà, ma mìtsù pbùkù idza, ní nyi nyìbhò nzá ale-pfò tó idha mà idù. Pbétù, wò tsìbhále nú’o pfòdu nyina-dha nyú nǐ, ndàdù ngbǒna núndo dǒna-ká nyú nǐ. ⁴⁵ Nyi nyàmboǒnà nzá ìma, nyi nyí makǒ rò. Pbétù, yà pbùkù idza ma mìtsùnà rò, íyàdhíyà rǐ ìnè pfòdu námbo rǒ ndì ndàrà ró. ⁴⁶ Nyi nyìtdénà nzá akye mà dùdu-tsí ró. Pbétù, íyàdhíyà núdhò ndrùu róngu akye nyú pfòdu dǒ. ⁴⁷ Ndì dhu-okú dò rò ní ndì, ma mí dhu nówò k pangba ìndù. Wò tsìbhále návi ádrùngbà àzè nyú idù. Ní, ndì dhu-okú dò rò, ma mùbà wà kàbhà nzéren ga kóró. Pbétù, akèkpá dhu ka kùbà fíndà ale bhà àzè narí ákě kèlě yà fíndà dhu nùbà ale tò.» ⁴⁸ Yèsù adù àtìna wò tsìbhále nǐ: «Ma mùbà wà pbùkù nzéren ga.»

⁴⁹ Ní kǒkò Yèsù mà rùbhi dhu ònyù rǒ mànà ale náadù ’òpè ’àmbe àtìna dǒ afíya ò: «Íngbà ale-tidǒ yà ìndrù bhà nzéren ga mà nùbà rádù ìndrù tò?» ⁵⁰ Pbétù, Yèsù adù àtìna wò tsìbhále nǐ: «Pbùkù a’uta nígù wà nyi. Ní àrà mběyi.»

8

Yèsù-owù ǒ ubhì vèbhále

¹ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù núubhì kigò ònǎ, ndirò pbanga ònǎ màtí. Kǎránà Ídzi Màkǔrù núnò rǒ, ndàdù àrà òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi tó màkǔrù nówò rǒ ìndrù tò. Ní, atdí kumì dóná óyǒ nà kàbhà ábhàlǐ mà, ² yà kípfo nzÉÉ-alafí òyà rò, ndirò yà kǐgú fíyó andi ǒ rò ngúfe vèbháÉ mànà, nóowúnà ùbhi rǒ atdíkpá kà mànà. Yàrí ní ì vèbháÉ-òvò: Màgàdalà tó kigò ǒ Màriyà, yà àrùbhù nzÉÉ-alafí Yèsù ipfo ònà rò, ³ Zǎnì, Kuzà bhà ìngba-tsánà. Ndi Kuzà ní'ì HÈròdè bhà malì nòdónà alÉ. Ndirò ní'ì Sùzanà mà, ibí ngǔkpà vèbháÉ mànà. Ì vèbháÉ ní yà Yèsù mà pbìndà ábhàlǐ mànà ní dzùnà ònzì rǒ owúnà foyà dhu nǐ vèbháÉ.

ǒnyù-tse òrÉ rí alÉ tó mbólí

(Màt 13.1-9; Mrk 4.1-9)

⁴ Atdíku, ìndrù níwú Yèsù-tí'ò dhèdhèrò pbanga ònǎ rò. Ní, ádrùngbǎ ihé-yà náandu ì'ì Yèsù-tí. Nírò ní ndi kǎdù yàrí mbólí náwÉ abádhí tò, ndàti: ⁵ «Atdí alÉ níivà ndì, ndàrà ònyù-tse nórè pbìndà ìnga ǒ. Ní yà ònyù-tse nórÉ kà rǐ ìnga ǒ ònà kàsùmì ǒ, atdídhená itse náawà ì ndi ìnga-gìnǎ údà otu ǒ, ìndrù ràdù òyánga nótsì pǒyà nǐ. Ndirò, àrè adù ìwu, 'ùbhì ì itse otu ǒ rò. ⁶ Ngǔkpà-tsí náawà ì ìmbǎ adzi rǐ'ì dóná abhò odu-kÉngÉÉ dǒ. Ní, ì tsí níinga, adyifò ràdù itdyunà, ìmbǎ òdòdù adzi rǐ'ì abhò dòyá dhu-okú dò rò. ⁷ Ndirò, ngǔkpà itse náawà ì okpèya nà itsukpó-vé rǐ'ì ònà adzi ǒ. Ní, ì okpèya nà itsukpó náadù àta, 'òvì atdíkpá kò ìngìngà ònyù mànà, 'àdù ì òvì róvì ònyù nùtsì ìnzì ràdù ò'ò. ⁸ Pbétù, ngǔkpà itse náawà ì ídzi adzi ǒ. Ní, ì tsí níinga, 'òvì, 'àdù ò'ò, ngǎtsi rǎrà atdí miyà itse nódhì rǒ.» Yèsù adù àtìnà ihé-yà nǐ tǎítǎ: «Ìnga t'írìta tó bǐku nà nyǐ nyapÉ ì'ì, ní nyìrì nga mběyil!»

Adhu Yēsù náaràna òte rǒ mbólí ǒ nǐ?
(Màt 13.10-17; Mrk 4.10-12)

⁹ Ní wòrí mbólí ì ìrì dhu-lutinǎ, Yēsù bhà ábhàlǐ níwú ndì mbólí-tì kà-tsǔ. ¹⁰ Ní, Yēsù adù dhu àdu abádhí tò ndàtì: «Nyǐ nyú, nyǐ nyúni wà òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi-nyutsi ndì nórù dhu. Pbéù, ngǔkpà alɛ tò ka karí kàwě mbólí tó ófò ǒ, ndínǐ abádhí owu tí inga àndà rǒ, pbéù ìnzǐ 'adù atdí dhu mà nála, 'adù òwu inga níri rǒ, pbéù ìnzǐ atdí dhu mà ràdù dòya nálu*.»

Yēsù rǐ ònyù-tse tó mbólí-tì nàwě dhu
(Màt 13.18-23; Mrk 4.13-20)

¹¹ «Yàrí ní ndì wòrí mbólí-tì: ònyù-tse ní Kàgàwà bhà òte. ¹² Atdídhena alɛ núli ì yà itse náawà ì òná otu bhěyi. Kàgàwà bhà òte abádhí ìrì rò, Pfòmvo rǎdù ìrà, ndipfo ndì òte abádhí-afí ò rò, ìnzǐ abádhí a' u tí dhu, 'adù ùgu. ¹³ Ngǔkpà alɛ núli ì yà ìmbǎ adzi rǐ ì dóná abho odu-kengere-dò bhěyi. Kàgàwà bhà òte ì ìrì rò, abádhí rǐ kà' u dhèdhe nyú nà. Pbéù, abádhí rǐ 'apbǎ ákě kàsùmì kèlě tí Kàgàwà bhà òte rǒ, ìnzǐ 'adù kàbhù ivéna ròdì ndì afíya ò. Ní, alɛ-afí ùmvú rí dhu-tidò nópè ndì rò, abádhí rǎdù fíyó a'uta núbhà atdíǒ. ¹⁴ Okpèna nà itsuvé nà adzi bhěyi ì núli alɛ ní, yà Kàgàwà bhà òte níri arí, ìnzǐ yà ì ìrìna òte ràdù itse nódhì. Obhó tí, yà adzi ǒ dhu-tsí tó ìrèta mà, yà adzi dǒ ònzì mà, ndirò yà adzi dǒ ka kóko dhu tó dhèdhe màna, náaràdù abádhí-afí nùtsi. ¹⁵ Ídzi adzi bhěyi ì núli alɛ ní, yà Kàgàwà bhà òte níri arí atdí afíya nyú nà, 'adù òdòna afíya ò, 'adù 'apba róna alɛ.»

* 8:10 8.10 Ìsa 6.9

Tarà tó mbólí
(Mrk 4.21-25)

¹⁶ Wò dhu-dzidǒ, Yěsù adù àtìnà: «Atdí ale mà rǐ nzǐ àdù tarà nóbì, ndàdù àtsì nà ìtǎ-tsi. Ndirò, kà rǐ nzǐ àdù kòbì, ndàdù ìlìnà ara-tsi. Pbétù, ka kádù kòbì kili ɔrú, ndínǐ idza rítsù ale-nyǐnga nawù tí. ¹⁷ Kóró dhu tsí, yà ùru ì nuru núuviya ì kpangba. Ndirò, kóró dhu-tsí yà òdhù ò aróko, ní ka kúníya kóró, ràdù 'ùvi kpangba awáwù ò. ¹⁸ Nyàndà nga mběyi yà fùkù ka kúnɔna dhu níri nyǐ nyárí tí dhu nà. Obhó tí, dhu nà arǐ ì abhɔ ale náabáya dhu abhɔ nyú ròsè. Ndirò, ìmbǎ arǐ ì kà nà ale-fó rò ka kakòya yà kǎrí ìrèna ndì ndí ì nà dhu tí dhu mà.»

Yěsù-tsánà mà Yěsù t'ádóna mànà
(Màt 12.46-50; Mrk 3.31-35)

¹⁹ Wò dhu-dzidǒ, Yěsù-tsánà mà, kà t'ádóna mànà níwú Yěsù rǐ ì. Pbétù, abádhí rǒwu ùvò kà-tí dhu ní ì ɔbì tí ihé-yà-okú dò rò. ²⁰ Ní, ka kadù dhu òvò Yěsù tó, kati: «fyanù mà adónù mànà níkò irí. Ní, abádhí òzè 'àla ngbǒnù.» ²¹ Pbétù, Yěsù adù àtìnà yà tìná ì ì kóró ale ní: «fýadu mà, adódu mànà ní yà Kàgàwà bhà ɔte níri arǐ, 'àdù kùnò dhu ònzì ale.»

Yěsù rǐ àpùpú nábhǔ rìdè dhu
(Màt 8.18,23-27; Mrk 4.35-41)

²² Atdíku, Yěsù mà, pbìndà ábhàlǐ mànà núupò atdí ibhú ò. Ní, kǎti abádhí nǐ: «Kàda rèrù-adzè.» Ní, abádhí adù abhi ɔpè 'òwù ányì. ²³ Ní idha dǒ ì ówu rórò, Yěsù náayi, idhɔ ròdyi ndì. Ní, kòmbómbí tí àpùpú náapè ndòpìlì rèrù dǒ, idha ràdù ndòpè ndòtsù ibhú ò. Ní, ibhú ì ì íkyèrǒ ndínǐ ndì ndabi tí abádhí nà idha ò. ²⁴ Nírò ní ndì ábhàlǐ náandrì Yěsù-tí'ò, 'ìnga ka idhɔ ò rò, 'àdù àtìnà: «Ádrùngbǎlé, Ádrùngbǎlé, àlě kìku wà!» Ní, Yěsù

nfiivà ndì, ndìsɔ awɛ mà, m̀̀k̀urà mànà rikò. Ányìrɔ̀ rò tí, awɛ ǹ̀ubhà opilita, idha ràd̀ù ìnè bhìi. ²⁵ Nírò ní ndì kád̀ù àtìnà p̀̀b̀indà ábhàl̀í n̄: «Nyí nyàp̀è tí obhó ì'ì a'uta nà?» Ní ɔ̀do níísí abádhí ò, idhɔ̀ ràd̀ù '̀̀k̀o. Abádhí ambénà òtɛ d̄ ǹz̀inzìya ɔ̀, '̀̀ambɛ àtìnà d̄: «Íngbà dhu bhèyi alɛ-tidò yà? K̄r̀óɛ awɛ mà, idha mànà dhu d̄, ràd̀ù ts̀ùnà dhu ìr̀ì!»

Yèsù r̄ nzÉɛ-alafí náarí àvu r̀ónà atdí alɛ nígũ dhu
(Màt 8.28-34; Mrk 5.1-20)

²⁶ Yèsù mà, p̀̀b̀indà ábhàl̀í mànà náawù ùvò P̀̀b̀ag̀èrasì tó p̀̀b̀irì ò. Ndi p̀̀b̀irì ní'ì Gàlilaya tó r̀èr̀ù-adzèná rò. ²⁷ Ní, ibhú ò rò Yèsù ifò, ndàhu idha-bidò rò, kigò ɔ̀ atdí alɛ níira àhu k̀onzí. Ndi alɛ ní'ì ibí nzÉɛ-alafí náarí'ì ònà. Ndirò, k̄'ì mb̄ m̀̀b̀er̀ù nà r̀ónà ábh̄ idhɔ̀ nyú tí. K̀ongónà n̄z̄ àdì atdí idza ɔ̀ màtí. P̀̀b̀ét̀ù, k̀ongónà àdì kàbh̀ùlì ò. ²⁸ Ní, Yèsù ndì ndàla rò, k̀àk̀ù, ndàd̀ù ìrà ndìbvù obvò Yèsù-ònzí. Ndirò, kád̀ù dhu òvò Yèsù tò ɔ̀r̀ú-t̀ùna nyú nà, ndàtì: «H̄h̄! Àdhu àl̄ ǹz̀inzì ɔ̀ r̄'ì Yèsù, yà kóró dhu d̄ arí'ì Kàgàwà t'íd̀h̀ùnà? Ma m̀̀ts̀ò ma ìts̀ò tí nyú r̀̀ǹú, n̄z̄ àvũ r̀̀d̀ú.» ²⁹ Obhó tí, Yèsù ad̀ù àdì ndàmbe dhu núya d̄ wò alɛ ò r̄'ì nzÉɛ-alafí tò, ndín̄ àhu tí kà ò rò. Ndirò, ibí-g̀ùna ndì nzÉɛ-alafí ongónà dhu ìvà kà r̄. Ní, ka kongónà àd̀ù ndì alɛ nóddò àdrà-mbì n̄ ka k̀ùts̀ì r̀órò, ndirò s̀ìngà-mbì n̄ ka k̀ùts̀ì p̀̀f̀ona mà r̀órò. P̀̀b̀ét̀ù, k̀ongónà k̀òk̀ò ndì ka k̀ùts̀ì n̄ imbi nàtdì kóró. Ndirò, kà'ò r̄'ì nzÉɛ-alafí nóongónà àd̀ù kidzi r̀àrà ìmb̄ ìndr̀ù arí'ì ì nanà. ³⁰ Ní, Yèsù níivú dhu wò alɛ-ts̄, ndàtì: «ɔ̀v̀òndu ní àdhi?» Ní, kád̀ù dhu àdu Yèsù tò, ndàtì: «ɔ̀v̀òdu ní (Ihé-yà.» Obhó tí, ibí nzÉɛ-alafí nyú náatsù kà ò. ³¹ Ndirò, ì nzÉɛ-alafí níts̀ò ì Yèsù r̄, ìnz̄ dhu nuyá tí f̄ỳò 'òwù òyì ò.

³² Wò ndi kàsúmì ǒ, àdù tó màhò ní'í inè ányìrǒ ì ányu p̀bìrì-ǒngò rǒ ró. Ní, kǒkò nzéÉ-alafí náadù 'ítsò Yèsù rǒ, ndíní rusà nufà tí fíyò, 'òwù òtsù ì àdù ò. Ní, kǎdù ndi rusà ùfà abádhí tò. ³³ Kǒkò nzéÉ-alafí náadù 'ùnyà wò ì fí ònà alé ò rò, 'àdù òwu òtsù àdù ò. Nírò ní ndi ì àdù tó màhò náadù àdrù p̀bìrì-ǒngò rǒ rò, 'òwù 'ùp̀bà ndi p̀bìrì-pfò ò rǐ'í r̀èr̀ù ò, tsèya r̀òtdì ì. ³⁴ Wò ndi ǹònzì dhu ì àla rò, kǒkò àdù ǹúndà rǒ r̀ùbhi alé náatsè kóró, 'àdù ndi dhu òyí ǹúgà kígò ǒ bhà tò, ndìrò pbanga ònà màtí. ³⁵ Ìndrù náawù wò ndi ǹònzì dhu nándà. Ní abádhí adù òwu Yèsù-tí'ò, 'àdù wò nzéÉ-alafí núvò ònà rò alé nótù kà-tí nyú àdì r̀óná mberù mànà, ndìrò ídzi rǒ rò nyú ró. Ní, ɔɔo náadù ìsǐ atdíǒ abádhí ò. ³⁶ Wò ì ǹònzì kóró dhu nàla alé náawé wò nzéÉ-alafí náarí àvu r̀óná alé nógù tí dhu kǒkò iwù iwù alé tò. ³⁷ Ní P̀bàg̀èrasì tó p̀bìrì ǒ alé kóró náadù Yèsù nónzi r̀ìv̀à ndi f̀ír̀áb̀v̀ù rò, atdíǒ ì'í ɔɔo nónzi nídhuní. Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù ùpo íbhù ò, ndàdù ndàdu abádhí-bvù rò. ³⁸ Wò nzéÉ-alafí núvònà ònà rò alé nítsò ndi, ndíní ì owu tí atdíkpá Yèsù mànà. P̀bétù, Yèsù adù ndùvo ùvò tí kàrǒ, ndàtí: ³⁹ «Ádù nyí p̀b̀ùk̀ù nyadù Kàgàwà ònzì r̀ùnù kóró dhu náwé.» Nírò ní ndi wò alé náadù àrà, ndàdù àmbe Yèsù ònzì f̀índà dhu náwé dǒ ìndrù tò kígò ǒ kóró ngari ǒ.

Yèsù rǐ Yàhirò bhà tsìbhíngba mà atdí tsìbhále mànà nígù dhu

(Màt 9.18-26; Mrk 5.21-43)

⁴⁰ Yèsù níitdègu ndàdù, ndàdà r̀èr̀ù-adzè, ní ányì ihé-yà nyú náadù kàkò, angyangyi ì úbhi kòdò rǒ nídhuní. ⁴¹ Ní kombómbí tí, Yàhirò tí kátina atdí alé níira àhu ányìrǒ. Ka ní'í P̀b̀yàhúdí tó unduta-dzà ǒ ádr̀ùngb̀àlè. Ní, kíbvù ndi Yèsù-ònzì, ndàdù ndìtsò kàrǒ, ndíní ara

tí p̀b̀ìndà. ⁴² Kĩtsò ndì ndì dhu bhěyi, yà atdí tí arí'ì fóná tsìbhíngba r'ì'ì afína r'ò ka kódoná ró dhu-okú d̀ò r'ò. Wò ndì tsìbhíngba í'ì mbèmbè atdí kumì dónà óy'ò nà at'ò nà. Ní, Yàhirò bhà Yèsù r'àrà ònà kàsùmì ǒ, ihé-yà nyú níibòlò ì kà-r'ò, 'ìpb'ò ka átsí. ⁴³ Ndirò, atdí tsìbhále, yà vèbhále tó ogóbhà tó azu náarí ìrà r'óná, r'àrà àh'ù atdí kumì dónà óy'ò nà at'ò tí, ní'ì'ì inè abádhí nzínzi ǒ. Ka ní'ì'ì iwà fóná ongyéngá-tse nót'dì p̀b̀àngángá d'óná ndì ndarí ùbhi ró. P̀b̀ét'ù, atdí m̀ùngangà mà náad'ù nzá k'èg'ù. ⁴⁴ Ní, wò tsìbhále náawè ndì Yèsù-dzidò n'è r'ò, ndàpbalá k'ar'ò m̀ùdzar'ù-bidò-ngbò. Ní any'ìr'ò r'ò tí wò tsìbhále r'ò arí ìrà azu náad'ù ide. ⁴⁵ Ní, Yèsù ivú dhu ihé-yà-ts'ù ndàti: «Ádhi ngb'òdu nàpbalá?» Ní k'ór'ò alé ad'ù 'àgò àgò tí. P̀b̀ét'ù, Péter'ù ad'ù dhu òv'ò Yèsù tò ndàti: «Hòkò Málímò, ihé-yà nyú ní ndì ngb'òn'ù n'akp'òr'ò, 'ìpb'ò nyi átsí!» ⁴⁶ Ní Yèsù ad'ù àt'ìnà kà n'ì: «Iwà atdí alé nàpbalá ngb'òdu! Ma m̀ùni wà dhu mběyi nyú, atdí ɔbi r'ah'ù wà ny'ùdutsi r'ò.» ⁴⁷ Ní, wò tsìbhále níitdègu iwà Yèsù n'ós'ù wò ndì nd'ònzì dhu dhu n'álá, n'ì k'ad'ù ìrà iv'ì ndì nd'ívi r'ór'ò, nd'ìbv'ù ndì Yèsù-ònz'ì: Ní, k'ór'ò alé-ònz'ì r'ò, k'ad'ù Yèsù r'ò m̀ùdzar'ù-bidò-ngbò ndì ndàpbalá okúna d̀ò r'ò dhu mà, nd'ìr'ò ndì nd'òg'ù any'ìr'ò r'ò tí dhu mànà dhu n'áw'è. ⁴⁸ Ní Yèsù ad'ù àt'ìnà íy'adhíyà n'ì: «P̀bà n'ì tsìbhíngbá, iwà p̀b̀ùk'ù a'uta níg'ù nyi! Ní árà màr'ùngà ǒ.»

⁴⁹ Àzèmbè Yèsù r'òt'è ònà kàsùmì ǒ, atdí alé ní'ira P̀b̀yàh'údì tó unduta-dzà ǒ atdí ádr'ùngb'álé, Yàhirò tí kát'ina bhà r'ò. Ní, k'itsi àt'ìnà ndì Yàhirò n'ì: «Ádr'ùngb'álé, ìv'án'ù-ngba n'óv'è wà! Ní n'z'ì àv'á Málímò-tsi.» ⁵⁰ P̀b̀ét'ù, Yèsù níitdègu wò Yàhirò tò ka k'ùn'ò dhu ní'ri, ní k'ad'ù àt'ìnà ndì Yàhirò n'ì: «N'z'ì ɔnz'ì ɔd'ò! Í'ì a'uta nà tí! Ní p̀b̀ùk'ù tsìbhíngba r'òg'ù ɔg'ù.» ⁵¹ Ní Yàhirò bhà ndì ndàrà

àhɯ rò, Yěsù náa'ú nzá atdí ale mà ròtsù idza owùna ǒ. Pbétù, kǎ'ú ní PÉTERù mà, Yùwanì mà, Yàkòbhò mà, wò ngbángba t'ábanà mà, kà-tsánà mà nà kèlě. ⁵² Ányìrǒ ìì kóró ale náambénà òdzi dǒ, izɯ ràdù 'ùka atdí dǒ wò ngbángba bhà ɔvɛ-okú dò rò. Pbétù, Yěsù adù àtìnà abádhí nǐ: «ìnzǐ nyòdzi, ìnzá wò ngbángba nóvè! Kòdhò òdhò tí.» ⁵³ Ní ìndrù adù Yěsù rǔnɔna dhu ùgbɔ ùgbǒ tí, ì ùnì dhu iwà wò tsìbhíngba ròvè nídhunǐ. ⁵⁴ Pbétù, Yěsù adù wò tsìbhíngba nálɯ ɔtsùna rǒ, ndàdù dhu òvò fǐndà ɔrú tǔna nyú nà, ndàtì: «Pbànǐngbá, ívà nyí!» ⁵⁵ Ní, kà-afí náadù ingo, ndàdù ndìvà ndì kàsùmì ǒ tí. Ní Yěsù adù ònyú àvi kabɯ kà tò. ⁵⁶ Ní wò tsìbhíngba t'ábanà mà, kà-tsánà mà nà nùkò ìdhɔ adù atdí dǒ. Ndirò, Yěsù adù abádhí nísɔ ìnzǐ wò ndì nònzì dhu nɔvɔ tí atdí ale tò màtì.

9

Yěsù rǐ atdí kumì dòná ɔyǒ nà pbìndà ábhàlǐ núví dhu (Màt 10.5-15; Mrk 6.7-13)

¹ Yěsù andu atdí kumì dòná ɔyǒ nà pbìndà ábhàlǐ-tsù, ndàbhɯ ádrùngbǎnga tó ɔbì fǐyò. Ndi ɔbì nǐ ì kóró nzéɛ-alafí nípfo abádhí ràdù nǐ ìndrù ò rò, 'àdù dhèdhèrò andì-tidò nà ale nígu nǐ ádrùngbǎnga tó ɔbì. ² Ní, kǔví abádhí ròwù òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi tó màkǔrù núnò ìndrù tò, 'àdù andì nà ale nígu. ³ Kǔyá dhu abádhí tò ndàtì: «Àpé nyìdyi atdí dhu mà abhi tò. Àpé nyùgu mùgò mà, bhòlò mà, mùgatì mà, ndirò fùrangà mà nà. Ndirò, àpé nyùgu mberù ɔyǒyó. ⁴ Nyǐ ka kàkò òná idza ǒ, nyǐ nyowuna òko rǒ, ràrà àhɯ ányìrǒ rò nyǐ nyí nyí vǎ nyòwù dhu ò. ⁵ Ndirò, ìnzá ka kàkò nyǐ òná kígò ǒ rò, nyǐ nyowuna ùvò rǒ, nyàdù pǒkɯ-tsítsíró àhù nó'ò ányìrǒ, ndínǐ abádhí

tó afátá nìtè tí abádhí tò.» ⁶ Ní kǒkò ábhàlǐ níivà ì 'òwù, ì rùbhi dhèdhèrò pbanga òna nǎ, 'àmbé Ídzi Màkǔrù núnò dǒ, 'adù òwu ìndrù nígu rǒ kóró ngari ònǎ.

HÈròdè-dò rǐ ndìnzǎ Yèsù rǒnzina dhu ìri ndì ndí rò dhu

(Màt 14.1-12; Mrk 6.14-29)

⁷ Ádrùngbǎ kamà HÈròdè níri Yèsù rǒnzina dhu-òyǐ. Ní ndì dhu adù kàdò àbhù rìnza ndì atdíǒ. Atdídhéná alé nóowúnà àtìna rǒ, bàtizò ùbho rǒ arúbhi Yùwanì rìngbè wà ndì. ⁸ Ngǔkpà alé adúnà òwu àtìna rǒ, Èliyà rǎrǐ wò ndì nìtò. Ndìrò ngǔkpà-tsí náadúnà òwu àtìna rǒ, yà angýí uvè pbànábí nzínzì ǒ atdí alé rǎrǐ wò ndì nìngbè. ⁹ Pbétù, HÈròdè adù àtìna: «Ma mávi wà bàtizò ùbho rǒ arúbhi Yùwanì-dò kòkèrè. Nírò, ádhi pbá alé nyú wò ma mǎrà ònzina rí dhu-òyǐ níri rǒ?» Nírò ní ndì HÈròdè adù ndòzè ndàla Yèsù.

Yèsù rǐ imbò lufù alé nóngù dhu

(Màt 14.13-21; Mrk 6.30-44; Yùw 6.1-15)

¹⁰ Yèsù bhà uvitatalé nítdègu 'adù, ní abádhí adù ì ònzi dhu àwé Yèsù tò kóró. Ní, Yèsù mà, ì ábhàlǐ màna adù ùvò atdíkpà, 'òwù lèngèlèngè rǐ ì ngari ò, Bètèsàyidà tí kátina kíò-tí'ò. ¹¹ Pbétù ihé-yà nítdègu abádhí òwù ndì ngari ò dhu ìri, ní ihé-yà adù òwu ányì átò. Ní, ányì ì òwù ùvò rò, Yèsù adù abádhí àkò, ndàdù ɔtɛ òpè ndàwé fíyò òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà Idzi dǒ. Ndìrò, kàdù ì nòzè ndìgù ì alé nígu átò. ¹² Ní ìnga níitdègu ndòpè ndàti, ní Yèsù bhà ábhàlǐ náadù iwu kà-tí'ò. Ní abádhí adù dhu òvò kà tò, 'àti: «tró àlě kí'ì rùngù ò. Ní, óvi ihé-yà ròwù kyèròkyèrò rí'ì pbanga mà, ìnga òbhi ka karí òyá ngari màna ònǎ. Ányì nga ní ndì abádhí rǐ ònyù mà, ìdhò tó ngari màna dhu nábà nǐ.» ¹³ Pbétù, Yèsù adù àtìna abádhí nǐ: «Nyàbhù ònyù

abádhí tò nyí-tírò!» Ní, ábhàlǐ adù dhu àdu kà tò 'àti: «Mǎ mí imbò m̀gati mà óyǒ ìbhè kèlě mànà nà. Ní, nyí nyòzè tí mǒwù ònyù ùdzi mǎ-tírò kǒkò alé-yà tò kóró!» ¹⁴ Ányìrǒ kpabhále ì'ì mbèmbè imbò lufù tí. Ní, Yèsù adù p̀bìndà ábhàlǐ àvi ràbhù kǒkò alé, ròkò obvò, imbìmbó kumì rò tsùna tí. ¹⁵ Ì ábhàlǐ adù dhu ònzì ndì dhu bhèyi tí, 'àbhù kóró alé ròkò obvò. ¹⁶ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù ugu kǒkò imbò m̀gati mà, óyǒ ìbhè mànà, ndùlǔ fóná. Ní, kǎdù ɔrù-akpà-ònga àndà, ndàdù wòrí ònyù náso. Tdítdǒ, kǎdù m̀gati-ònga nùkò, ndùbho p̀bìndà ábhàlǐ-fó, ndíní abádhí nùndò tí ihé-yà tò. ¹⁷ Ní, kóró alé náadù dhu ònyù 'ulè nǐ. Yèsù bhà ábhàlǐ náadù òdòdì m̀gati-go mà, ìbhè-go mànà-tsù nùndu, 'adù atdí kumì dòná óyǒ nà sǝngè níra nǐ.

Pétèrù rǐ Yèsù náti Kàgàwà bhà Krístò tí dhu

(Màt 16.13-19; Mrk 8.27-30; Yùw 6.66-71)

¹⁸ Atdíku, Yèsù núubhínà ndìtsò rǒ atdíró, inè p̀bìndà ábhàlǐ rǐ'ì tiná rórò. Ní, kǐvú dhu abádhí-tsù, ndàti: «Yà ìndrù rǒtè dùdú rò, abádhí náaróngo àtìnà ma rǎrǐ àdhi?» ¹⁹ Ní abádhí náadù ɔtè kà tò 'àti: «Atdídhéná alé náarátina nyí rǎrǐ yà bàtizò nubhónà Yùwanì. Ngùkpà alé náarátina nyí rǎrǐ Èliyà. Ndirò, ngùkpà alé-tsí náarádù àtìnà nyí rǎrǐ angýí uvè p̀bànábí nzínzi ǒ rò ndì níngbè atdí alé.» ²⁰ Ní, kǎdù dhu ìvu abádhí-tsù, ndàti: «Olu, nyí nyú, nyí nyarátina ma rǎrǐ àdhi?» Ní, Péterù adù dhu àdu, ndàti: «Nyí ní Kàgàwà bhà Krístò.»

Yèsù rǐ ndì ndòvèya kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nòvò dhu

(Màt 16.20-28)

²¹ Yèsù adù abádhí nísò ɔbi nyú nà ìnzǐ ndì dhu nùno tí atdí alé tò màtí. ²² Kadù àtìnà p̀bìndà ábhàlǐ

nǎ tǎítǎ: «Dhu àkǎ Ìndrǔ t'ídhùnà ràbà àpǎbè atǎídǎ. Pǎbanga ǎ pǎkǎùrǔ mà, pǎkǎùhání tó ádròdrǎ ale mà, Ƴyátá tó màlímó mànà dhu nóǎdhoya ka. Ka kohoya ka, kadù òtdùnà. Ndirò, ìbhù idho ǎ, kǎdùya ndìngbè.»

Yèsù-owù nǎngǎ ka kí tí dhu

(Mrk 8.30-9.1)

²³ Tǎítǎ, Yèsù adù àtìnà ányìrǎ ìì kóró ale nǎ: «Ndì nòzè ndùbhi owùdu ǎ ale náǎ ndàdzo rǎnà rò, ndàdù ndà'ù ndànò pǎìndà mùsàlabhà kóró kàsùmì ǎ, ndàdù owùdu nǎngǎ. ²⁴ Pǎìndà ìpìrǎnga nòzè ndòdò fìndà ale níwíya ka. Pǎétù, okúdu dò rò rí pǎìndà ìpìrǎnga níwí ale, nǎigúya ka. ²⁵ Ìndrǔ rǎ yà adzi ǎ kóró ònzi nábà, pǎìndà ìpìrǎnga ràdù ndìnza, ngǎtsi nǎ ndì nyù ndàdù àwí dhu tó ìdzìnga ní àdhu? ²⁶ Ìndrǔ-nyì náapé ìwù okúdu dò rò, ndirò pǎkà òte-okú dò rò màtí, ní Ìndrǔ t'ídhùnà-nyì nǎiwuya átò kòkú dò rò ndì nditsi ìrà pǎìndà ádrùngbǎnga tó awáwù mà Àbanà bhà awáwù mà ndirò ìlǎlǎ màlàyíká tó ádrùngbǎnga tó awáwù mànà ǎ nǎnganí. ²⁷ Ma mí obhó dhu nǎnǎ fǎkù: ngǎkpà ale, yà ìrǎ rǎì ale nzínzi ǎ, nǎwèya nǎ ìnzá ì àla Kàgàwà rǎ idzi nónyù Ìndrǔ dǎ dhu rórò.»

Yèsù-wòyǎ rǎ ndùgèrè dhu

(Màt 17.1-9; Mrk 9.2-10)

²⁸ Mbèmbè àrù idho dzidǎ, wò dhu ndì ndótè rórò, Yèsù náanzi PÉTERù mà, Yùwanì mà, Yàkòbhò mànà, 'adù ùpo nà pǎìrì dò, ndínì ì ìtsò tí ì. ²⁹ Ní, Yèsù rǎ ndìtsò ònà kàsùmì ǎ, kà-nyì-wòyǎ nǎwèrè ndì, kà-rǎ mùdzarù ràdù òwù, ndàmbe ùmbìlì dǎ ale-nyìkpó nóho rí dhu bhèyi. ³⁰ Ní ányìrǎ, óyǎ ale nǎwòtò ì, 'àmbe òte dǎ Yèsù mànà. † ale nǎì Músà mà Èlìyà nà. ³¹ Ní ádrùngbǎnga tó awáwù ǎ ì wòtò ì rò, abádhí náambénà

òte dǒ Yèrùsàlemà Yèsù rǎrà pbìndà kasu nùtsà nǐ abhi dǒ. ³² PÉTERÙ mà, òdhína màna nǐì iwà idho nùdà nà atdí dǒ ró. Ní, idho ò rò ì iwà ì rò, abádhí náala Yèsù bhà ádrùngbànga tó awáwù, kǒkò tǐnà ikò óyǒ ale màna. ³³ Ní, kǒkòrí ale rǐ Yèsù núbha òná kàsùmì ǒ, PÉTERÙ náadù àtìna Yèsù nǐ: «Màlimǒ, dhu òfò nga àlě ròkò iró. Kùdǐ ìbhù hemě-dzà, atdí indù, ngǎtsi Músà tò, ndirò ngǎtsi Èliyà tò.» (PÉTERÙ nùuni inzà àdhu mà núnò ndí dhu.) ³⁴ Wò dhu nóte kà rǐ rórò ní ndi, ádrùngbà àpbù nǐbvu ndi, ndàtsi abádhí sisìna nǐ. Ní òdò nǐsǐ Yèsù bhà ábhàlǐ ò, wò àpbù rǐ ndàtsi dòyá dhu ì àla rò. ³⁵ Wò àpbù ò rò, atdí ale-tù nǐri ndi, ndàti: «Yàrí ní Idhùdu, idù ma mópì ale. Ní, nyìri kà-tsǔ dhu.» ³⁶ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù náadù ndòtù atdí rò tí ànyìrǒ. Kàbhà ábhàlǐ náadù wò ì àla dhu nódò afiya ò tí, ìnzǐ àdù atdí dhu mà núnò ìndrù tò.

Yèsù rǐ nzére-alafí náaravu ròna ngbàngba nígǔ dhu (Màt 17.14-21; Mrk 9.14-29)

³⁷ Tsútsǎ nǐnganí, Yèsù mà, kǒkò ìbhù pbìndà ábhàlǐ màna náawù pbìri dò rò. Ní, ihé-yà náadù ìwu Yèsù tí ò. ³⁸ Ní, ì ihé-yà nzínzi ǒ atdí ale náavò dhu orú tǔna nyú nà Yèsù tò, ndàti: «Màlimǒ, ma mìtsò mà ìtsò tí nyú rùnù, ágèrě pé nyi nyàndà idhùdu. Obhó tí àbadhi aríì atdí rò tí fudú. ³⁹ Nzére-alafí òtsù kà ò rò, ní ànyìrǒ rò tí kǎròkù, ndi nzére-alafí ràdù ònànga nǐyà òbi nyú nà, isó-yà ràdù ndùpbò liná. Ndi nzére-alafí náarí àrà kùbhà pbà ngbòró rò, iwà ndi ndàbhù ka rìngyě ndi, ndùvě kpàna atdí dǒ nyú rórò. ⁴⁰ Ní, ma mìtsò ma pbùkù ábhàlǐ rǒ, ndínǐ wò nzére-alafí nǐpfo tí kà ò rò. Pbétù, abádhí àdù nzà kà-lèma ònzǐ.» ⁴¹ Ní, Yèsù adù àtìna: «Hàkà! Nyì indo aríì ale tí rò, nyǐ ní ìmbà aríì a'uta nà ale! Ndirò, nyǐ ní nzére ale! Àlě kokoya atdíkpá nyǐ màna ìfe kàsùmì

tí? Ndirò, ma mondúya fùkú dhu-dzi ràrà àhù ife idho tí?» Nírò ní ndi Yësù adù àtìnà wò ngbángba t'ábanà nǎ: «Írà ndi idhùnù nà írò!» ⁴² Ní, Yësù-tí'ò ndi ngbángba rǝndri òná kàsùmì ò, nzéE-alafí níibvú kà-ǝnga obvò, ndàdù kà-ǝnga níya òbi nyú nà. Pbétù, Yësù náadù òrù wò nzéE-alafí dǝ, wò ngbángba ràdù ògù. Wò dhu-dzidǝ, kǎdù ndi ngbángba nádu àbanà-fò ò. ⁴³ Ní, idho núukò urò ì'ì kóró ale atdíǝ, Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó òbi ì àla rò.

Yësù rǎ ndi ndóvè, kotdù ndi, ndàdù ndingbè dhu nóvò tdítǝ dhu

(Màt 17.22-23; Mrk 9.30-32)

Òko ìndrù òko idho rǎ 'ùkǝ Yësù ònzì dhu dǝ rórò, ní kǎdù dhu òvò pbìndà ábhàlǎ tò. ⁴⁴ Kǎtí: «Nyùdǎ bǎku nyǎrì yà fùkù ma múnɔna ɔE mbëyi: Obhó tí, ka kí ìndrù t'ídhùnà nípfǝ kabhù ìndrù-yà-fó.» ⁴⁵ Pbétù, wò ɔE náadù nzá abádhí-dò àlù. Obhó tí, ndi ɔE-tì náarù ndi òru tí abádhí rǝ ìnzǎ abádhí unì tí. Ndirò, abádhí adù Yësù-tsù ì'í ndi ɔE-tì nívù dhu-ɔdò nónzì ònzì tí.

ÁdrùngbǎE nyú ròsè ní àdhi

(Màt 18.1-5; Mrk 9.33-37)

⁴⁶ I ábhàlǎ náadù 'òpè 'àgò ì nzínziya ò. Abádhí ambénà dhu òngù dǝ tsùyá nzínziya ò, 'ámbe àtìnà dǝ: «Àlǎ nzínzi ò ádrùngbǎE nyú ròsè ní àdhi?» ⁴⁷ Pbétù, Yësù núuni abádhí tó írèta angyangyi. Ní, kǎdù ákǎ ngbángba nídyì ndìlì ridè tìná nyú, ⁴⁸ ndàdù dhu òvò pbìndà ábhàlǎ tò, ndàtì: «Yàrí ngbángba nàkò ɔvòdu rǝ ale nákò wà ma. Ndirò, ìma nàkò ale nákò wà yà ìma nívi ale. Obhó tí, nzínzikù ò kóró, ákǎ ale tí rǎ'ì ale ní ndi ádrùngbǎE.»

Ìnzǐ ndi ale náapé ìì àlě tó òmvú tí, ní ndi ale ní àlě nzínzi ò ale

(Mrk 9.38-41)

⁴⁹ Yùwanì adù dhu òvò Yèsù tò, ndàti: «Màlimö, mã màla atdí ale òvònu rǒ rǐ nzéE-alafí nípfö ìndrú ò rò ró. Ní mã mèsö ka ìnzǐ kǎrí ùbhi atdíkpá mã mànà owùnù ö dhu-okú dò rò.» ⁵⁰ Pbétù, Yèsù adù dhu òvò kà tò, ndàti: «Ìnzǐ nyìsö ndi dhu kà tò. Obhó tí, ìnzǐ ndi ale náapé ìì àlě tó òmvú tí, ní ndi ale ní àlě nzínzi ò ale.»

Sàmàriyá ö bhà rǐ 'ùvö ìnzǐ 'àko Yèsù dhu

⁵¹ Yèsù rǒdzì yà adzi ö rò, ndàrà òrù-akpà ò òná ìdho níì iwà ndi ndìndù ndi ró. Ní ndi dhu-okú dò rò, kǎká ndàrà Yèrùsàlemà tó kigò ò. ⁵² Ní, kǎdù pbìndà mùkèngyè nóvi ròwù angyi fíndà. Ní i ale uvò 'òwù, 'òwù òtsù Pbàsàmàriyá tó atdí pbanga ò, ndínì ì òbhòlo tí kǎkǒ ka kí tí dhu. ⁵³ Pbétù, ndi pbanga ö bhà adù nzá Yèsù àko fíràbvù, Yèrùsàlemà tó kigò ò kà rǎrà dhu-okú dò rò. ⁵⁴ Ní, Yèsù bhà ábhàlǐ, Yàkòbhò mã Yùwanì mànà níitdègu wò dhu àlǎ, ní abádhí adù dhu òvò Yèsù tò, 'àti: «Ádrùngbǎlé, nyi nyòzè tí wà mǒnzi kàzù rìfò òrù-akpà ò rò, ròtdì kǒkò ale-tsè?» ⁵⁵ Pbétù, Yèsù adù ndàgèE ndàndà abádhí dò nga, ndàdù òrù abádhí dǒ. ⁵⁶ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù mã pbìndà ábhàlǐ mànà náadù ùvò, 'òwù ngǎtsi pbanga ò.

Yèsù-owù nòzè 'ùngù ale

(Màt 8.19-22)

⁵⁷ Otu ö kǒkò ale ròwu rórò, atdí ale náavò dhu Yèsù tò ndàti: «Ádrùngbǎlé, mã mǒngo ùbhi owùnù ö, kóró ngari ö nyi nyúbhi i nanǎ.» ⁵⁸ Ní, Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ayíwě mã náaríì inè bhüya nà. Ndirò, yà orú arángilì àrè mã náaríì inè idzàya nà.

Pbétù, Ìndrù t'ídhùnà, rǎ ndòkò, ndìlì dònà obvò róngà mà náarí'ì ìmbǎ.» ⁵⁹ Ndirò, Yèsù adù àtìnà ngǎtsi alé nǎ: «Írà owùdu ǒ!» Pbétù, ndì alé adù dhu àdu kà tò, ndàtì: «Ádrùngbǎlé, ǘfà rusà idù, marà pé àbadu òtdù angyi.» ⁶⁰ Ní, Yèsù adù dhu òvò kà tò, ndàtì: «Ébhà kǒkò abvo rùtdǔ fǐyó abvo. Pbétù, ára nyunò òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà Idzi tó Màkǔrù ìndrù tò.» ⁶¹ Ngǎtsi alé náati tǔtǔdǒ Yèsù nǎ: «Ádrùngbǎlé, ma mòzè mungu owùn. Pbétù, ǘfà pé rusà angyi idù, marà pbàkà idzá-bhà nóvì.» ⁶² Ní, Yèsù adù dhu àdu kà tò, ndàtì: «Íwà ìnga nòpè ndòbhì alé náapé olùnga àndà, ní ndì alé àkǎ nzá ndònzì kasu òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà Idzi ǒ.»

10

Yèsù rǎ pbìndà àrùbhù kumì dòná óyǒ nà ábhàlǐ núvǐ
oyòyó rò dhu

(Màt 10.7-16)

¹ Wò dhu-dzidǒ, Ádrùngbǎlé Yèsù náavò àrùbhù kumì dòná óyǒ nà ngǔkpà alé. Kǎdù ì alé núvǐ oyòyó rò ròwù angyi fǐndà, yà ndì nyú ndìtǐrò ndì ndàkànà ndàrà òyà kóró kǐgò mà, kóró ngari mànà ò. ² Tdǔ abádhí òwu rò, kǎdù dhu òvò abádhí tò, ndàtì: «Ònyù t'óguta-kàsǔ rǐ'ì abho nyú, pbétù ndì ònyù ògu rí alé rǐ'ì ngúfe. Ní nyìtsò nyǐ ìnga-àbadhi rǒ, ndínì ònyù t'óguta-kàsǔ t'ále-bvu nitró tí. ³ Nírò, nyòwu: Kòní ma mùvǐ nyǐ tàrà bhèyi tsamangèrǐ nzínzì ò. ⁴ Àpé nyùgu ísòwǔ mà, bhòlò mànà. Ndirò, àpé nyùgu kàyitò. Àpé nyòwu ìko rǒ ìko tí otu ǒ, atdí alé mà nátsɛ nyǐ nyǐ rǒ. ⁵ Atdí idza ò nyǐ nyòtsù rò, nyǐ nyowuna ányǐ idzá-bhà àtsɛ rǒ angyi nyàtì: «Màrùngà àkǎ ndì'ì àzú-dzá.» ⁶ Màrùngà nòzè atdí

ale mà ní'ì ányì-dzá rò, ní wò nyǎ nyòzè rì'ì ányì-dzá màrùngà náarana ì'ì rǒ ndi ale tò. Pbétù, ìmbǎ nyǎkǒ rì màrùngà ǒ ale ní'ì rò, ndi màrùngà arana ndàdu rǒ fùkù ò. ⁷ Nyǎ ka kàkò òná idza ǒ, nyǎ nyowuna òko rǒ ányì-dzá tí. Ndirò nyǎ nyowuna fùkù ka kàbhù dhu kèlě nónyù rǒ, nyǎdù fùkù ka kàbhù dhu kèlě nómvù. Obhó tí kasutále náká ndàbà pbìndà mùkìmbà. Àpé nyòwu ùda rǒ atdí idza ò rò ngǎtsi idza ò. ⁸ Atdí kigò ǒ nyǎ nyòtsù, kadù nyǎkò rò, nyǎ nyowuna fùkù ka kàbhù dhu nónyù rǒ ònyù. ⁹ Nyǎ nyowuna ndi kigò ǒ andi nà ale nígu rǒ, nyǎdù àtìná ndi kigò ǒ bhà nǎ: «Kàgàwà rǎ idzi ònyù dùkù òná kàsùmì nìndù wà ndi.» ¹⁰ Pbétù, atdí kigò ǒ nyǎ nyòtsù, ìnzǎ kadù nyǎkò rò, nyǎ nyowuna ùvò rǒ ndi kigò-tsidǒ ngudhà ò, nyǎdù àtìná ndi kigò ǒ bhà nǎ: ¹¹ «Kànǎ, mà mò'ò wà pfǒka-tsítsírò ì nùpbǎ fùkù kigò ǒ àhù ròngò dùkù. Pbétù nyùnì dhu, Kàgàwà rǎ idzi nónyù ìndrù dǒ òná kàsùmì rìndù wà ndi.» ¹² Ma mí dhu òvo fùkù: Kàgàwà rǎ ìndrù-ànyǎ nítì nínганí, wòrí kigò dǒ kǒtdíya anya, ròsè Sòdomò tó kigò dǒ ndi ndatì anya dònǎ.»

ǒyá ale núvò ì ìnzǎ 'a'u tí Yèsù dhu

(Màt 11.20-24)

¹³ Tdítdǒ, Yèsù adù àtìná: «Nyǎ nyǎ'ì àpbè ǒ Kòràzini tó kigò, ndirò nyǎ nyǎ'ì àpbè ǒ Bètèsàyidà tó kigò! Obhó tí, yà ùkù ì nònzì wìwì ní'yana gukyè Tirò mà, Sìdonà màná tó kigò ǒ ì nónzì dhu tí, ní ì kigò ǒ ale ní'yana angyí nyù ì ugèrè ì, 'ùbhà fìyó nzére mùtso ró. Abádhí ì'yana iwà ì ufó gònǎyà mberù tí ròyá, 'àdù ohu nùtrò dòya ò ró. ¹⁴ Nírò, Kàgàwà rǎ ìndrù-ànyǎ nítì nínганí, kǐtdíya dhu dùkù abhàbhó nyù, ròsè Tirò mà Sìdonà màná tó kigò dǒ ndi nditì dhu

dònǎ. ¹⁵ Ndirò inyi Kàpèrnàwumǔ, nyi nyà'ù tí dhu ìdzǐ Kàgàwà rǎràdù nyidzǐ òrù-akpà ò? Pbéù kà rǐ nyifò obvò, ndàdù nyabhù nyarà àhù ɔve-bvù.

¹⁶ Tsùkú dhu nìrì alɛ nírì wà tsùdú dhu. Ndirò, inzà nyǐ nàkɔ alɛ nàkɔ nzá ima átò. Ndirò, inzà ima nàkɔ alɛ nàkɔ nzá yà ima nívi alɛ.»

Àrùbhù kumi dòná óyǒ nà ábhàlǐ rǐ ì àdù dhu

¹⁷ Kǒkò Yèsù ùvinà àrùbhù kumi dòná óyǒ nà p̀b̀ndà ábhàlǐ náadù ì atdíǒ nyú idhèya nǐka ì rórò. Ní, abádhí adù àtìna Yèsù nǐ: «Ádrùngbálé, nzéɛ-alafí mà nírì tsùká dhu, ɔvònu rǒ mã mòdì ì rò!» ¹⁸ Ní Yèsù adù àtìna abádhí nǐ: «Ma màla àlǎ Sitanì òrù-akpà ò rò rǐtsì, ràm̀b̀lì ɔvò bhèyi ró. ¹⁹ Kòñǐ ma màbhù wà ádrùngbànga tó ɔbi fùkù, ndínǐ nyǐ nyɔbé tí osu mà áwíya nǐ arí ìndrù ùbǐ àwù-tidò màna-ǒnga nǐ. Ndirò ma màbhù wà ɔbi fùkù ndínǐ nyǐ nyɔnzi tí wò òmvù bhà kóró ɔbi lèmà nǐ. Ndirò, nyɔnzi rǐ nzéɛ atdí dhu mà rǐ'ì ìmbǎ. ²⁰ Pbéù, dhu àkǎ nzá idhèku rǐka ndì nzéɛ-alafí rǒwu tsùkú dhu ìrì rǒ dhu-okú dò rò. Dhu àkǎ kà rǐka ndì iwà ka kúndì ɔvòku òrù-akpà ò dhu-okú dò rò.»

*Yèsù-idhè rǐ ndìkǎ dhu
(Màt 11.25-27; 13.1-17)*

²¹ Wò ndì kàsùmì ǒ tí, Kàgàwà bhà ìlǐlǎ-Alafí náabhù Yèsù idhèna rǐka ndì atdíǒ. Ní kǎti: «Òò Àba Kàgàwà, òrù-akpà mà yà adzì màna ǒ Ádrùngbálé, ma mìlè nyi atdíǒ nyú, yà ìnga núnì, 'adù dhu-ǒnga t'òvòta núnì alɛ rǒ nyi nyarù dhu ní nyi nyábhù ìnzǐ ka kádù òzùnà dhu tí alɛ nyú rùnì dhu-okú dò rò. Obhó tí Àbá, wò dhu bhèyi ní ndì nyi nyazè ndì dhu rònzì ndì. ²² Àbadu níibho wà kóró dhu fudú, ndirò atdí alɛ mà núnì nzá àdhi mà rǎrǐ Kàgàwà t'ìdhùnà, pbéù kà núnì ní kà t'Àbanà kèlè.

Ndirò, atdí ale mà núnì nzá Àba rərĩ àdhi mà dhu, pbétù ka núnì ní kà t'ídhùnà kèlě, ndirò yà kòzè nditè ka fíyò ale màrà.»

²³ Wò dhu-dzidò, Yèsù agéré ndì pbìndà ábhàlì dò, ndàdù dhu òvò fíyò tí òyá, ndàtì: «Hirò nònzì ale ní yà nyí nyálàna dhu àlă rí ale. ²⁴ Obhó tí, ma mátina nyí nì: ábhò pbànábí nyú, ábhò ádròdrò pbàkámá màrà níí'ì dhu-atdyú nà 'àla yà nyí nyálàna dhu, pbétù abádhí adù nzá ì dhu nála. Ndirò, abádhí ì'ì dhu-atdyú nà 'rì yà nyí nyírìna dhu, pbétù abádhí adù nzá ì dhu ní'ì.»

Ídzì afina nà Mùsàmàriyà tó mbólí
(Màt 22.34-40; Mrk 12.28-34)

²⁵ Úyátá tó atdí màlimò níivà ndì ndivù dhu Yèsù-tsù kà-afí ndì ndomvú tí nì, ndàtì: «Màlimò, ádhu ndì àkàkà mònzì, ndínì ma mabá tí dhòdhódhóngà tó ípìrònga?» ²⁶ Ní, Yèsù adù dhu àdu kà tò, ndàtì: «Ádhu àlě tó Úyátá ò ka kándí? Ádhu kà ò nyí nyarí òzùna?» ²⁷ Wò ale náadù dhu àdu ndàtì: «Dhu àkà nyoze pbùkù Ádrùngbàle Kàgàwà kóró afínù nyú nà, kóró atdyúnù nà, kóró òbìnnù nà, ndirò kóró pbùkù irèta màrà. Ndirò, dhu àkà nyoze òdhìnnù yà nyí nyú nyí nyóze nyí nyí-tírò dhu bhěyi.» ²⁸ Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàtì: «Nyí nyòtè mběyi nyú. Ónzì ka, ní nyí nyádù ípìrònga nábà.» ²⁹ Pbétù, wò Úyátá tó màlimò náaze ndòlè dhu fíndà. Ní kádù dhu ìvu Yèsù-tsù, ndàtì: «Òdhìdu ní àdhi?» ³⁰ Nírò ní ndì Yèsù adù yarí mbólí náwe. Kàtì: «Atdí ale núubhìna àwù rě Yèrùsàlemà tó kigò ò rò, ndàmbe àrà dō Yèrikò tó kigò ò. Ní otu ò, ogbotále náakèrè ka, 'adù kòngbù, 'adù kàrò mùdzarù nùdha, 'adù òwu fíyò dhu nì, 'ùbhà àbadhi iwà òve-ngbò nòfò ró. ³¹ Ní pbà ngbòró rò, atdí kùhanì núubhìna ùda rě

wò otu ǒ. Ní ndi aɛ ndi ndàla rò, wò kùhanì nùúdà otu-igi dò, ndàdù àrà fìndá dhu nǎ. ³² Ndirò, atdí Mùlawi níira àhù ányìrǒ ndi dhu bhèyi tí. Ní, kándri ndàla wòrí aɛ, ndàdù pbìndà otu nága igi, ndàdù àrà. ³³ Pbétù, Sàmàriyà tó pbìri ǒ atdí aɛ, wò ndi otu ǒ rárà, náarà àhù wò ngbóna àvo aɛ tí. Ní ka ndi ndàla rò, àbadhi náadù izù àbà atdí dǒ kàdǒ. ³⁴ Ní, kǎdù òndri tdítǒ ìkyèrǒ nyú kà-tí'ò, ndi rùdho akye, òndri mánà kà-rò otú dǒ, ndàdù ndi otú nùtsì. Tdítdǒ, kǎdù kítù ndi pbìndà kayinò dǒ, ndàdù àrà nà olo-dzà ò. Ányì, kǎdù kàngbò nódò mbèyi nyú. ³⁵ Tsútsá nínganí, kídyi óyǒ fùrangà-kpǒ ndàbhù olo-dzà-àbadhi-fó, ndàdù àtìnà kà nǎ: «Dò yàrí aɛ mbèyi. Tdítdǒ ma mùda ìró rò, ma mítsi kókú dò rò nyi nyiwí tdítǒ dhu núbho ìndù ma-tírò.» ³⁶ Wòrí mbólí dzidǒ, Yèsù adù dhu ìvu ndàti: «Ádhi ndi kókò ìbhù aɛ nzínzì ǒ ndi nàvi nyìkpónù ǒ wò ogbotáɛ angbù aɛ t'òdhìnà tí?» ³⁷ Ní, Úyátá tó màlimò náadù dhu àdu, ndàti: «Yà ìdzìngà ònzì kà tò aɛ.» Ní Yèsù adù àtìnà kà nǎ: «Nyì nyù mà átò, àrà, nyadù dhu ònzì ndi dhu bhèyi.»

Yèsù rǎì Màrità mà, Màriyà mánà mà t'ídzá dhu

³⁸ Yèsù mà, pbìndà ábhàlǎ mánà rǎì abhi ǒ rò, ní abádhí awù òtsù atdí pbanga ò. Ndi pbanga ǒ, Màrità tí kátina atdí tsìbháɛ náakò abádhí pbì ìdzá. ³⁹ Ndi Màrità níì ìnè Màriyà tí kátina awènà nà. Ní, ndi Màriyà náadì Ádrùngbáɛ Yèsù tí ìkyèrǒ nyú, ndàmbe kà rùnòna dhu níri dǒ. ⁴⁰ Pbétù, Màrità adù ìì atdí dǒ ìdzá ábhǒ kasù náva tsìna ró. Ní, íyàdhíyà arà Yèsù-tí'ò ndi dhu-okú dò rò. Kàti: «Ádrùngbáɛ, wò awèdu ùbhà ìma, mambe kasù ònzì dǒ atdí rò dhu ònzì tí nzá atdí dhu mà rùnù? Nírò, áví ka rìrà dzùnàdu ònzì.» ⁴¹ Ní, Ádrùngbáɛ Yèsù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Màrità! Màrità! Nyi nyí ìnga

ìrè abho, tsìnu ràdù ndàva ábhǒ dhu-okú dò rò. ⁴² Atdí dhu kèlě ní ndì àkákă dhu tí rǐ. Màriyà òvò ídzì dhu nyú, yà ìnzǐ atdí ale mà ràdù àkónà fóná rò.»

11

Yēsù rǐ ale ìtsò ka kádù tí dhu núdhě pbìndà ábhàlǐ tò dhu

(Màt 6.9-13; 7.7-11)

¹ Atdíku Yēsù náadì ndàmbe ndìtsò dǒ atdí ngari ǒ rò. Ní kǐtdègu ìtsòta nító, ní kàbhà ábhàlǐ nzínzì ǒ atdí ale náati kà nǐ: «Ádrùngbǎlé, údhě mǎ màkă mǒngò mǐtsò tí dhu fákà, àdhàdhì Bàtizò nubhónà Yùwanì núudhě ka pbìndà ábhàlǐ tò dhu bhěyi.» ² Ní Yēsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyǐtsò nyǐ nyí rò, nyòngò àtìnà:

«Àbakă,

ɔvɔnu àkă kuni ìlǐlǎ ɔvɔ tí.

Ábhǔ dǒká nyi nyí idzi ònyu òná idho rākă.

³ Óngò mǎ'í nà rākă ònyu níbhò fákà bìlǐnganà.

⁴ Ʋbà fákă nzéřnga fákă,

átò mǎ marí dhu Ʋba ɔnzìká dhu nǔfǎ ale tò nídhunǐ.

Ndírò, àpé nyabhù mǎ mǒtsù umvútá ɔ.»»

⁵ Tdítdǒ, kádù àtìnà abádhí nǐ: «Atdí nzínzìku ǒ ale rǐ òdhìnà nà, ndàdù ndìvǎ ndàrà iku-alìkpa ǒ ndì òdhìnà bhà, ndìtsì àtìnà kà nǐ: «ǐdhí, íbhò pé ìbhù mǔgati mǔwu funú, ⁶ atdí òdhìdu nírá àhù pbàkà, abhi òná rò, ní ma mábhǔna kà rònyù dhu rǐ ìmbǎ akèkpá màtí fudú.» ⁷ Ní, idza nǎ rò wò ale náapé àdù dhu àdu ndàti: «ìnzǐ ávǎ tsìdu. Tsǎtsù ka kàpbǐ wà. Mǎ mòyì wà pbàkà inzo mànà. Ní, ma mí nzǐ mivǎ marà mǔgati àbhù ìndù.» ⁸ Ní ma mí dhu ɔvɔ kpangba fǔkù: wò ale rǐ mbǎ àdù àdì ìnzǐ ndìvǎ ndì, ndìrà mǔgati àbhù kà tò òdhìnà tí kà rǐ dhu-okú dò rò, pbétù kà ràdù ndìvǎ, ndàdù kóró

dhu yà kà rĭ atdyúna òho nábhu kà tò dhu ní, ìnzĭ ndĭ ndĭ ndĭngyĕ rórò kà rŭbhi kònzĭ rŏ dhu.

⁹ Nĭrò, ma mátina nyĭ nĭ: dhu àkă nyònzĭ dhu, ndĭrò ní ndĭ ka kádù kàbhu fŭkù. Dhu àkă nyònzĭ dhu, ní ndĭ nyĭ nyádù kàbà. Ndĭrò dhu àkă nyĭtdŏ tsàtsù, ní ka kádù kàpfò fŭkù. ¹⁰ Obhó tí, dhu nònzĭ ale tò ka kádù dhu àbhu. Dhu nònzĭ ale, rādù dhu àbà. Ndĭrò, tsàtsù nĭtdŏ ale ní tò ka kádù tsàtsù àpfò. ¹¹ Ádhi pbá ale t'ábanà ndĭ idhùnà nónzĭ ìbhè fóná rò rādù osu nábhu kà tò? ¹² Ndĭrò ngàtsĭ nĭ, idhùnà nónzĭ à'ŭ-bhĭ fóná rò, kà t'ádù áwĭna nĭ arĭ ìndrŭ ùbĭ àwŭ-tidò nábhu àbhŭ kà tò? ¹³ Nĭrò nyĭ nyŭ ngà, nzÉÉ ale tírò nyĭ nyáří ídzĭ dhu núbhŏ fŭkŭ nzónzo tò rò, òrù-akpà ò arĭí Àbakŭ rādù àdĭ ìngbà dhu bhĕyi ìnzĭ ndàbhu ìlĭlă-Alafĭ ka nònzĭ fóná ale tò?»

Yĕsŭ rĭ ote nádŭ ndĭ nòbhŭ ale tò dhu
(Màt 12.22-30; Mrk 3.22-27)

¹⁴ Atdĭku Yĕsŭ àdĭ ndàmbe atdí ale nábhu ròngò iwĭ tí nzÉÉ-alafĭ nípfò dŏ ndĭ ale ò rò. Nĭ nzÉÉ-alafĭ nítdĕgu àhu, ní ndĭ ale adù ndòpè ndòtè, idho ràdù ihé-yà núko atdítdŏ. ¹⁵ Pbétù, ngúfe ale adù àtĭna: «Kàrĭ nzÉÉ-alafĭ nódĭ Bĕlĭzèbulĭ tí kátina nzÉÉ-alafĭ dŏ ádrŭngbàle bhà òbĭ nĭ.» ¹⁶ Ngŭkpàkà-tsí náazè 'òmvù Yĕsŭ-afĭ. Nĭ, abádhĭ náavi ka rònzĭ atdí wĭwĭ, ndĭnĭ òrù-akpà ò rò kàbhà òbĭ írà dhu navĭ tí. ¹⁷ Pbétù Yĕsŭ nŭni abádhĭ rĭrĕna dhu angyangyĭ. Nĭ kádù àtĭna abádhĭ nĭ: «Atdĭ ádrŭngbà kamà bhà pbĭrĭ ŏ ale-ŏnga náapé àdù ndŭndò, ní ndĭ ádrŭngbà kamà bhà idzi-tsù rādù ndòdĭ òdĭ tí, òná idza ràdù 'ùgolo, atdídhena idza ràdrŭ ì ngŭkpà idza dŏ. ¹⁸ Nĭ Pfŏmvo náapé àmbe ndùgyè dŏ ndĭtĭrò, ní kàbhà idzi rādù àdĭ ìngbà dhu bhĕyi ìnzĭ tsùna ròdĭ ndĭ, wò nyĭ nyátina Bĕlĭzèbulĭ bhà òbĭ nĭ ma rarĭ nzÉÉ-alafĭ nódĭ rò?»

¹⁹ Ndirò, dhu apé ìì Bèlìzèbuli bhà obi nǎ ma marí nzéɛ-alafí nódì dhu tí, ní fùkú alɛ náarádù kòdì àdhi bhà obi nǎ? Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, i fùkú alɛ núnɔya ndi ànyǎkɛ. ²⁰ Pbéù, dhu apé ìì ma marí nzéɛ-alafí nípfò modì ìndrù ò rò Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó obi nǎ dhu tí, ní nyùni dhu Kàgàwà rǎ idzi ònyu dükú òná idho náká wà.

²¹ Obi nà atdí alɛ, ndàdù ìì kóró fíndá màtsùmù nà, náapé àmbe pbìndà pbanga-ngbò nódò dǒ, ní kàbhà dhu-tsí rǎdù òko mbèyi, ìnzǎ kìnza. ²² Pbéù ngǎtsi alɛ yà ìdzǎdzò ròsè kà dònǎ náapé àdù ìrà àhu, ndàdù kà lè mà nónzì, ndùdhǎ yà kǎrí ndòyò ròyá kóró kà-fó màtsùmù, ní ndi alɛ rǎdù kà-fó rò ndi ndùdhǎ dhu nùndò ɔdhi na tó. ²³ Ìmbǎ rǎ ì tìdu òná rò alɛ ní pbàkà òmvù, ndirò ìnzǎ rǎ dhu-tsù ùndù atdíkpá ìma mànà alɛ ní rǎ dhu ìnda ìnda tí.»

Nzéɛ-alafí rǎdù ndàdu ndi ndahù òná rò alɛ-ò tǎítǎ dǎ dhu

(Màt 12.43-45)

²⁴ Yèsù adù àtìna tǎítǎ dǎ: «Nzéɛ-alafí náapé àhu atdí alɛ ò rò, ní ndi nzéɛ-alafí náarí àrà, ndùbhi rùngù òná màtí ndàmbe ndi ndàrà ndàso róngà nómè dǎ. Ní ìnzǎ ndi ndàbà ka rò, kà rǎdù àtìna: «Ma mí madù yà ma mahù òná rò pbà idza ò.» ²⁵ Anyì ndi ndàrà àhu rò, kà rǎ anyì-dzǎ nga nótù iwà ka kàtsù, kadù nyìnati òhù mbèyi nyú ró. ²⁶ Nírò ní ndi kà rǎdù àrà àrùbhù ngǎkpà nzéɛ-alafí, atdí dǎ fíyó nzéɛngà-òbì òsè pbìndà obi dònà nǎ núnzì, ìwù òko mànà atdíkpá ndi alɛ ò. Ní wò dhu-dzidǎ, ndi alɛ bhà ófò rǎdù ìì nzéɛ nyú ròsè yà angyi ìì kàbhà ófò dònǎ màtí.»

Hirò nɔnziya alɛ

²⁷ Wò dhu bhěyi Yěsù rǒtε òná kàsùmì ǒ, atdí tsìbhále náati kà nǐ ihé-yà nzínzì ò rò: «Indú ari ayò finatsù ò, nyadù ibàna òndò tsìbhále nónzì wà hirò.» ²⁸ Pbétù, Yěsù adù dhu àdu ndàti: «Hirò nyú nónzì alε ní yà Kàgàwà bhà ǒtε níri arí, 'àdù ndi ǒtε rǔnɔna dhu nónzì alε.»

Yěsù rǒtε ihé-yà nózè kɔnzì wìwì fǐyò dhu dǒ dhu
(Màt 12.38-42)

²⁹ Ihé-yà nítdègu 'òpè 'àndu ì Yěsù tí, ní Yěsù adù ǒtε òpè ndàti: «Indo arí'ì alε narí'ì nzére alε nyú. Abádhí nózè kɔnzì wìwì kèlě fǐyò. Pbétù, ka kí nzǐ atdí ngàtsi wìwì mà nítè abádhí tò, inzà ní Yǒnà rǒ ndì nanzì dhu kèlě nádi wìwì tí abádhí tò rò. ³⁰ Àdhàdhì yà nabi Yǒnà rǒ ndì nanzì dhu ní'ì wìwì tí Nìnawè ǒ bhà tò dhu bhěyi, Ìndrǔ t'ídhùnà rǒ rí ndònzì dhu ní'ìya wìwì tí kǎkà indo arí'ì alε tò. ³¹ Ndirò ìndrǔ-ànyǎ nítdì ka kí nínganí, Sabà tó pbìrì ǒ ádrùngbǎ tsìbhá kamà níivàya ndì, ndidè indo arí alε-nyìkpa rǒ, ndàdù abádhí-ànyǎ nítdì. Obhó tí, kǐra yà adzi-tsù adì ndì ì rò, ndìrà dhu-ǒnga t'óvòta nuni ádrùngbǎ kamà Sòlòmɔnì rǔnɔna dhu níri. Ndirò nyùnì dhu, yà ɔnzìkú idè alε nósè wà Sòlòmɔnì dònǎ màtí. ³² Ndirò, ìndrǔ-ànyǎ nítdì ka kí nínganí, Nìnawè ǒ bhà níivàya ì, 'ìkò kǎkà indo arí alε-nyìkpa rǒ, 'àdù abádhí-ànyǎ nítdì. Obhó tí, Nìnawè ǒ bhà nùugèrè ì, 'ùbhà fǐyó nzére mùtsɔ Yǒnà rǔnɔna dhu ì ìrì rò. Ndirò nyùnì dhu ìrò rí'ì alε rùdà wà Yǒnà dònǎ màtí.»

Alε-nyìkpó ní alε-ngbò rǒ tarà
(Màt 5.15; 6.22-23)

³³ Tdítdǒ Yěsù adù ǒtε ìse ndàti: «Atdí alε mà rǐ nzǐ àdù tarà nóbì, ndàdù ìlìnà ndì nórù ngari ǒ, ngàtsi nǐ ndàdù àtsìnà ìtǎ-tsi. Pbétù kà rǎdù kòbì,

ndàdù àgùrùnà orú, ndíní idza rítsù ale-nyínga nawù tí. ³⁴ Nyìkpónu rí'ì àdhàdhì ngbǒnu náwù rí tarà bhěyi. Nyìkpónu náapé ì'ì idzi rǒ rò, ní kóró ngbǒnu rǎdù ì'ì awáwù ǒ. Pbéù nyìkpónu náapé ì'ì mbǎ idzi rǒ rò, ní kóró ngbǒnu rǎdù ì'ì ínò ǒ. ³⁵ Ní dhu òfò nga nyòdò afínù ò rí'ì awáwù mběyi, ìnzǐ ongo tí ínò tí. ³⁶ Ndirò kóró ngbǒnu náapé àwù, ìmbǎ rùnù atdí ngari mà rí'ì ínò ǒ, ní kóró ngbǒnu rǎdù àwù, àdhàdhì yà atdídǒ ráwù tarà nátdyi ngbǒnu dhu bhěyi.»

Yèsù rǒrù Pbàfàrisáyó mà, Ƴyatá tó màlímó mànà dǒ dhu

(Màt 23.1-36; Mrk 12.38-40; Luk 20.45-47)

³⁷ Wò Yèsù rǒtε òná kàsùmì ǒ ní ndì, atdí Mùfàrisayò náanzi ka ràrà ònyù nónyù pbìndà. Ní, Yèsù atsù kàbhà idza, ndàdì ònyù-tsùnǎ. ³⁸ Ní, idhò nùukò wò Mùfàrisayò atdídǒ nyù yà Yèsù rí ònyù nópè ndònyù ìnzá ndì ndù'ò ɔtsùna rórò dhu ndì ndàla rò. ³⁹ Pbéù, Ádrùngbǎle Yèsù adù àtìna kànǐ: «Nyǐ, Pbàfàrisáyó tírò, Nyǐ nyárí kópà mà sǎnì mànà ngbò kèlě nú'ò, pbéù afíkù ònǎ rò nyǎdù ì'ì ulè tí nyǐ nyulè ogbo t'ónzita mà, nzéřnga t'ónzita mànà-atdyú nǐ ró. ⁴⁰ Nyǐ ní ìmbǎ dòya nà ale. Kàgàwà, yà ale-ngbò nanzì, náanzì tí obhó ale-afí átò? ⁴¹ Ní dhu àkǎ nyùbho afíkù nyù ò rò àhu dhu pεrè tí Kàgàwà tò. Ndi dhu bhěyi ní ndì nyǐ nyǎdù ìlǎ Kàgàwà-nyìkpò ǒ.

⁴² Nyǐ Pbàfàrisáyó tírò, nyǐ nyí'ì àpbè ǒ! Nyǐ nyárí ònyù nábhù arí ròvù irí-bǐ-tidò mà, kóró itò-tidò mànà tó atdínga idre dǒ nùbhò pεrè tí Kàgàwà tò, nyǎdù adzo obhónánga ònzì nyǐ nyí dhu mà, Kàgàwà òzè nyǐ nyí dhu mànà dhu rǒ rò. Kǒkò ní i àkǎkǎnà nyǒnzì dhu, ìnzá nyǐ nyǎdzo kǒkò angyangyi nyǐ nyarónzina ngùkpà

dhu rǒ rò rórò. ⁴³ Nyǐ Pbàfàrisáyó tírò, nyǐ nyí'í àpè ò! Pbàyàhúdí tó unduta-dzà ò, nyǐ nyá'í nyòzè nyòkò angyinà rò rí'í tombi dǒ, ndírò ìndrù arí 'ùndù òyá ngari ò, nyǐ nyá'í nyòzè kowù nyàtsè rǒ ifuta nyú nà! ⁴⁴ Nyǐ nyí'í àpè ò! Nyǐ nyúli nyǐ ìnzǐ arí 'àlà adzido, yà ìndrù arúbhi dòyá ìnzá ì ùni rórò bhèyi.»

⁴⁵ Tdítdǒ, Úyátá tó atdí màlimò náati Yèsù nǐ: «Màlimò, wò nyi nyótèna òtè ò, nyi nyùnò wà dhu mà nǐ átò.» ⁴⁶ Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Nyǐ, Úyátá tó màlimó tírò, nyǐ nyí'í àpè ò átò! Obhó tí, nyǐ nyá'í odú ró'ò àndna ka kí rò ànd nùgbà ìndrù dǒ, ìnzǐ nyàdù nyòzè nyàpbalà ì ànd-ngbò òtsùku-do nǐ màtí. ⁴⁷ Nyǐ nyí'í àpè ò! Nyǐ nyá'í Kàgàwà bhà pbànábi-adzido nórù, àzèmbè pbání abáku kèlè náakyè abádhí rórò! ⁴⁸ Wò dhu bhèyi ní ndi nyǐ nyètè dhu k pangba iwà nyǐ rà'ù abáku anzì dhu. Obhó tí, abádhí náakyè Kàgàwà bhà pbànábi, ndírò nyǐ nyaràdù ì pbànábi-adzido nórù. ⁴⁹ Wò dhu-okú dò rò ní ndi, Kàgàwà náavò dhu k pangba dhu-ònga t'òvòta tó pbìndà irèta nǐ ndàti: «Ma mí pbàkà pbànábi mà, pbàkà uvitatále màna núvì abádhí nzínzi ò. Ní abádhí nòokyeya kǒkò ma mòvì ale nzínzi ò atdídhena ale, 'adù àvu ngùkpà-tsi rǒ.» ⁵⁰ Ndi dhu bhèyi ní ndi, Kàgàwà níitdìya yà indo arí'í ale-ànyà, yà yà adzi Kàgàwà anzina rò ndi nufu Kàgàwà bhà pbànábi-azù-okú dò rò, ⁵¹ ròpè ndi Àbèli-azù rǒ rò, ràrà àhu Zàkàriyà-azù ò. Ndi Zàkàriyà ka kahò Kàgàwà bhà idzá màzàbahù mà atdídǒ ìlàngari màna nzínzi ò rò. Obhó tí, ma mí kùnò k pangba fùkù, Kàgàwà níitdìya yà àkyè ka kakyè ale-abvò-ànyà yà indo arí'í ale dǒ. ⁵² Nyǐ, Úyátá tó màlimó tírò, nyǐ nyí'í àpè ò! Nyǐ nyíwà ìnga t'únita tó tsàtsù tó fùngulà, ìnzǐ nyàdù nyòzè nyòtsù nyǐ-tírò ndi tsàtsù ò, ndírò nyàdù nyúvo ì nòzè 'òtsù kà ò ale rǒ ìnzǐ ròtsù!»

⁵³ Yèsù níitdègu ndìvà uró rò, ní Ƴyátá tó màlímó mà, Pɔ̀bàfàrisáyó mà̀nà náakó atdíđǒ kà rǒ, 'àdù 'òpè 'òngù àbhǒ dhu nyí kà-tsǔ. ⁵⁴ Abádhí nóowúnà kà-afí nómvù rǒ ɔ̀tɛ nǐ ndínǐ ì idyi tí kà-idà-dò 'àdù kòbhù dóná.

12

Yèsù rǐ p̀bìndà ábhàlǐ-nyìkpó nítyũ dhu
(Màt 10.26-27)

¹ Wò ndi kàsùmì ǒ, ábhǒ ihé-yà náandu ì Yèsù tí, 'àkpòrò kà-ngbò, aɛ-pfò kafó róngà mà ràwí. Nírò ní ndi Yèsù apè ndòtè p̀bìndà ábhàlǐ tò angyi, ndàtì: «Nyòdò nyí mbèyi Pɔ̀bàfàrisáyó tó afi rǒ rò. Ndi afi ní abádhí tó ɔ̀yoyò aɛ-idà. ² Kóró dhu-tsí yà ì nuru núuniya ì kpangba. Ndirò kóró dhu-tsí yà òdhǔ ǒ aróko núuniya ì kpangba. ³ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, yà ínò ǒ rò nyí nyòtè kúbhingá dhu náaraya ndìrì rǒ kpangba awáwù ǒ. Ndirò, yà bhèlɛ ǒ nyí nyòtè kàluga ǒ rò dhu núku rǒ ka kowuya ikù ǒ idza dǒ rò.»

Ádhi ndi àkǎkǎ kɔ̀nzì ɔ̀dòna?
(Màt 10.28-31)

⁴ Yèsù adù àtìnà tdítđǒ: «Ɔ̀dhídù, ma mí yà dhu núno fùkù: dhu àkǎ nzá nyònzì yà ngbòku kèlè nóho rí, ndi dhu-dzidǒ ìmbǎ 'àdù ì rùkù ì ónzina ngàtsi dhu nà aɛ-ɔ̀dò. ⁵ Ma mí ɔ̀dòna àkǎ nyònzì aɛ nítè fùkù. Nyí nyàkǎ nyònzì ɔ̀dòna aɛ ní Kàgàwà, yà ìndrù ndi ndòhò rò rádù ì ì ádrùngbǎnga tó ɔ̀bi nà ndòbvù ndi aɛ ìnzǐ aráve dhòdhóhonganà kàzu ò aɛ. Obhó tí, ma mátina nyí nǐ: ndi aɛ ní ndi nyí nyàkǎ nyònzì ɔ̀dòna.

⁶ Imbò àrè-tútù-nzo nódzi ka ka tí obhó óyǒ fùrangà-kpǒ-nzo rǒ tí? Pɔ̀étù, atdí kǒkò àrè-tútù-nzo nzínzì ǒ mà náarí nzǐ àdzo Kàgàwà ònǎ rò ìnzǐ kà ròdò ngbòna.

⁷ Ndirò Kàgàwà ùni wà dũku-ká-vé-bvũ mà kóró. Ní ìnzĩ nyònzĩ ɔdɔ! Obhó tí, fũkú ípìrɔ̃nga nòsè wà ábhɔ̃ àrĕ-tútũ-nzo tó ípìrɔ̃nga dònǎ màtí.»

Yēsù bhà aĕ tí ka kóko dhu mà, kòdhɔ ka kí dhu mànà
(Màt 10.32-33; 12.32)

⁸ Tdítdɔ̃ kǎdũ àtìnà: «Ma màtina nyĩ nĩ: ndi aĕ náapé dhu ùnɔ kpangba ábhɔ̃ aĕ-ònzĩ ndàti ndi rǎrĩ pbàkà aĕ, ní Ìndrũ t'ídhùnà náadũya àtìnà átò Kàgàwà bhà màlàyíká-ònzĩ, ndi aĕ rǎrĩ pbìndà aĕ. ⁹ Pbétũ, mɔdhɔ rí Ìndrũ-ònzĩ aĕ ní ma mɔdhɔya átò Kàgàwà bhà màlàyíká-ònzĩ. ¹⁰ Ndirò, Ìndrũ t'ídhùnà nĩ rí dhu ùnɔ nzéĕ aĕ, náabáya àbà pbìndà nzéĕnga tó ubàta. Pbétũ Kàgàwà bhà Ìlǐlǎ-Alafí nĩ rí dhu ùnɔ nzéĕ aĕ, náabáya nzĩ ubàta akɛkpá màtí. ¹¹ Nyĩ nà ka kówu ànyǎku kitdì tí unduta-dzà ɔ̃ rò màtí, pbàkámá-ònzĩ rò màtí, ndirò ngǎtsi nĩ pbanga ɔ̃ ádròdrɔ̃ aĕ-ònzĩ rò màtí rò, ní àpé nyòwuya afĩku nítu rɔ̃ nyĩ nyĩ rũkú dhu nísɔ̃ tí dhu mà, ndirò nyĩ nyũnɔna dhu mà nĩ. ¹² Obhó tí, Ìlǐlǎ-Alafí náaraya ndi nyĩ nyũnɔna ndi kàsũmì ɔ̃ dhu núdhe rɔ̃ fũkũ.»

Kpóna ɔ̃ ìwĩ nà ònzítáĕ tó mbólí

¹³ Ihé-yà nznzi ɔ̃ rò, atdí aĕ náati Yēsù nĩ: «Màlimɔ̃, áví adòdu rũndò yà àbadu nũubhà òvè ndi ndónvè rò dhu-ɔ̃nga fóká.» ¹⁴ Ní Yēsù adũ dhu àdu kà tò ndàti: «Ádhi ndi ìma níli ndínĩ mongó tí ànyǎku nũndò, madũ fũkú dhu nũndò fũkú?» ¹⁵ Tdítdɔ̃, Yēsù adũ àtìnà kóró aĕ nĩ: «Nyàndà nga mběyi! Nyòdɔ nyĩ ábhɔ̃ ongyéngá-atdyú òho nyĩ nyĩ nyàbà dhu rɔ̃ rò. Obhó tí, ìnzĩ ní ábhɔ̃ ongyéngá ndi Ìndrũ tò rǎdũ ípìrɔ̃nga nábhu.»

¹⁶ Nírò ní ndi Yēsù náadũ yàrí mbólí náwe ihé-yà tò. Kǎti: «Ònzònzì atdí aĕ bhà ìnga ɔ̃ ònyũ náanzì, ndàdũ

ò'ò mběyi nyú. ¹⁷ Ní kädù ndòpè ndirè nga affna ò, ndàti: «Ádhu ndi àkă àkă mɔnzì yà ìmbă ma mí'ì pbàkà ònyù-tsè-tsù núndũ ma mí òná ngari nà rò? ¹⁸ Kàní ma mɔnzina dhu: ma mí pbàkà óngòlǐ nùgòlǒ, madù adròdrǒ ngǔkpà-tsí nùsi. Wò dhu-dzidǒ, ma mí kóró pbàkà ònyù-tsè mà, kóró pbàkà ngǔkpà ongyéngá mànà núndũ mǔli i óngòlǐ ò. ¹⁹ Nírò ní ndi ma mí inga ìrè affidu ò mati: nyi nyí'ì ìnè nyodo rí ibi ato nyú tí ábhǒ dhu-tsí-yà nà. Ní ásǒ nyi, ónyu nyi, ómvù nyi, ndirò ónzi mǔhendù.» ²⁰ Pbétù, Kàgàwà náadù àtina kàní: «nyì, nyìkpóna ǒ ìwí nà alé, indo yàrí iku ǒ, nyi nyí yàrí adzi nǔbha! Ní, yà nyi nyúndu nyodù dhú-yà nǔbha nyi nyí àdhi tò?» ²¹ Wò dhu bhěyi tí ní ndi ndi dhu rí'ì yà dhu-tsù undũ arí fíndà, ìmbă ndàdù ì'ì ònzitále tí Kàgàwà-nyìkpó ǒ alé tò.»

*Kàgàwà arí pbìndà alé dzùná ònzi tí dhu
(Màt 6.25-34)*

²² Tdítdǒ Yèsù adù àtina pbìndà ábhàlǐ nǐ: «Kòní, wò dhu-okú dò rò ní ndi ma mátina nyí nǐ: dhu rākă nzá nyitù affiku fùkú ípìrǒnga-okú dò rò, ndirò ngbǒku-okú dò rò nyāti, nyí rārǐ àdhu nónyu, ndirò nyí rārǐ àdhu nǔfǒ rǔkú. ²³ Obhó tí, ìndrǔ bhà ípìrǒnga nósè wà ònyù dònǎ, ndirò alé-ngbò nósè wà mǔdzarù dònǎ. ²⁴ Nyàndà pé àkǔrù! Abádhí náarí nzǐ dhu òzò, ndirò abádhí náarí nzǐ ònyù ògu onzi-bvǔ rò. Ndirò abádhí-fó, ònyù òdo ka karí òyà àrǒ mà, óngòlǐ mànà náarí'ì mbă. Pbétù Kàgàwà náarí ndi abádhí nóngù! Nírò, fùkú ípìrǒnga nósè wà atdíđǒ kǒkòrí àrè tó ípìrǒnga dònǎ! ²⁵ Ádhi-pbá alé ndi nzínzikù ǒ, wò affina ndi ditù ndàmbe ìrèná dǒ dhu bhěyi, rádù idhòna nítrò yà adzi ǒ atdí idhò nǐ màtí? ²⁶ Ní, dhu rí'ì ìnzǐ nyí nyádù kǒkò isó ró'ò dhu

bhëyi rólo dhu sòwòrò ònónzì dhu tí, ní ádhu nyí nyádù afíku nítu ngǔkpà dhu-tsí nǐ ní? ²⁷ Nyàndà pé kǒkò ìnga ò arí ìnga dhu-tsí náarípò tí dhu. Abádhí náarí nǐ kasu nónzì, ndírò abádhí náarí nǐ mberù nódyù. Pbétù ma mí obhó dhu núnò fùkù: ádrùngbã kamà Sòlòmónì nyú mà, kóró pbìndà ònzì-íyà ò, náafó nzá kòrí itsu-opfò nzínzì ò atdí itsu-opfò tó aya dònã màtí findá aya rúda mùdzarù. ²⁸ Irí-bí ní indo tí rí ndalã ìnga ò, tsútsã ràdù òtdyù, kadù òbvùnà kàzù ò dhu. Pbétù Kàgàwà náarádù abádhí ùfò mbëyi nyú. Ní kà tí nǐ àdù nyúfò mbëyi nyú ròsè i irí-bí dònã màtí, nyí ákě a'uta nà alé? ²⁹ Ní nyí, dhu àkã nzá nyitù afíku, nyãmbè nyí nyónyuna dhu mà, nyí nyómvùna dhu màna dhu nónè dǒ. ³⁰ Obhó tí, kóró kǒkò dhu nónè arí ìnzì ìí ìngyě rórò alé ní yà adzì ò alé, yà ìnzá Kàgàwà ná'ù. Pbétù nyí, Àbakù Kàgàwà núnì wà dhu nyí rárí i dhu-atdyú nà. ³¹ Nírò, nyòmè pé Kàgàwà bhà idzi angyi, ndírò ní ndi kà ràdù kǒkò nyí nyí atdyúya òho dhu námà àma tí fùkù. ³² Ìnzì nyònzì odo, wò ákě tàrà tó màhò-ngba bhëyi nyí nyí ngúfè rò! Obhó tí, Àbakù-nyìkpó dhu ófò wà, ndàbhù pbìndà Idzi fùkù.»

òrù-akpà ò ka kí ongyéngá-tsù núnù dhu
(Màt 6.19-21)

³³ Kádù àtìnà tdítǒ: «Nyùdzí fukú arí i dhu-tsí, nyádù nyí nyòngyè fùrangà núbho perè tí nàkùtálé tò. Nyòbhòlo ìnzì ràdù ìnza ísòwù, nyádù fùkù ongyéngá-tsù núnù òrù-akpà ò. Ányì, kà rí nǐ àdù ndi ìnza, ogbotálé mà rí nǐ àdù òwu ùvò ányì, ndírò akuku mà rí nǐ àdù dhu òbhè ányì. ³⁴ Obhó tí, pbùkù ongyéngá rí i nga ní ndi afínù ràdù ìí ònà átò.»

Kasu tó Ádrùngbǎle rǐngò dhu náká kòdò tí dhu
(Màt 24.36-44; 25.1-30; Mrk 13.33-37)

³⁵ Tdítdǒ Yěsù adù àtìna p̀b̀ìndà ábhàlǐ nǐ: «Nyòko kengè dǒ, nyǎdù mvuku'̀dè nísò kùkyě nǐ, fùkú tarà ràdù òko òrù ì òrù rórò. ³⁶ Ndirò, dhu àkǎ nyǔlǐ nyǐ átò yà f̀yó kasu tó ádrùngbǎle nódo rí r̀ngò àdh̀ngbǎ ka kùndà nǐ mùhèndù ò rò kasutále bhèyi. Ní, k̀rà àhu, ndìtsì tsǎtsù nítò rò, abádhí rǎdù tsǎtsù nǎp̀fò kà tò ányìrǒ rò tí. ³⁷ Ní, hirò ǹnziya kasutále ní yà f̀yó ádrùngbǎle r̀rà àhu dhu nóotúya ípìrǒ rò ale. Ma mí obhó dhu núnò fùkù, wò kasu tó ádrùngbǎle r̀rà àhu rò, kǎfóya kasu tó p̀b̀ìndà mberù róná. Wò dhu-dzidǒ, kǎdùya p̀b̀ìndà kasutále nóhù, ròkò ònyù-tsùnǎ, ndàdù ònyù nábhù abádhí r̀nyù. ³⁸ Iku-alikpa ǒ màtí, ngǎtsi nǐ à'̀-akpà-òngǒ ǒ màtí k̀rà àhu rò, hirò ǹnziya ní yà ípìrǒ rò kà r̀tùna ale.

³⁹ Nyàlǔ yà ma múǹona dhu mbèyi d̀ku ò. Ídza-àbadhi náapé adù ogbotále r̀rà òná kàsùmì núnì, ní r̀ nǐ àdù p̀b̀ìndà idza-tsù nábhù ogbotále r̀kò. ⁴⁰ Ní, nyǐ nyú mà átò, nyòko nyìkpókù nà, Ìndrù t'̀ìdhùnà níraya ìnzá nyǐ nyìr̀enà ndì ndádù ìrà òná dhu tí kàsùmì ǒ nídhunǐ.»

Ǹdì nífu kasutále tó mbólí
(Màt 24.45-51)

⁴¹ Péterù adù dhu ìvu kà-tsù ndàtì: «Ádrùngbǎlé, nyí tí wòrí mbólí náwě fǎkà tí, ndirò nyí tí kàwě kórò ale tò?» ⁴² Ní, Ádrùngbǎle adù dhu àdu ndàtì: «Ádhi-pbá kasutále nyìkpóna ótdyù, yà f̀ndà ka kàvinà dhu ònzi arí? Ndi ale ní ndi yà p̀b̀ìndà kasu tó ádrùngbǎle náadùya ìlìnà p̀b̀ìndà ale dǒ ádrùngbǎle tí, r̀rà ònyù núnò rǒ abádhí tò àkǎkǎ kàsùmì ǒ. ⁴³ Ní hirò ǹnziya

kasutále ní yà pbìndà ádrùngbǎle ríngo rò kà ròtùna yà fìndà ka kavi kasu nónzi arí ró ale. ⁴⁴ Ma mí obhó dhu núno fùkù, kabhà kasu tó ádrùngbǎle níliya ka kóró pbìndà dhu-tsí dǒ ádrùngbǎle tí. ⁴⁵ Pbétù, wò kasutále náapé àdù inga nírè afína ò ndàti: pbàkà kasu tó ádrùngbǎle ní dhu úmbè wà, ndàdù ndòpè ndòvì yà ì arí kasu ònzi mànà atdíkpá kpabhále mà, vèbhále mànà, ndàdù àrà ndònyù rǒ, ndàdù ndòmuvù, ndòrì, ⁴⁶ ní kabhà kasu tó ádrùngbǎle rǐ ndàdù ìnzá kàrèna idho ǒ, ndirò ìnzá kùnìnà kàsùmì ǒ rò, ndì ádrùngbǎle náabhùya atdídǒ órù màlipò kà tò*, ndàdù kòbvù yà ìnzǐ arí fǐyò ka kavi dhu ònzi ale nzínzi ò. ⁴⁷ Ndi kasutále, yà iwà ndì ndùni pbìndà kasu tó ádrùngbǎle-afí nózè dhu rórò rádi ìnzǐ ndòbhòlò ndì, ìnzǐ ndàdù pbìndà ádrùngbǎle ózè dhu ònzì, náabáya mùgǒ abho nyú ròsè. ⁴⁸ Pbétù ìnzá ndì ndùni pbìndà kasu tó ádrùngbǎle-afí ózè dhu dhu-okú dò rò rí dhu àfá ale, ndì afátá ràdù kòzè kavi, ní ndì ale náabáya mùgǒ ngúfe tí. Abho ka kubhò dhu fóná ale-fó ka konziya dhu abho, ndirò abho nyú ròsè ka kubhà dhu fóná ale-fó ka kadùya dhu ònzi abho nyú ròsè.»

Ìndrù-ǒnga rǐ ndùndo Yèsù-okú dò rò dhu

(Màt 10.34-36)

⁴⁹ «Ma mírà kàzu ma mivó tí yà adzi dǒ, ní ma mòzè wà ndì kàzu rirù. ⁵⁰ Ma mí atdí bàtizò nà ma málùna. Ní, itù kà rǒ'ò rùdú dhu bhěyi, kàkǎ wà ndònzì ndì.»

⁵¹ «Nyǐ nyìrè tí nga ma rírà màrùngà níbhò yà adzi ǒ? ìnzǐ ní ndì dhu bhěyi, akèkpá màtí. Pbétù ma mírà ìndrù-ǒnga nábhù rùndò ì. ⁵² Obhó tí, ròpè ndì kòmbí, imbo rò aróko atdí idza ǒ ale-ǒnga náarana ndùtù rǒ

* ^{12:46} 12.46 Kà-tì ní, kabhà kasu tó ádrùngbǎle núu'aya kà-ǒnga ràhù oyo.

oyo, ìbhu ale ròndrò óyǒ ale, ndirò óyǒ ale ràdù ìbhu ale nòndrò. ⁵³ Àbanà náaraya idhùnà nòndrò rǒ, idhùnà ràdù àbanà nòndrò. Íyànà náaraya ìvànà òndrò rǒ, ìvànà ràdù íyànà nòndrò. Aguna-ayi náaraya pbìndà àdhìngbǎ nòndrò rǒ, àdhìngbǎ ràdù pbìndà aguna-ayi nòndrò.»

Kombí rádù ndònzì dhu núnǎ ka kí-dhu
(Màt 16.2-3)

⁵⁴ Yèsù adù àtìna átò ihé-yà nǎ: «Nyǎ nyapé àpbù nǎlà adyifò arótsù inǎ rò rírà ró, ní nyǎ nyarí adù àtìna ányirǒ rò tí ìkǒ igye rǎrǎ ìkǒ, ndì dhu ràdù ndònzì ndì dhu bhéyi tí. ⁵⁵ Ndirò, nyǎ nyapé awe àlǎ mùsùngú dònǎ rò rírà ró, ní nyǎ nyarí adù àtìna ìka adyifò rǎrǎ ìka, ndì dhu ràdù ndònzì ndì dhu bhéyi tí. ⁵⁶ Nyǎ ní oyo-oyo idàya nà ale. Nyǎ nyarí yà adzì dǒ rí 'ònzì dhu mà, òrù-akpà-nyì rǒ rí 'ònzì dhu màna dhu núnǎ mbéyi nyú. Ní, ádhu ìnzǎ nyǎ nyarí adù yà kòmbí rǎ kàsùmì ǒ rí 'ònzì dhu rúnona fùkù dhu núnǎ ní?»

Ìndrù mà rǎ 'iri ndì nòbhù ale nà dhu
(Màt 5.25-26)

⁵⁷ «Ádhu ìnzǎ nyǎ nyarí dhu-ǒnga òvò nyǎ-tírò, ndínǎ nyǎ nyuni tí obhónánga tó dhu tí rǎ dhu nǎ? ⁵⁸ Dhùwanì ò nyǎ nyówu nyì nòbhù ale màna rò, dhu àkǎ nyonzi obi nyǎrì nyǎ ndì ale nà, nyǎtò ndì dhu òko nyǎ nyòko otu ǒ rórò. Ìnzá nyì nyònzì ka ndì dhu bhéyi rò, kà ràdù àrà nyabhu anya t'ítàtìtì t'ále-fó, ì ale ràdù nyabhu pùrùsì-fó, ndì pùrùsì ràdù nyosò imbi ò. ⁵⁹ Ma mí obhó dhu núnò ìndù: nyì nyí nǎ adù àhu imbi ò rò ìnzá nyì nyùbho dùnú ka kòtdì dhu, rìku kóró rórò.»

13

Ìndrù rǎ 'ùgèrè 'ùbhà fíyó nzére mùtsò dhu

¹ Ndi kàsùmì ǒ, ngúfe ale níwú Gálilayà tó p̀bìrì ǒ bhà rǒ ndì ǹǹnzì dhu náwe Yèsù t̀. Abádhí atì, Pilatò ràbhù i ale kòkyè, azùya r̀ngb̀ò ndì yà abádhí r̀bh̀h̀ona p̀erè tí ìzà-azù mànà. ² Ní Yèsù adù àtìnà abádhí nì: «Nyì nyìrè tí dhu k̀k̀k̀ i Gálilayà ǒ bhà r̀r̀i i nzéEngatále ròsè Gálilayà tó p̀bìrì ǒ k̀r̀ó ng̀k̀pà ale d̀nà, ẁ dhu bhèyi ka kakyè abádhí dhu-okú d̀ r̀? ³ Ma mátina nyì nì, ìmbà kà r̀r̀i ndi dhu bhèyi. P̀bétù, ìnzì nyì nyapè nỳg̀èrè, nỳbhà f̀k̀k̀ nzéE m̀tsò, ní nyì nỳve k̀r̀ó átò! ⁴ Ndirò, atdí kumi d̀nà àr̀ nà ale, yà Sìdàmù tó m̀narà núugòlò ndì d̀yà r̀ve, ní nyì nyìrè tí dhu abádhí r̀r̀i nzéEngatále ròsè Yèrùsàlemà tó kigò ǒ k̀r̀ó ng̀k̀pà ale d̀nà? ⁵ Ìnzì akekpa m̀tì. P̀bétù, ìnzì nyì nyapè nỳg̀èrè, nỳbhà f̀k̀k̀ nzéE m̀tsò, ní nyì nỳvèya k̀r̀ó ndi dhu bhèyi.»

Ìnzì arí ǒ'ò m̀tini-kpa tó mbólí

⁶ Tdítd̀ Yèsù adù yàrí mbólí náwe átò ndàti: «Atdí ale níi m̀tini-kpa nà p̀b̀ndà v̀nyò tó ìnga ǒ. Ní k̀ra ndiǹ nd̀pè tí itsu-kp̀ ndì m̀tini-kpa d̀, p̀bétù kàd̀ nzá atdí dhu mà nótù kà d̀. ⁷ Ní kàd̀ àtìnà ndi v̀nyò tó ìnga kàs̀ ǹǹzi arí ale nì: «Ándà pé! Kànì atò náhu wà ìbhù nyù yà ma marí ìrà m̀tini-kp̀ ma m̀pè tí yàrí m̀tini-kpa d̀ r̀, ní ma m̀rì ǹ atdí dhu mà nótù kà d̀. Ní ókèrè ka, ìnga-ǒnga níi k̀r̀i k̀k̀k̀r̀ dhu-okú d̀ r̀.» ⁸ Ẁr̀i kasutále náadù dhu àdu kà t̀ ndàti: «Ádr̀ngb̀alé, ìtsè kà radì pé yàrí atò ǒ tí. Ma mí kà-pf̀-ǒnga nóbhi, madù ìkyì-zì ǹtrò r̀nà. ⁹ Ní ngàtsi nì, kàd̀yà ǒ'ò ǒ'ò t̀t̀td̀ r̀rà atò ǒ. Ndirò ìnzà k̀'ò r̀ ní ndi nyì nyad̀yà kàbhù k̀k̀èrè.»

Yèsù r̀ ̀tsòtsù tsìbhále níg̀ dhu

¹⁰ Atdíku, sàbatù-idhò ǒ, Yèsù adì ndàmbe dhu núdhe dǒ unduta-dzà ǒ rò. ¹¹ Ní atdí tsibhále ní'ì inè ányì idzá. Ndi tsibhále ní'ì yà ònà arí'ì nzére-alafí ábhù adzína-kpa ràtdò ndì, ìnzì róngò ndàto ake màtí, ràrà àhù atdí kumì dóná àrù nà atɔ tí. ¹² Ní Yèsù itdègu wò tsibhále àlǎ, ní kǎnzi íyàdhíyà, ndàdù àtìnà nǐ: «Tsibhálé, nyì nyògù wà pbùkù andi ǒ rò.» ¹³ Ní Yèsù adù ɔtsúna núlì wòrí tsibhále dǒ, ányirǒ rò tí kǎdzí-kpa ràdù ndàto, íyàdhíyà ràdù ndòpè ndìfù Kàgàwà. ¹⁴ Ní unduta-dzà ǒ ádrùngbǎle nítdègu Yèsù ìgù wòrí tsibhále sàbatù-idhò ǒ dhu nálǎ, náakó atdíǒ. Ní wòrí ádrùngbǎle náati ihé-yà nǐ: «Ìndrù ràdù kasù nónzì òyá idhò náarí'ì aza. Ní nyòngò iwu nyǐ nà kígù nyǐ ì aza idhò ǒ, ìnzì ní sàbatù-idhò ǒ!» ¹⁵ Ádrùngbǎle Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Nyǐ ní ɔyɔyɔ idàya nà ale! Sàbatù-idhò ǒ tí, nyǐ kóró, nyǐ nyatí nǐ fùkù ìkyì-akpá mà, fùkù kayinò mànà núngǎ kàwalì ǒ rò rí dhu ònyu rórò, nyàdù ùndànà ròwù idha nómùvù? ¹⁶ Ní yàrí tsibhále ní Àbràhamù-dhù-bvǐ tsibhíngba, ndirò Sitanì nùutsi ka ràrà àhù atdí kumì dóná àrù nà atɔ nyú tí. Ní dhu àmbènà tí obhó àkǎ kǎkòlò ka Sitanì bhà imbi ǒ rò sàbatù-idhò ǒ?» ¹⁷ Wò dhu bhěyi Yèsù ivù dhu rò, yà kà-rò òmvù tí rí'ì kóró ale-nyì náadù iwu atdíǒ. Pbétù, ihé-yà-idhè náadù ndìka atdíǒ, yà Yèsù rǎrà ònzìnà rǒ idhò rǐ ìndrù ùkǒ nǐ kóró dhu-okú dò rò.

Hàradalì-tse tó mbólí
(Màt 13.31-32; Mrk 4.30-32)

¹⁸ Yèsù adù àtìnà tditǒ: «Ádhu ndì òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi nófò ndì nà? Ma mádù kùdhe àdhu rǒ? ¹⁹ Kǐlì ndì yà atdí ale níidyì ndòzò pbìndà ìnga ǒ hàradalì-kpǒ bhěyi. Ndi hàradalì-kpǒ

níngà, ndòvì, ndàdù òngò itsukpó tí, àrè ràdù idzàya nòsì sòbina nzínzì ǒ.»

Afi tó mbólí

(Màt 13.33)

²⁰ Yèsù adù dhu ìvu tdítǒ, ndàti: «Ádhu ndì ma mádù Kàgàwà bhà idzi núdhè ròná? ²¹ Yàrí ní ndì kǒfò ndì nà dhu: Kǐlì ndì yà atdí tsìbhále nídyi, ndàngbò mbèmbè óyǒ kumì dòná imbò nà kilo nganù-ra tó ò afi bhèyi, ndì dhu ràdù ndì idyi nábhù rìvù kóró.»

Yèsù rǒte ndì nípbǒ tsàtsù dǒ dhu

(Màt 7.13-14,21-23)

²² Yèsù adì ndàmbe àrà dǒ Yèrùsàlemà tó kigò ò. Ní kàránà dhu núdhe rǒ ìndrù tò yà ndì ndúda òyaná kigò mà pbanga mànà ònà. ²³ Ní atdí alé níwú dhu kà-tsù ndàti: «Ádrùngbálé, tí ngúfe alé kèlě i ùgùgùya?» Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: ²⁴ «Nyònzì òbì nyòtsù ndì nípbǒ tsàtsù ǒ. Obhó tí, ma mátina nyǐ nǐ: ábhǒ alé nyú nóowuya 'òmvù rǒ 'òtsù, pbétù ndì dhu náaraya nzǐ àkǎ rǒ abádhí tò. ²⁵ Atdíku, idza-àbadhi níwàya ndì, ndàdù tsàtsù nàpbi idza nǎ rò. Ní iri nyǐ nyòtdì nyǐ rò, nyǐ nyokoya gukyè nyámbe tsàtsù òtdò dǒ, nyòwù àtìnà rǒ: «Ádrùngbálé, ápfo tsàtsù fákà,» ní idza-àbadhi náaraya dhu àdu rǒ fùkù ndàti: «Inzá ma m̀̀ni nyǐ nyiwù àdhà rò màtí dhu!» ²⁶ Nírò ní ndì nyǐ nyowuya àtìnà rǒ kànǐ: «Mǎ manyù tí obhó dhu, mǎdù dhu òmvù ònzìnú rò? Ndirò nyǐ nyaràná tí obhó dhu núdhe rǒ fákà fákà pbanga-tsidǒ ngudhà ǒ rò?» ²⁷ Ní àbadhi adùya àtìnà nyǐ nǐ tdítǒ: «Inzá ma m̀̀ni àdhà rò màtí nyǐ nyiwù dhu. Ní nyìndrǐ nyǐ itse nyú tidú rò, nyǐ kóró, yà nzére dhu ònzì nyǐ nyarí rò!» ²⁸ Àbràhamù mà, Ìsakà mà, Yàkòbhò mà kóró pbànábí mànà nyǐ nyàla òrù-akpà ǒ Ádrùngbá

kamà Kàgàwà bhà idzi ǒ òkò ró, kadù nyödi iri ányìrò rò ní ndí, nyí nyambèya òdzi dǒ, nyädù àmbè kùku nátri dǒ. ²⁹ Ní ìndrù níwúya ìfò yà adzi-pbidò ònǎ rǒ, 'àdù dhu ònyù atdíkpá ndi òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ǒ. ³⁰ Ní yà kòmbí aríí olù alé tí alé, nóokoya wemberè tí, ndírò yà wemberè tí arí kombí alé, nóokoya olù alé tí.»

*Yèsù rǐ dhu òzu Yèrùsàlemà tó kigò dò dhu
(Màt 23.37-39)*

³¹ Wò ndi kàsùmì ǒ tí, ngúfe Pbàfàrìsáyó níwú dhu òvò Yèsù tò, 'àti: «Ívǎ nyi nyarà iró rò, HÈròdè rǐ dhu ònzi ndíí ndabhù tí nyi kohò nídhuní.» ³² Ní kǎdù àtìna abádhí nǐ: «Nyòwu nyàti wò ayíwè nǐ: Ròpè ndi indo, rǎrà àhù tsútsǎ, ma rǎrǐ nzÉÉ-alafí nípfò, modí ìndrù ò rò, ndírò ma rǎrǐ andi nà alé nígǐ. Ndírò ibho ma radùya pbàkà kasù nítò. ³³ Pbétù ròpè ndi indo, tsútsǎ, rǎrà àhù ibho, dhu àkǎ modí dùdu, mambe àrà dǒ. Obhó tí, dhu àkǎnà nzá nabì rǎrà òvè igi Yèrùsàlemà tó kigò rǒ rò.»

³⁴ «Yèrùsàlemà, Yèrùsàlemǎ, nyí nyarí pbànábí nòkye nyädù Kàgàwà òvi tìnu ò alé núbvú odu nǐ. Abhò-gùna nyú ma mómvu mandu ùnú aróko alé-tsù àdhàdhì à'ù-yà-ba náarí pbìndà inzo-tsù nándù pékéléna-tsi dhu bhèyi! Pbétù nyi nyádù nzá ndi dhu nózè. ³⁵ Nírò kòní, ka kí pé fùkù idza nùbha fukù. Ma mí obhó dhu nùno fùkù: nyí nyí nǐ ma àlǎ tdítǒ, rǎrà àhù nyí nyowuya àtìna: Kàgàwà rǎkǎ ndàso Ádrùngbǎlé-òvò rǒ rǐrà alé ònǎ idho ò.»

14

Yèsù rǐ atdí alé nígǐ tdítǒ sàbatù-idhò ǒ dhu

¹ Atdíku sàbatù-idhò ǒ, Yèsù ira dhu ònyù Pbàfàrisáyó nzínzi ǒ atdí ádrùngbǎle bhà idzá. Ní indrù adù nyìkpóya nùdi, 'àmbe kàndà dǒ atdyúya nyú nà. ² Ní, òna ádhà ndì atdí ale ní'ì Yèsù-ònzǐ. ³ Ní Yèsù, ivú dhu Ƴyátá tó màlímó mà Pbàfàrisáyó mànà-tsù, ndàtì: «Àlě tó Ƴyátá ná'ù tí wà indrù ìgu ka kádù sàbatù-idhò ǒ dhu? Ndirò ngǎtsi nǐ, kǎtì tí ìnzǐ ka rǎràdù kìgu?» ⁴ Pbéttù abádhí náadù ìnè, ìnzǐ 'àdu ɔte. Ní Yèsù idyi wòrí ale ndìgù, ndàdù àvinà ràrà. ⁵ Tdítdǒ Yèsù adù àtìnà abádhí nǐ: «Ádhi pbá ale nzínzikù ǒ, pbìndà ingba mà, ndirò pbìndà ìkyì mà nǐtsì dzìwò ǒ rò, ìnzǐ rǎdù kípfo ányǎrò rò tí ndì dzìwò ǒ rò sàbatù-idhò ǒ?» ⁶ Ní abádhí rǎdùna wòrí ɔte dǒ dhu náadù abádhí-lè mà nónzì ònzì tí.

Mùhendù ǒ ka kóko òná ngari dǒ róte mbólí

⁷ Yèsù nítdègu yà ì ka kùnzìnà mànà ònyù tò ale nóvò angyinǎ rò rí'ì tombi, 'àdù òko dǒyá dhu nǎlá, ní kǎdù yàrí mbólí náwe ì ale tò ndàtì: ⁸ «Atdí ale nánzi nyì àdhìngbǎ ka kùndà nǐ mùhendù tó ònyù tò rò, dhu àkǎ nzá nyitsì àdì angyinǎ rò rí'ì tombi dǒ. Obhó tí, ngǎtsi nǐ wòrí ale nádu ì'ì iwà ànzìnà pbùkù ifuta dònǎ pbìndà ifuta ósè ngǎtsi ale átò. ⁹ Ní wò ngǎtsi ale nítò ndì rò, wò nyì nùnzìnà óyǒ kóró ale rǎdù àrà àtìnà nyi nǐ: «Ívǎ nyi, nyubhà ngari wò ale tò.» Ní nyi nyí nyivà, nyarà àdì olù rí'ì tombi dǒ dhu rǎdù nyìnu nábhù rìwù atdítdǒ. ¹⁰ Ní, nyi ka kànzi mùhendù ǒ ònyù tò rò, dhu òfò nga nyitsì àdì olùnǎ rò rí'ì tombi dǒ, ndínǐ yà nyi nànzìnà ale nǐtsù rò, kǐtsi tí ndì àtìnà nyi nǐ: «Ɔdhí, údà nyadi angyinǎ rò.» Ní, ndì dhu nádu ì'ì ádrùngbǎ ifuta nyú tí indù yà atdíkpá nyǐ nyí dhu ònyù mànà kóró ale-ònzǐ. ¹¹ Obhó

tí, ndìdžǎ rí ndìtírò ɔrú ale ní ka kifoya. Ndirò, ndìfò rí ndìtírò ale ní ka kidziya.»

Mùhendù ò rádù àkǎ kunzi ale-tidò

¹² Tdítdǒ Yèsù adù àtìna wò ndì nànzìnà ònyù tò ale nǎ: «Kútsingá nga tó ònyù, ndirò ngǎtsi nǎ adyíbhengá nga tó ònyù nyi nyòbhòlò ìndrù tò rò, dhu àkǎ nzá nyunzi ɔdhínù mà, adónù mà, fùkú idzá-bhà mà, ndirò ònzònzì ɔdhínù màna. Obhó tí, abádhi rádù òwu nyanzi átò fíyó mùhendù ò, nyadù yà abádhi tò nyi nyanzi dhu-ari ǒ nábà abádhi-fó. ¹³ Pbéù, ònǎ nyi nyònzì rò, dhu òfò nga nyunzi ale ní: nǎkùtále mà, ɔtsòtsù ale mà, ùkele arúkele ale mà, ndùmùndùmú màna. ¹⁴ Nírò ní ndì nyi nyádù hirò ònzì, ìmbǎ abádhi rǎ ìndù ì ádùna dhu nà dhu-okú dò rò. Obhó tí, Kàgàwà náadùya ndì yà nyi nyanzi dhu-ari ǒ nádu ìndù, yà Kàgàwà rǎ obhónángatále nábhù rùngbè ì ɔvɛ-bvù rò nínganí.»

Ádrùngbǎ mùhendù tó mbólí

(Màt 22.1-14)

¹⁵ Wò Yèsù ùnò dhu ndì ndìrì rò, kà mà rùbhi dhu ònyù rò màna atdíkpá ale nzínzi ǒ atdí ale náati Yèsù nǎ: «Hirò nɔnzìya ale ní, òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ǒ dhu nɔnyùya ale!»

¹⁶ Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Atdí ale náanzì ádrùngbǎ ònǎ ndàdù ábhò ale nyù núnzi ònà. ¹⁷ Ní, ndì ònǎ tó kàsùmì àkǎ rò, kǎvi pòndà kasutále ràrà dhu ùnò yà ndì ndúnzi ale tò, ndàti: «Kóró dhu-tsí ka kòbhòlò wà, ní nyiwù kòmbí.» ¹⁸ Pbéù, kóró kòrí ale náapè 'òwù ubàta nónzi rò atdátdíra ǒ. Wemberè t'ále ati wò kasutále nǎ: «Ma módzi atdí ìnga, ní dhu àkǎ marà ndì ìnga nándà. Ní, ma mìtsò ma rùnù atdítdǒ, ùbà dhu

idù.» ¹⁹ Ngätsi aɛ náati: «Ma módzi ìnga t'òbhita tó ìkyi-akpá idre, ní ma mí abádhí nǎ ma móngo kasu ònzì tí dhu nómvù. Nírò, ma mìtsò ma atdíđò rùnù, úbà dhu idù.» ²⁰ Ndirò, ngätsi aɛ adù àtìnà kà nǎ: «Mă múmbă mă pbàkà tsìbhále nà ró idho nápè nzá òtrò. Ní, ma mí nzǎ àrà àwólò.» ²¹ Ní wò kasutále náadù ndì pbìndà ádrùngbále i, ndàdù kòkò aɛ rówu àdunà rǒ fìndà dhu náwe kóró àbadhi tò. Ní wòrí idza-àbadhi náakó atdíđò, ndàdù àtìnà pbìndà kasutále nǎ: «Árà tsàkàtsàkà kigò ò ngudhà ònǎ, ndirò otu ònǎ màtí, nyundu nàkùtále mà, òtsòtsù aɛ mà, ndùmùndúmú mà, ndirò ùkele arúkele aɛ mànà, nyirà nà iró.» ²² Ní, ányìrò ndì ndingò rò, kítsi àtìnà: «Ádrùngbálé, ma mònzì wà yà nyi nyàvi dhu, pbétù ngari nódi òdì tdítđò idzá.» ²³ Ní wò kasu tó ádrùngbále náadù àtìnà pbìndà kasutále nǎ: «Áhù, nyarà igigi pbanga ò rówu otu ònǎ, ìnga-ngbò ka kùkpòrò nǎ kòròwà ònǎ màtí, nyadù ìndrù nùtu rìtsù, ndínǎ idzá nga núupílí tí ndì ìndrù nǎ. ²⁴ Obhó tí, ma mátina nyǎ nǎ: atdí aɛ mà yà ka kùnzinà aɛ nzínzi ò níinèya nzǎ pbàkà dǎní ò ònyù-dzi mà.»»

Yèsù bhà ábhàlǎ tí ndì nòzè ndàti aɛ náká ndònzì dhu (Màt 10.37-38)

²⁵ Wò dhu-dzidò, ábhò ihé-yà núubhìna òwu rǒ atdíkpá Yèsù mànà. Ní Yèsù agéré ndì abádhí dò, ndàdù àtìnà abádhí nǎ: ²⁶ «Owùdu ò ndì nòzè ndùbhi aɛ náapè nzǎ àbanà mà, íyanà mà, pbìndà tsìbhále mà, pbìndà nzónzo mà, adóna mà, awéna mà, ndirò pbìndà ípirònga nyú mà nóndrò, ní rǎ nzǎ àdù àdi pbàkà ábhàlǎ tí. ²⁷ Ndirò, ìnzǎ ndì aɛ náapè pbìndà mùsàlabhà nánò, ndàdù ùbhi owùdu ò, ní rǎ nzǎ àdù àdi pbàkà ábhàlǎ tí.

²⁸ Ádhi pbá ale, nzínzikũ ǒ, idzá-yà-ba ndì ndòzè ndòsì rò, ìnzǐ rádù àdi, ndùpǐ pé ife màtí ndi idza t'òsità kàsũ rádù fùrangà nónzi dhu angyi, ndàdù dhu àndà yà foná rí'ì fùrangà ràtí ndi kasũ nító ìto? ²⁹ Pbétù kǎpé àdù ndi idza-pfò kèlě nòsì, ndi idza-kàsũ ràdù àkpa, ní kóró ale wòrí dhu nàla rádù 'òpè 'ùgbǒ ndi ale, 'òwù àtìna rǒ: ³⁰ 'Yàrí ale náapè ndòsì yà idzá-yà-ba, pbétù kà-kàsũ nító kà rǐ dhu nádù wà kà-lèmà nónzi.»

³¹ Ndi dhu bhěyi tí, ádhi pbá ádrùngbǎ kamà, ìla ùgyè ndì ndàrà ngǎtsi ádrùngbǎ kamà nà rò, ìnzǐ rádù àdi, ndàndà foná rí'ì pbànowí-bvũ, ndínǐ nduni tí dhu, pbìndà atdí kumì lufù pbànowí ràtí àdù 'ùgyè ùgyè kǒkò pbìndà òmvù rǐrà nà óyǒ kumì lufù pbànowí mànà? ³² Kǎpé ndi dhu àlǎ odú fìndà, ní kà rádù pbìndà mùkèngyè núvi ròwù wòrí ngǎtsi kamà bhà, àdì kàdì ìtse rórò, ròwù màrùngà ǒ ì óko nǐ otu nómè.

³³ Ní ndi dhu bhěyi tí, atdí ale mà nzínzikũ ǒ, ìnzǐ foná arí'ì kóró dhu nùbhà, ní rǐ nzǐ àdù àdi pbàkà ábhàlǐ tí.»

Ìmbǎ ònà okyeta nà iko tó mbólí

(Màt 5.13; Mrk 9.50)

³⁴ Kǎdù àtìna tdítdǒ: «Iko ní ídzì dhu nyú, pbétù iko ò okyeta náapé ìku, ní ka kádù kàbhũ ròkyè àdhu nǐ tdítdǒ? ³⁵ Kà-kàsũ rǐ mbǎ àdù ì'ì akèkpá màtí ìnga tò màtí, ndirò ìnga ǒ ka kútrǒna ìkyí-zì tò màtí. Ní ka kádù kòyì ìrì ò. Ìnga t'fìrìta tó bǐna nà rí'ì ale nǎkǎ ndìrì dhu!»

15

Àwǎwí ndàdù ndàbà tàrà tó mbólí

(Màt 18.11-14)

¹ Àlìtá bhà fùrangà-tsù nùndù arí pbàndómbé mà, nzére fíyó mùtsò nà ale mànà níwú kóró Yèsù tí ò, ndínǐ ì ìrì tí kà rǎnɔna dhu. ² Ní, Pbàfàrisáyó mà, Úyatá

tó màlímó mànà náambénà ònu dǒ nzínziya ǒ, 'àmbe àtìna dǒ: «Wò ale náarí nzére fíyó mǔtsɔ ná ale náǒ, 'adù àmbe dhu nónyù dǒ mànà.» ³ Ní, Yèsù adù yàrí mbólí náwe abádhí tò:

⁴ «Atdí ale nzínzikɔ ǒ náapé adù ì'ì atdí miyà tàrà nà, atdí ràdù àwí nzínziya ǒ rǒ. Ní, ndi ale tí nǒ adù kǒkǒ àrùgyètdí kumí dǒnà àrùgyètdí nà ngǔkpà tàrà nùbhà ànyù rányɔ rǒ, ndàdù àrà àwǎwǎnà-tsí nǒnè, rǎrà àhɔ kàbà ndì ndàrà dhu ǒ? ⁵ Ndirò ka ndì ndàbà rǒ, kà rǎdù kìdyì ndìlì ɔna dǒ, atdí dǒ idhèna ìka ndì rǒrǒ, ⁶ ndàdu ndì nà ìbha. Kà rǎdù ɔdhína núnzi, tìná aróko ale mànà, ndàdù àtìna nǐ: «Nyàbhɔ idhèkɔ rìka ndì ma mànà atdíkpá, ma màbà wà àwǎwǎnà p̀bàkà tàrà nídhunǐ.» ⁷ Ndi dhu bhèyi tí, ma mátina nyǐ nǐ: ádr̀ngbǎ dhèdhe nyù rǎdù ì'ì òr̀-akpà ǒ, atdí nzérenatále nùgèrè ndì ndùbhà p̀b̀ndà nzérenga dhu-okú d̀ò r̀ò, ròsè àr̀gyètdí kumí dǒnà àr̀gyètdí nà ìd̀zi ale, yà ìmbǎ rǐ'ì ì í 'ùgèrè 'ùbhà fíyó nzérenga dhu-atdyú nà d̀nǎ.»

Àwǎwǐ ràdù ndàbà f̀rangà-kpǒ tó mbólí

⁸ «Ndirò, ádhi p̀b̀á tsìbhále, idre f̀rangà-kpǒ nà ndì ndì'ì, atdí ràdù àwí nzínziya ǒ r̀ò r̀ò, ìnzǐ rǎdù tarà nóbì, ndàtsù idzá nga, ndàdù nga nǒnè mbèyi nyù, rǎrà àhɔ kàbà ndì ndàrà dhu ǒ? ⁹ Ndirò, ka ndì ndàbà r̀ò, íyàdhíyà rǎdù ɔdhína núnzi, tìná aróko ale mànà, ndàdù àtìna nǐ: «Nyàbhɔ idhèkɔ rìka ndì ma mànà atdíkpá, ma màbà wà fudú r̀ò àwí idú f̀rangà-kpǒ nídhunǐ.» ¹⁰ Ndi dhu bhèyi tí, ma mí k̀nɔ f̀k̀k̀, Kàgàwà bhà màlàyíkà-idhè rǎdù ndìka atdí dǒ, atdí nzérenatále k̀l̀l̀ nùgèrè ndì, ndùbhà p̀b̀ndà nzérenga r̀ò.»

Àwǎwí ndàdù àrà ìngo kpatsìbhíngba tó mbólí
(Màt 7.7-8; 1Yù 3.1)

11 Yèsù adù àtìná tdítdǒ: «Atdí ale níì kpbhínzo nà ɔɔ. 12 Ní olù ingba náati àbanà nǐ: «Àbá, íbhò yà pbùkù ongyéngá ǒ rǒ ákǎ kibhò dzákà dhu-tsí fudu ǒ.» Ní abádhí t'ábanà nùundɔ pbìndà ongyéngá-ǒnga pbìndà inzo-fó. 13 Ní, ngúfe idho dzidǒ, olù ingba núudzí fíndà ka kùbho dhu-tsí, ndàdù àrà pbìndà fùrangà nà itsɛ nyú ngàtsi pbìrì ǒ. Ányì, kǎtdì foná dhu-tse kóró, yà adzi dǒ dhèdhe-okú dǒ rǒ. 14 Kítdegù foná fùrangà nánzǎ kóró, ní àgǎyì nísí wò ndì pbìrì ǒ, àbadhi-ngbǒ ràdù ndòtdì atdítdǒ. 15 Ní, àbadhi náarà òtsù ndì pbìrì ǒ atdí ale bhà kasu ǒ. Ndì ale náadù kòvì ràrà pbìndà àdù nóngù inga ǒ. 16 Kǎránà ndòzè rǒ ndòngù ndì àdù rǒnyuna itsu-kpǒ nǐ, ndìrò kà tò rí atdí dhu mà nábhù ale náaràná ìì rǒ mbá. 17 Ní, kǎpè ndìrè nga afína ǒ, ndàdù àtìná: «Ífe kasutále nyú àbadu tò arí kasu nónzi, 'àdù dhu ònyù 'ùlè nǐ gòna mà ròdì, madù àmbe òvè dǒ iró àwù nǐ! 18 Ma mí mivà madu mà àbadu bhà. Ní mà mítsi àtìná àbadu nǐ: Àbá, mà máfǎ dhu òrù-akpà-ònzì, madù dhu àfa ɔnzínú. 19 Ní mà màkǎ nzá kanzi mà tdítdǒ pbùkù ingba tí. Ítsè madì pbùkù kasutále nzínzi ǒ atdí ale màtí.» 20 Ɔrò rǒ, kǎdù ndìvà, ndàdu ndì àbanà bhà.

Ní àdì kàdì itseta nyú rǒrò, kà t'ábanà náala ka, ndàdù izu nábà atdítdǒ kàdǒ. Ní kà t'ábanà náakù kà i, nditsì ndìbvu kàdǒ, ndàdù kàmbo. 21 Ní kà t'ídhùnà náadù àtìná kà nǐ: «Àbá, mà máfǎ dhu òrù-akpà-ònzì, madù dhu àfa ɔnzínú. Ní, mà màkǎ nzá kanzi mà pbùkù ingba tí.» 22 Pbéttù, kà t'ábanà náadù àtìná pbìndà inɔ nǐ: «Nyònzì dhu tsàkàtsàkà nyídyi atdítdǒ àya kanzù nyǎfǒ kà-rǒ. Ndìrò nyídyi petè nyǎfǒ kǒtsù-kpò rǒ, nyǎdù kàyitò nífó kà-pfò rǒ. 23 Nyìwù òyòyò ìkyì-akpà-ngba nà nyòdù, àlě ràdù ádrùngbǎ mùhendù nónzì. 24 Obhó tí, yàrí pbàkà ingba náavè, ní kèkyè wà. Ndìrò kǎwí,

ní kàrà wà ndàdu.» Ní, ányìrǒ rò, abádhí adù ádrùngbǎ mùhèndù nópè ì rònzì.

²⁵ Wò dhu rǐ ndònzì rò, wò ale bhà ádrùngbǎ ìngba ní'ì ìngba bvù ndì ndàràrà rǒ. Ní, ányìrò ndì ndàrà ìngò rò, íkyèrǒ ndì ndòdì idza-li'ò ndító tí ndì rórò, kǐrì adyi mà, òbé màrà tó wògò. ²⁶ Ní kǎnzì àbanà bhà kasutále atdí, ndivù wò rí ndònzì dhu-tì tsùnà. ²⁷ Ní ndì kasutále náadù dhu àdu kà tò ndàtì: «Adònu nírá wà àhu. Ní, ídzì rǒ rò kàrà ìngò dhu-okú dò rò, àbanu adù òyòyò ìkyì-akpǎ-ngba nábhu kodù.» ²⁸ Ní, ádrùngbǎ ìngba náadù àkò, ndàdù ndùvo ìnzǐ ndotsú tí idza. Kà t'ábanà náadù àhu idza rò, ndàdù kà-afí nópè ndíní otsú tí idza. ²⁹ Ní, kǎdù dhu àdu àbanà tò ndàtì: «Yà atò-akpá-tsù náarí ndòvì dhu bhèyi, ma marí kasu ònzì indù ìno bhèyi. Ndirò, ma màpè nzá mǒbè òtènu dònǎ atdiku màtí. Ní, nyi nyapèna nzá ìndrǐ-ngba-tsí dhu mà níbhò mozè, mǒnzì mùhèndù nǐ òdhídu màrà!» ³⁰ Pbétù, wò pbùkù ìngba, funù dhu-tsè natdì kóró mùnyòni ò nàrà ìngò rò ní ndì, nyi nyàdù òyòyò ìkyì-akpǎ-ngba nábhu kodù kà tò.» ³¹ Kà t'ábanà náadù àtìna kà nǐ: «Pbànǐngbá, àlè karóko nyi nà bilínganà, ndirò yà kóró fudú rǐ'ì dhu ní pbùkù átò.» ³² Pbétù, dhu àkǎnà àlè rònzì mùhèndù, àlè-idhè ràdù ndìka. Obhó tí, yàrí àvǎvè adònu níkyè wà. Ndirò kǎwí, ní kàla wà ndì.»»

16

Nyìkpóna ótdyù kasutále tó mbóli

(Màt 6.24; 1Tì 6.17-19; 1Pé 5.2)

¹ Yèsù adù yàrí dhu náwe átò pbìndà ábhàlǐ tò: «Atdí ònzítale ní'ì atdí pbìndà kasutále nà. Ndi kasutále kǐlì rǐ'ì kóró pbìndà dhu-tsí dǒ ádrùngbǎle tí. Ní ka kadù ndì kasutále nóbhù kati, kà rarí pbìndà ádrùngbǎle bhà

dhu-tsí nínzã. ² Ní wòrí ádrùngbãlɛ náanzi ka, ndàdù dhu ìvu tsùná ndàti: «Ádhu wò ma mára ìrìnà rǒ dúnú ka kúnɔna ró? Itɛ pé pbàkà dhu-tsí nódo nyí nyárí tí dhu idù. Ròpè ndì kòmbí, nyí nzí adi tdítǎdǎ pbàkà dhu-tsí dǎ ádrùngbãlɛ tí.» ³ Ní wòrí alɛ níírɛ nga affina ò, ndàti: «Ma mí dhu ònzi ìngbã dhu bhěyi yà pbàkà ádrùngbãlɛ rǐ ìma nípfǒ pbìndà dhu-tsí t'ódota-kàsǔ ò rò rò? Tí mongò ìnga nóbhi? Wòrí tò ma mí'ì ìmbã obi nà. Tí mongò dhu núnzi ìndrǔ-fó? Wòrí nǐ nyèdu rǎdù ìwɔ tí ìwɔ. ⁴ Iwà ma mùni ma mónzina dhu, ndín'ì ìndrǔ ongó tí makɔ mběyi fírǎbvù nǎ, mipfǒ ka kí kasɔ ò rò rò.» ⁵ Nírò ní ndì kǎpè ndùnzi pbìndà kasɔ tó ádrùngbãlɛ bhà wànzá nà arí'ì alɛ atdátdírà ǎ. Angyi ndì nètò alɛ-tsǔ kǐvú dhu, ndàti: «Ífe dhu nyi nyí'ì nà pbàkà ádrùngbãlɛ bhà wànzá tí?» Ní wò alɛ adù dhu àdu kà tò ndàti: ⁶ «Atdí miyà kàtini akyɛ tó.» Ní wòrí kasutálɛ adù dhu àdu kà tò ndàti: «Kàn'ì bhàrwà. Ádǐ obvò nyadù ìmbò kumì kàtini akyɛ tó náandi kà dǎ tsàkàtsàkà.» ⁷ Tdítǎdǎ kǐvú dhu ngàtsi alɛ-tsǔ, ndàti: «Olu ìnyi, pbùkù ní ìfe?» Ní wò alɛ adù dhu àdu ndàti: «Ma mí'ì atdí miyà gòn'nyà nganù-kpǎ tó nà.» Ní wò kasutálɛ náadù àtìnà kà nǐ: «Kàn'ì pbùkù bhàrwà. Ándí àrù kumì.» ⁸ Ní, ádrùngbãlɛ níilɛ wò ìmbã obhónánga nà pbìndà kasutálɛ atdíǎ, àbadhi ònzì dhu nyìkpóna ótdyù alɛ bhěyi dhu-okú dǎ rò. Obhó tí, yà adzi ǎ alɛ-nyìkpóna nótdyù atdíǎ nyú. Abádhí náarí nzínziya ǎ dhu nóbhɔlɔ màgèzi nà, ròsè yà awáwù ǎ arúbhi alɛ dònǎ.

⁹ Nírò, ma mátina nyí nǐ: nyùfɛ olo yà ìmbã fíndá obhónánga nà otu ǎ nyí nyábà ongyéngá nǐ. Ndi dhu bhěyi ní ndì, dhu ìtsinà ndòtdì rùkú nínganí, ì olo náadùya tí ndì nyáko yà dhòdhódhóna nà nyí nyóngo òko òyá idza ò. ¹⁰ Obhónánga dǎ arí akɛkpá dhú-ngba nódo alɛ, ní

ndi rádù ádrùngbă dhu nódò átò obhónánga dǎ. Ndirò, ìnzǐ arí ákěkpá dhu nódò obhónánga dǎ ale, ní rǐ nzǐ àdù ádrùngbă dhu mà nódò átò obhónánga dǎ. ¹¹ Nírò, ìnzǐ nyǐ nyapé àdù yà fúkú aríì yà adzi dǎ ongyéngá nódò obhónánga dǎ, ní ádhi ndi ídzi ongyéngá-tidò nábhù adùya fúkù? ¹² Ndirò ìnzá nyǐ nyòdò fúkú ka kàbhù ngàtsi ale bhà dhu mà mběyi rò, ádhi ndi fúkù adùya fúkú ongyéngá nyú nábhù?

¹³ Ìnzǐ atdí kasutále mà rǎdù óyǒ ádròdrǒ ale-kàsù nónzì atdí kàsùmì ǒ tí. Obhó tí, kà rǎdù atdí ádrùngbăle nóndrò, ndàdù ngàtsi nózè. Ndirò ngàtsi nǐ, kà rǎdù ndàpba atdí rǒ, ndàdù ngàtsi nǐdzèlè. Ìnzǐ nyǐ nyádù Kàgàwà-kàsù nónzì atdíkpá fùrangà-kàsù mànà.»

*Yèsù rǐ dhèdhèrò dhu-tidò núdhè dhu
(Màt 11.12-13; 5.31-32; Mrk 10.11-12)*

¹⁴ Pbàfàrisáyó, abhò ì ózè fùrangà dhu-okú dò rò, núubhínà Yèsù rǎnɔna dhu nírì rǒ, 'àdù òko 'àmbe ndi dhu nùgbò dǎ. ¹⁵ Ní Yèsù adù àtìnà abádhí nǐ: «Nyǐ, nyǐ ní obhónángatále tí arí 'àbhù ìndrù ròzù ì ale. Pbétù, Kàgàwà ùnì wà affiku ò nyǐ nyírèna dhu. Obhó tí, yà ìndrù ròzùna ádrùngbă dhu tí dhu ní ndi Kàgàwà óndrò atdídǎ dhu.» ¹⁶ Músà bhà Ɔyátá mà, pbànábí mànà tó kàsùmì-tsù náarà ìku bàtizò nubhónà Yùwanì rǒ. Ndirò, ròpè ndi ndi Yùwanì bhà kàsùmì ò rò, ka kárɔnɔna ní òrù-akpà ǒ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi tó Ídzi Màkùrù. Ní, ngàtsi ale náarí ɔbi ònzi fǐndà ndíñì ndi ndotsú tí ndi idzi ò. ¹⁷ Yà adzi mà, òrù-akpà mànà rǎdù ùda ùda isó nyú, pbétù yàrí Ɔyátá ǒ atdí andítá-tútǔngba mà náawíya nǐ.

¹⁸ «Atdí kpatsìbhále mà náapé pbìndà tsìbhále nódhò, ndàdù ngàtsi tsìbhále nókù, ní ndi ale nónzì wà

mùnyònnì. Ndirò atdí kpatsìbhále mà náapé àdù p̀b̀ìndà kpatsìbhále ódhò tsìbhále nóku, ní ndì alé ònzì wà mùnyònnì.»

*Ònzítálé mà Làzarù nà tó mbólí
(Zàb 49.17-21; 73.4-5,19; Luk 6.20-21,24-25)*

¹⁹ «Atdí alé ní'ì ònzítálé. Ndì alé nóongónà atdídõ úya ɔrú odziya nà mberù núfɔ. Bilinganà kõngónà àdì dhèdhe ɔ́ tí, ndàdù idzì ònyù-tidò kèlě nónyù dõ. ²⁰ Ndirò, Làzarù tí kátina alé ní'ì năkùtálé. Ka ní'ì otú íp̀b̀à ngbõna kóró alé. Ní, kõngónà àyi wò ònzítálé bhà idza-lí. ²¹ Kõngónà àdù ndòzè ndòngù ndì ònzítálé rĩ dhu ònyu dóná rò mizà dõ rò rí 'àwà obvò ònyù-ú'ũ-nzo nĩ. Ndirò itsè nóongónà àdù iwu, 'àmbe kà rõ otú dõnga nútta dõ. ²² Ní atdíku wòrí năkùtálé náavè, Kàgàwà bhà màlàyíkà ràdù afina nódyi, 'òwù nà òrù-akpà ò, Àbràhamù-ti'ò. Ngàtsi idho ɔ́, wò ònzítálé náadù òvè átò, kadù òtdùná. ²³ Ní ɔve-bvù, àzèmbè ndì ndí àpbè nábà abho nyú rórò, wò ònzítálé náangbe dóna, ndàndà nga, ndàdù Àbràhamù nála itsè rò, Làzarù àdì tiná ró. ²⁴ Ní wò ònzítálé náafà ndì ndàti: «Àbadu Àbràhamù, ábà izu dùdú! Áví Làzarù ròdù ɔtsùna-kpò-dɔ idha ò, ndàdù ìrà nà idàdu-dɔ ma midù tí nĩ. Obhó tí, ma mí'ì ábhõ àpbè nyú ɔ́ yàrí kàzu ò.» ²⁵ Pbétù Àbràhamù adù àtìna kà nĩ: «Pbànngbá, írè pé dhu: nyi nyábà ábhõ ídzìnga nyú pbùkù ípìrõnga ɔ́, pbétù Làzarù í'ì àpbè ɔ́ p̀b̀ìndà ípìrõnga ɔ́. Ní kòmbí Làzarù rĩ'ì ídzìnga ɔ́, ndirò nyi nyí'ì àpbè ɔ́. ²⁶ Ndirò ròsè kóró dhu dóná, àlě-nzínzi ɔ́ nyí màná rí'ì dhu ní ádzí íbhu-akpà. Ní àzù dhená rò ìndrù rãda tikù ò nĩ fangà rĩ'ì ìmbá, ndirò tikù òná rò màtí ìndrù rãda tika ò nĩ fangà rĩ'ì ìmbá átò.» ²⁷ Wò ònzítálé adù àtìná tdítđ: «Ma mìtdè nyi atdíđ àbadú.

Áví Làzarù ràrà àba bhà pbanga ò. ²⁸ Obhó tí, ma mí'ì inè imbò adódu nà. Ní, dhu àkǎ Làzarù ràrà dhu òvò abádí tò ngàmbì bhěyi, akyε abádí nóowuya iwu átò yàrí àpbè tó ngari ò nǎ.» ²⁹ Ní Àbràhamù adù dhu àdu kà tò, ndàti: «Músà mà pbànábí mànà náandí dhu rǎ ì'ì inè àwú. Ní i adónu àkǎ ì rìrì i Andítá rǎnɔna dhu!» ³⁰ Tdítǎ wò ònzítáε adù àtìna: «Inzá wò dhu àkǎ wò dhu bhěyi, àbadu Àbràhamù. ɔve-bvù rò ndì nìngbè atdí ale nyú náapé àrà dhu òvò abádí tò, ní abádí rǎdù 'ùgèrè ùgèrè, 'ùbhà fìyó nzéε mùtsɔ.» ³¹ Pbétù Àbràhamù adù àtìna àbadhi nǎ: «Inzǎ abádí náapé Músà mà, pbànábí mànà rǎnɔna dhu níri, ní abádí rǎ nzǎ ibhu ò rò ndì nìngbè ale rǎnɔna dhu mà níri.»»

17

Ìndrù àbhù rǎdù ròtsù nzéεnga ò dhu

(Màt 18.6-9,21-22; Mrk 9.22-28,42; 1Kò 8.9-13; 10.32)

¹ Yèsù atí pbìndà ábhàlǎ nǎ: «Ìndrù rǎdì ìmbǎ ndì'ì ndàbhù rí ndòtsù nzéεnga ò dhu nà dhu rǎ'ì odú nyú. Pbétù ɔdhìna nábhù rí ròtsù nzéεnga ò ale rǎ'ì àpbè ǎ.

² Dhu òfò nga mběyi nyú, kosò ádrùngbǎ odu-ba ndì ale-tú, kadù ndì ale nídò ádrùngbǎ rèrù ò, kǐ'ì kàrí nzónzo nzínzi ǎ atdí ngbángba mà nábhù rí ròtsù nzéεnga ò ale tí rò. ³ Nírò, nyòdɔ nyǎ mběyi nyǎ-tírò!

Dhu t'úbàta

(Màt 18.15,21-22)

ɔdhìnu náapé dhu àfǎ ɔnzìnú, ní dhu àkǎ nyovò kàbhà afátá kà tò. Kǎpé ndùgèrè ndùbhà pbìndà nzéεnga, ní dhu àkǎ nyubà dhu kà tò. ⁴ Ndirò kǎpé dhu àfǎ ɔnzìnú àrùbhù-gùna atdí adyi ǎ, ndàdù ndàdu àrùbhù-gùna ndìrà àtìna nyi nǎ: «Ma mùgèrè wà ma

mubhà pbàkà nzéɛ m̀tsɔ.» Ní dhu àkà nyarà dhu ùbà rǒ kà tò.»

Yēsù rǐ dhu núdhě pbìndà ábhàlǐ tò a'uta dǒ dhu
(Màt 17.19-20)

⁵ Wò dhu-dzidǒ, pbìndà uvitatáɛ náadù àtìna Ádr̀̀ngbǎɛ Yēsù nǐ: «Ádr̀̀ngbǎɛ, ítrǒ fàkà a'uta.» ⁶ Ní Ádr̀̀ngbǎɛ Yēsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «F̀̀kú a'uta ní'íná gukyè hàràdalì tí kátina itsu-kpǒ bvǔ màtí, ní nyǐ nyàmbènà àtina yàrí itsu nǐ: «Íngbè nyi ivénu màna, nyarà nyòdì ádr̀̀ngbǎ r̀̀r̀̀ ò», ní kàmbènà àdù ts̀̀kú dhu níri ìri.»

Yēsù rǐ dhu núdhě yà f̀̀ndà ka kàvi dhu k̀̀lǐ ǹ̀nzì kasutáɛ dǒ dhu

⁷ «Ádhi pbá aɛ nzínziku ǒ ndi, yà inga bvù r̀̀ ríngo, ngàtsi nǐ tàrà ndi nd̀̀ndà ì r̀̀ ríngo pbìndà kasutáɛ nǐ rádù àtìna: «Írà tsàkàtsàkà, ònyù nyi nyònyu tí!» ⁸ Pbéù kà tí nzǐ àdù àtìna kà nǐ: «Óyè ònyù idù. Ndirò nyádù nyufó nyi mběyi, nyadù ònyù níbhò idù. Dhu ma m̀̀nyù madù dhu òmvù dhu-dzidǒ ní ndi, nyi nyadùna dhu ònyù, nyadù dhu òmvù átò.» ⁹ Wò ádr̀̀ngbǎɛ t'ádù òtsò àbhù àbhǔ ndi pbìndà kasutáɛ tò yà kà tò ndi ndàvinà dhu k̀̀nzì dhu-okú d̀̀ r̀̀? ¹⁰ Ní ndi dhu bhěyi tí, nyǐ nyú mà átò, nyǐ nyapé yà f̀̀kù ka kàvinà dhu ònzì kóró, ní nyǐ nyàkà nyàti: «Mǎ ní ìmbǎ tǐya nà kasutáɛ, mǎ m̀̀nzì yà àkà àkànà m̀̀nzì fàkà kasu k̀̀lǐ.»»

Yēsù rǐ idrè kíkítáɛ nígǔ dhu
(Màt 8.2-4; Luk 5.12-14)

¹¹ Yèrùsàlemà tó kigò ò ndi ndàrà r̀̀r̀̀, Yēsù núudà Sàmàriyà tó pbìrì mà Gàlilayà tó pbìrì màna nzínzì ǒ ifo òna nǎ. ¹² Ní atdí pbanga ò kà r̀̀tsù r̀̀, idrè kíkítáɛ náatù ì kà màna. Ní, itseta ì ikò r̀̀r̀̀, ¹³ abádhí apè 'ùkù,

'àmbe àtìna dǒ: «Yèsù, M̀alimǒ, ábà izu d̀òkál!» ¹⁴ Ní, abádhí ndì ndàla r̀ò, Yèsù ati abádhí nǐ: «Nyòwu nỳtè nyǐ pbàkùhání t̀ò.» Ní ányì ì ówu r̀ór̀ò, abádhí náala ì iwà ì ùgu r̀ó. ¹⁵ Ní abádhí nzínzì ǒ atdí ale níitdègu ndì nd̀ògù dhu nálǎ, náadù ndì owùna-lú, Kàgàwà nífù ndì ndí ǒrú t̀una nyú nà r̀ór̀ò. ¹⁶ Ní, kǐtsi ndibvu Yèsù-pf̀ò r̀ǒ, ndàpbǎ nỳna adzikpa nyú r̀ǒ, ndàdù ̀òts̀ò nábhù Yèsù t̀ò. Ẁò ndí ale ní'ì Sàmàriyà t̀ó pbìrì ǒ ale. ¹⁷ Ní, Yèsù ivú dhu ndàti: «Nì'ì tí obhó idrè ale ì ùgù ùgu kóró? Ní àr̀ùgyètdí ngùkpà ale r̀í'ì àdhà? ¹⁸ Tí yà vurò pbìrì ǒ atdí ale k̀èlè ndì ndì nàdu ndìr̀à Kàgàwà nífu?» ¹⁹ Tdítdǒ kàdù àtìna ẁò ndì ale nǐ: «Ív̀à nyì, nyadù àrà. Íwà pbùkù a'uta nígù nyì.»

Kàgàwà bhà idzi-dh̀ò ìndù ndì dhu ní'tè rí dhu
(M̀at 24.23-42)

²⁰ Pbàfàrisáyó nívù Kàgàwà r̀í idzi ǹónyù ìndrù dǒ òná idho Yèsù-tsù r̀ò, kàdù dhu àdu abádhí t̀ò ndàti: «Kàgàwà r̀í idzi ǹónyù ìndrù dǒ òná idho r̀í nzí ìrà ale-nỳìkpó nǐ kàdù àlanà ǒf̀ò ǒ. ²¹ Ka kí nzí àdù àtìna: «Nyàndà, kà r̀í'ì ìr̀ó!» Ndir̀ò ngàtsi nǐ: «Kà r̀í'ì nd̀òr̀ó!» Obhó tí, òr̀ù-akpà ǒ Ádr̀ùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ní r̀í'ì ìnè nzínzikù ǒ.»

²² Tdítdǒ Yèsù adù àtìna ábhàlǐ nǐ: «Idho ní'ìya ìnè yà Ìndrù t'ídhùnà bhà idho nózè nyǐ nyí nyàla atdí màtí òná, pbétù nyǐ nyadùya nzí kàla. ²³ Ka kowuya àtìna r̀ǒ nyǐ nǐ: «Kà r̀í'ì ndálù!» ngàtsi nǐ: «Kà r̀í'ì ìr̀ó!» Ní, àpé nyòwuya òwu r̀ǒ ányì, ndir̀ò àpé nyòwuya òtse r̀ǒ ányì. ²⁴ Obhó tí, àdhàdhì ̀òvo náarámbìlì òr̀ù-akpà-nyì r̀ǒ, atdídhená adzi-ìgì ònǎ r̀ò, ndùdà ngàtsi adzi-ìgì ò dhu bhèyi, Ìndrù t'ídhùnà bhà idho ǒ dhu ní'ìya ndì dhu bhèyi tí. ²⁵ Pbétù, dhu àkà pé kà ràbà àpbè

abhò nyú angyi, ndirò yà indo arí'í ale ràdù kòdhò. ²⁶ Nuwà bhà kàsùmì ǒ ndì nanzì dhu-tidò nóonziya ndì ndì dhu bhěyi tí Ìndrù t'ídhùnà bhà idhò ǒ. ²⁷ Ndì kàsùmì ǒ, ìndrù nóongónà 'ònyù, 'àdù 'òmvyù. Abádhí ongónà 'ùmba, 'àdù fíyó nzónzo nábhu rùmbà ì, ràrà àhù Nuwà ròtsù sàfinà ò òná idhò ò. Wò dhu-dzidǒ ní ndì, ádrùngbà igye níkò, idha ràdù yà adzi dǒ kóró dhu-tsí àmbili, ndàdù ìndrù-tsè nótà kóró. ²⁸ Ndirò kǒnziya ndì átò, yà Lotì bhà kàsùmì ǒ ndì nanzì dhu bhěyi. Ndì kàsùmì ǒ, ìndrù nóongónà 'ònyù, 'àdù 'òmvyù. Abádhí ongónà ǒdhíya-fó dhu núdzi, 'àdù òwu foyá dhu núbho rǒ ǒdhíya rùdzí átò. Abádhí ongónà itse núzo ìnga ǒ, 'àdù òwu idza núsì rǒ. ²⁹ Pbétù Lotì àhù Sòdòmò tó kigò ǒ rò nínganí, Kàgàwà náabhù òrù rórù odu tó kàzu rìpbà ndì òrù-akpà ò rò, ròtù Sòdòmò ǒ bhà-tsè kóró. ³⁰ Ní, dhu nóonziya ndì ndì dhu bhěyi tí Ìndrù t'ídhùnà rǐ ndàvì ìndrù tǒ nínganí.

³¹ Ndì nínganí, pbìndà idza dò ka kóbhòlò okota tò ngari ò ndì nòtù ale, pbìndà dhu-tsí ràdù ì'í idza, náakáya nzǐ ndifò, ndàhù ì dhu-tsí nùgù. Ndì dhu bhěyi tí, ìnga bvù ndì nòtù ale náakáya nzǐ ndàdu ndì ìbha. ³² Nyàrè pé Lotì-ve rǒ ndì nanzì dhu. ³³ Pbìndà ípìrǒnga nòzè ndìgǔ ale níwíya ka. Pbétù pbìndà ípìrǒnga níwí rí ale náadùya kòdò òdò. ³⁴ Ma mí kùnò fùkù, ndì iku ǒ, óyǒ rò ì nòtù atdí ara dǒ ale nzínzi ǒ rò ka kowuya atdí ale nódýì rǒ, kadù ngàtsi ale núbhà. ³⁵ Óyǒ rò rí dhu ò'ù atdíkpá odu dǒ ró ì nòtù vèbhále nzínzi ǒ rò, ka kowuya atdí nódýì rǒ, kadù ngàtsi ale núbhà. ³⁶ [Óyǒ rò ì nòtù ìnga-bvù kpabhále nzínzi ǒ rò, ka kowuya atdí ale nódýì rǒ, kadù ngàtsi ale núbhà.»] ³⁷ Ní Yèsù bhà ábhàlǐ náadù dhu ìvu kà-tsǔ 'àti: «Wòrǐ dhu onziya ndì àdhà Ádrùngbàlé?» Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti:

«Abvo rĩ̀ĩ̀ róngà ní ndi pbàsègè núunduya ì nĩ.»

18

Abvo-ayi mà, anya t'ítàtita t'ále màna tò mbóli

¹ Yèsù awé atdí mbóli pbìndà ábhàlĩ tò, ndínĩ itè tí dhu abádhí rākă 'òngò 'ìtsò bìlĩngànà ìnzĩ ì ì ìngyě rórò. ² Kàtì: «Atdí kigò ǒ, anya t'ítàtita tò atdí ale níĩ ìnè. Ndi ale níĩ ìnzĩ arí Kàgàwà ɔdò nónzi, ndirò ìnzĩ arí atdí ale mà nífũ ale. ³ Ndirò, ndi kigò ǒ, atdí abvo-ayi níĩ ìnè átò. Ní ndi abvo-ayi ongónà ìrà anya t'ítàtita t'ále-tí'ò, ndàdù ndìtsò kà-rǒ, ndàtì: «Éno ànyàka pbàkà anyatále màna.» ⁴ Ní ábhǒ idho nyú tí, wò anya t'ítàtita t'ále náazè nzá ndùnò ndi anya. Nírò ní ndi atdíku kǎrè nga, ndàtì: «Ma mí mbă ìnzĩ ma marí Kàgàwà ɔdò nónzi dhu màtí, ndirò ìnzĩ ma marí atdí ale mà nífũ dhu màtí, ⁵ ní, bilí kǎrĩ tsidu àvǎ dhu-okú dò rò, dhu àkă wà múnò abádhí-ànyǎ pbìndà anyatále màna, akye kǒngóna ìrà dùdu-ǒnga ùkpà nĩ.» ⁶ Ádrùngbǎle Yèsù adù àtìna tdítàtì: «Nyĩri pé wò ìmbă obhóngà nà anya t'ítàtita t'ále núunò dhu! ⁷ Ní, Kàgàwà tí nzi àdù yà adyíbhengá nga mà, kùbhingá nga màna ǒ arí 'ìtsò róná fìndà ndi ndavò ale rǒ dhu nùtsè? Kà tí àdù ìnè ìnè abádhí rǒ? ⁸ Ma màtina nyĩ nĩ: kà rǎràdù abádhí-rǒ dhu nùtsè tsàkàtsàkà nyú. Pbétù, Ìndrù t'ídhùnà rĩngò nínganí, kótuya tí tdù a'uta nà ale yà adzi dǒ?»

Mùfàrìsayò mà pàratà tò ndombè màna tò mbóli

(Mbà 28.13; 30.12-13; Yàk 4.6,9; 1Pé 5.5-6)

⁹ Tdítdǒ, Yèsù awé yàrí mbóli yà obhónángatále tí arí 'òzù, 'àdù ngǔkpà ale-gàyà nónzi ale tò. ¹⁰ Kàtì: «ǒyǒ ale náatsù Kàgàwà bhà idza, ndínĩ 'ìtsò tí ì. Atdí abádhí nínzi ǒ ale níĩ Mùfàrìsayò, ndirò ngàtsi ale níĩ pàratà

tó ndombè. ¹¹ Ní, Mùfàrìsayò níidè, ndàmbe ndìtsò dǒ afína ò, ndàtì: «Òo Kàgàwǎ, ma màbhu òtsò nyù indù, ìmbǎ ma marí ì ngùkpà ale-tsí bhèyi nídhuní. I ale ní kǎkǎ ogbo ònzi arí ale, kǎkǎ ìnzǐ ní obhónángatále, ndirò kǎkǎ m̀nyò̀nì ònzi arí ale. Ndirò ma ní nzǐ pàratà tó yàrí ndombè bhèyi ale. ¹² Ma marí ònyù t'ònyuta-tsù nùtsi ɔyɔ-gùna atdí yengè rǒ. Ndirò ma marí pbàkà kóró ongyéngá tó atdínga idrè dǒ núbhò pèrè tí indù.» ¹³ Pbétù, wò pàratà tó ndombè níidè itseta, ìnzǐ ndòzè ndàngbe d̀ona, ndàndà ɔrù nga mà. Pbétù, kǎdì ndàmbe odrùna-dò nùpbì dǒ izu nà, ndàdù àmbe àtìna dǒ: «Òo Kàgàwǎ, ábà izu dùdú, ima nzéngatále tírò.» ¹⁴ Ma mátina nyǐ nǐ: wòrí pàratà tó ndombè náadù ndì pbìndà iwà Kàgàwǎ nózù ndì idzi ale tí rórò. Obhó tí, ndìdžǐ rí ndìtírò ɔrù ale ní ka kifoya obvò. Ndirò, ndifò rí obvò ndìtírò ale ní ka kidzǐya ɔrù.»

*Yēsù rǐ ǹnì ǹnzónzo ǹásǒ dhu
(Màt 18.1-4; 19.13-15; Mrk 10.13-16)*

¹⁵ Ìndrǔ ǹóowúnà iwu rǒ ìba-tsùnǎ ǹnzónzo nà Yēsù-tǐ'ò, ndínǐ kùlì tí ɔtsùna d̀oyá. Pbétù, wò dhu ì àla rò, ábhàlǐ adù òrù òrù tí i ale dǒ. ¹⁶ Ní Yēsù adù i ǹnzónzo ǹónzi kiwǔ nà tina ò, ndàdù àtìna pbìndà ábhàlǐ nǐ: «Nyùbhà ǹnzónzo rìwǔ tidu ò, ìnzǐ nyǎtò tsùya. Obhó tí, Kàgàwǎ bhà idzi ní abádhí bhèyi ì nùlì ale tó. ¹⁷ Ma mí obhó dhu ǹúnɔ fùkù: ìnzǐ rí Kàgàwǎ bhà idzi náǎkǒ ákě ngbángba bhèyi ale, ǹóotsúya ǹzǐ akekpá màtí kà ò.»

*Yēsù mà rǒtè ònzítále nà dhu
(Màt 19.16-30; Mrk 10.17-31)*

¹⁸ Atdí ádr̀ungbǎle níivú dhu Yēsù-tsù, ndàtì: «Ídzi màlimò, ádhu ndì àkǎ àkǎ m̀onzi, ndínǐ ma mabá tí

dhòdhòdhóngà tó ípìrǒngà?» ¹⁹ Ní Yèsù adù dhu ìvu kà-tsǔ ndàti: «Ádhu nyí nyí ma ànzì ídzi ale tí nǐ? Ìmbà ídzi ale rǐ rǐ atdí màtí. Kàgàwà kèlè atdí rǐ ní ndì ídzi ale. ²⁰ Nyí nyúni wà Úyátá: «Dhu àkǎ nzá nyonzi m̀nyoǹni, dhu àkǎ nzá nyohò abvo, dhu àkǎ nzá nyonzi ogbo, dhu àkǎ nzá nyunò t̀t̀ò ɔdhinɔ dǔ. Ndirò, dhu àkǎ nyifu àbanɔ mà íyànɔ nà.» ²¹ Ní wò ale náadù dhu àdu Yèsù t̀ò ndàti: «Ma mífu kǔkǔrí Úyátá kóró, r̀p̀è ndì idú ngbángba ò r̀ò.» ²² Ní wò dhu ndì ndirì r̀ò, Yèsù adù àt̀inà kà nǐ: «Atdí dhu ní ndì ndì nùbhà tdítǔ indù: dhu àkǎ nyudzí funɔ arí r̀ò dhu kóró, nyadù kà ò r̀ò nyí nyòngyè f̀uràngà nùndò nǎkùtále t̀ò, ní nyí nyádù ì r̀ò ònzì nà òr̀ò-akpà ò. Wò dhu-dzidǔ, nyádù nyíra, nyadù owùdu nùngɔ.» ²³ Ní wò dhu ndì ndirì r̀ò, izu nùuka ka atdí dǔ, abhɔ ndì ndónzi dhu-okú d̀ò r̀ò. ²⁴ Yèsù níitdègu izu nùuka ka atdí dǔ dhu nǎlǎ, náadù àt̀inà kà nǐ: «Ònzì t̀'ale r̀òtsù Kàgàwà bhà idzi ò dhu r̀ì r̀ì ɔbì nyú tí. ²⁵ Obhó tí, dhu r̀ì r̀ì isó nyú ngàmiyà r̀òtsù ndùdà sìndanì-bhu ònǎ, r̀òsè ònzítale r̀òtsù Kàgàwà bhà idzi ò dhu d̀onǎ.» ²⁶ Ní, wò Yèsù r̀ùnɔna dhu ndirì ale níivú dhu kà-tsǔ, 'àti: «Olu, ádhì nyú ndì ògù rádù ògù?» ²⁷ Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí t̀ò ndàti: «Ìndr̀ù-lèmə ǹonzi dhu r̀ì nzi àdù Kàgàwà-lèmə ǹonzi.» ²⁸ Nírò ní ndì PÉTER̀ù adù àt̀inà Yèsù nǐ: «Kànǐ, mà m̀ubhà f̀óká dhu, màdù owunɔ nùngɔ.» ²⁹ Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí t̀ò, ndàti: «Ma mí obhó dhu nùno f̀ùkù: Ìndr̀ù náapé p̀b̀indà idza mà, p̀b̀indà ingba-tsánà mà, adóna mà, àbanà mà, íyànà mà, p̀b̀indà inzo mà nà nùbha òr̀ò-akpà ò Ádr̀ùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi-okú d̀ò r̀ò, ³⁰ ní, yà kòmbí r̀ì r̀ì kàsɔmì ò, kà r̀ì dhu nábà abhɔ nyú r̀òsè. Ndirò, olù r̀ìrà kàsɔmì ò, kǎdùya dhòdhòdhóngà tó ípìrǒngà nábà.»

Yěsù rǐ ndì ndóvè kɔtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nɔvɔ dhu

(Màt 20.17-19; Mrk 10.32-34; Luk 9.22,44-45)

³¹ Yěsù núugu pbìndà atdí kumì dóná óyǒ nà ábhàlǐ tina ò, ndàdù àtìna nǐ: «Kànǐ àlě kúpo Yèrùsàlɛmà. Ní kóró dhu, yà pbànábí náandí Ìndrù t'ídhùnà dǒ, ní rākǎ ányì. ³² Obhó tí, ka kǐ àbadhi nípfǒ, kabhu yà ìnzǐ ní Pbàyàhúdí-fó. Ndirò ka kǐ kùgbǒ kadù àvu róná, kadù iso núso kà dò. ³³ Ndirò, asé nǐ ka kùvi ka dhu-dzidǒ, ka kadùya kòhò, kadù òtdùnà. Ní ìbhu idho dzidǒ, kǎdùya ndìngbè.» ³⁴ Pbétù wò Yěsù ùnò dhu náadù nzá abádhí-dò nǎlu akɛkpá màtí. Ndì ɔtɛ-tì náarù ndì òru tí abádhí rǒ, ìnzǐ abádhí ràdù àdhu dǒ màtí Yěsù rǒtɛ dhu núnì.

Yěsù rǐ atdí ndùmùndúmú nígǔ Yèrikò dhu

(Màt 20.29-34; Mrk 10.46-52)

³⁵ Yěsù nítdègu Yèrikò tó kigò nínù, ní kǎtù atdí ndùmùndúmú otu-igì dǒ àdì, ndàmbe dhu núnzi dǒ ìndrù-fó ró. ³⁶ Ní, wò ndùmùndúmú níri ihé-yà rǔda dhu, ndàdù dhu ivu, àdhu mà rǐ ndònzì dhu ndì nduni tí. ³⁷ Ní ka kadù dhu òvò kà tò kati: Yěsù, Nàzàretì ǒ ale rǎrǐ wò rúda. ³⁸ Ní kǎkù, ndàtì: «Yěsù, Dàwudì nǐngbá, ábà izu dùdú!» ³⁹ Ní yà angyi òkò 'àmbe òwu dǒ ale náarù kà dǒ, àdù kàvi rìnè. Pbétù kǎdù òkù tdátdǒ àrì nyú tí, ndàtì: «Dàwudì nǐngbá, ábà izu dùdú!» ⁴⁰ Ní Yěsù adù ide ndàdù kàvi kiwǔ nà tina ò. Ní, íkyèrǒ kǐrà àhu tìná rǒ, Yěsù ivú dhu kà-tsù ndàtì: ⁴¹ «Ádhu nyi nyòzè mɔnzì indù?» Ní kǎdù dhu àdu ndàtì: «Ádrùngbǎlé, ma mòzè mala nga.» ⁴² Ní Yěsù adù àtìna kà nǐ: «Álá nà ìnga! Iwà pbùkù a'uta nígǔ nyi!» ⁴³ Ní ányìrǒ rò tí, wò ndùmùndúmú-nyìkpó náadù ndòpè ndàla nga, àbadhi ràdù àrà Yěsù-owù ǒ, Kàgàwà-ɔvò nílè ndì ndí

rórò. Ndirò kóró ale, wò ndì nònzì dhu nàla, náadù Kàgàwà-òvò nílè átò.

19

Zàkayò rǐ Yèsù nózè ndàla dhu

(Luk 5.32)

¹ Yèrikò tó kigò ò ndì ndòtsù rò, Yèsù náadì ndàmbe ùda dǒ ndì kigò òna nǎ. ² Ní atdí ale Zàkayò tí kátina níí'ì inè ányì. Ndi Zàkayò ní'ì pàratà tó pbàndómbé dǒ ádrùngbǎle, ndirò ka ní'ì ònzítále. ³ Ní kǎzè ndàla Yèsù rǎrǐ àdhi. Pbétù, kà rǐ Yèsù nǎlá ihé-yà nzínzì ò dhu níí'ì odú, ídǒ ndì ndí'ì dhu-okú dǒ rò. ⁴ Ní kǎkù angyi, ndàdù ùpo mùkuyù tí kátina itsu dǒ, ndínǐ ndì ndala tí Yèsù, ányìrǒ kà rǐ dhu-okú dǒ rò. ⁵ Ní, Yèsù níitdègu ìrà àhù ányìrǒ, ní kǎndà ɔrù nga, ndàdù àtìna Zàkayò nǐ: «Zàkayò, ifo tsàkàtsàkà. Indo dhu àkǎ mǒdhò pbùkù idzá.» ⁶ Ní Zàkayò adù ifo tsàkàtsàkà, ndàdù kàkò dhèdhe nyú nà. ⁷ Ní wò dhu nàla kóró ale nánù afíya ò, 'àmbe àtìna dǒ: «Kàrà òdhò nzéngatále bhà nyú!» ⁸ Pbétù Zàkayò níivà ndì ndidè, ndàdù àtìna Ádrùngbǎle Yèsù nǐ: «Ádrùngbǎlé, kǎnǐ ma mǎbhù pbàkà ongyéngá tó atdínga óyǒ dǒ nǎkùtále tò. Ndirò dhu í'ina gukyè ìndrù bhà dhu ma makò tìtò dǒ dhu tí, ní ma mí ndì dhu nádù ifo-rà-dǒ ndì ale tò.» ⁹ Ní Yèsù adù àtìna kà nǐ: «Indo ɔgù nǐrà wà àhù àzú-dzá, yàrí ale ní Àbràhamù t'ídhùnà átò nídhumǐ. ¹⁰ Obhó tí, Ìndrù t'ídhùnà ìrà ùwúwí ale nónè, ndínǐ ndadù tí ìgunà.»

Idrè fùrangà tó mbólí

(Màt 25.14-30)

¹¹ Yà ndì ndúnɔna dhu ìri rí ale tò, Yèsù adù yàrí mbólí náwe tdítǒ. Obhó tí, yà ìkyèrǒ Yèsù rǐ'ì Yèrùsàlemà tó kigò ò ndì ndotsú tí dhu-okú dǒ rò, ìndrù

náambénà inga nírè dǒ affya ò, kòmbí nga rǎrǎ ndi òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi rǎ ndòpè nǎ.
¹² Ní kǎti: «Atdí ale níì kamà-tidò. Ní ndi ale níivà ndi fíyó p̄birì ǒ rò, ndàrà itse nyú vurò p̄birì ǒ, ndíni ka kúdo tí ndi ádrùngbǎ kamà tí, ndi dhu-dzidǒ, ndàdù ingo fíyó p̄birì ò. ¹³ Ní, künzi idrè ale p̄bìndà kasutále nzínzi ǒ rò, ndàbhu idrè fùrangà* foyá. Ndirò, kǎdù dhu ùya abádhí tò, ndàti: «Nyònzì mùtùruzì wò fùrangà dǒ, rǎrà àhù ma míngo dhu ò.» ¹⁴ P̄bétù, kà mà tó p̄birì ǒ ale náandrò ka atdíidǒ. Ní abádhí adù indrù òvì ròwù kòwù ǒ, ròwù àtìna: «Mǎ mòzè nzá wò ale rònnyè idzi dòká.» ¹⁵ Ní, ádrùngbǎ kamà tí ka kúdo ndi dhu-dzidǒ, ndi ndìngò fíyó p̄birì ǒ rò, kǎvì künzi kǒkò fùrangà ndi ndundo foyá p̄bìndà kasutále, ndíni ndi nduni tí ìngbǎ dhu bhèyi màtì abádhí nónzì kasu ndi fùrangà nǎ dhu. ¹⁶ Ní, wemberè tó ale níira, ndàti kà nǎ: «Ádrùngbǎlé, p̄bùkù fùrangà nísè ndi atdí kumì fùrangà nǎ.» ¹⁷ Ní ádrùngbǎle adù àtìna kà nǎ: «Ídzi dhu ní wò! Nyi ní idzi kasutále. Nyi nyódò yà funú ma mabhù ákèkpá dhùngba nyú mbèyi. Ní ndi dhu-okú dò rò, ma mí nyilí nyadi ádrùngbǎle tí idrè kigò dǒ.» ¹⁸ ɔɔ rí kisé kasutále níira ndàdù àtìna: «Ádrùngbǎlé, p̄bùkù fùrangà nísè ndi imbò fùrangà nǎ.» ¹⁹ Ní ádrùngbǎle adù àtìna kà nǎ: «Inyi nyú mà átò, nyi nyádi imbò kigò dǒ ádrùngbǎle tí.» ²⁰ Ngátsi kasutále níira, ndàdù àtìna: «Ádrùngbǎle, kànì p̄bùkù fùrangà. Ma makpɔɔ ka mberù ò, madù òrùnà. ²¹ Ohó tí, ma marúbhi ɔdɔnu nónzì rǒ, inyi ní atdíidǒ aróru ale nídhuní. Nyi nyári dhu idyi inzá nyi nyilí dhu ró, ndirò nyi nyári ònyè ògu inzá nyi nyazò dhu ró.» ²² Ní ádrùngbǎle adù àtìna kà nǎ: «Ma mí anya ɔtdì dùnú

* 19:13 19:13 Ndi fùrangà-bvù níì ikyi-akpà òdzi rádù fùrangà-bvù.

tsùnɔ-bvɔ rɔ. Inyi ní nzÉɛ kasutále. Nyi nyuni wà dhu ma rarí òrù arórù ale, ma rarí dhu idyi inzà ma mili dhu rɔ, ndirò ma rarí ònyù ògu inzà ma mazò dhu rɔ. ²³ Nírò, ádhu inzà nyi nyadù àrà idú fùrangà níli bǎkì ò nǐ, ndínǐ ma mǐrà àhɔ nínganí, ma madùya tí àkònà iwà dòná nídò rórò?» ²⁴ Wò dhu-dzidò, kǎdù àtìnà ányìrò ì'ì ale nǐ: «Nyàkò wò kà-fó rí'ì fùrangà, nyǎdù àbhùnà yà idre rí'ì kà nà ale tò.» ²⁵ Ní i ale adù àtìnà kà nǐ: «Ádrùngbǎlé, kà rí'ì inè idrè fùrangà nyú nà.» ²⁶ Ma mátina nyǐ nǐ, ka kabhùya dhu inè dhu rí'ì foná ale tò. Pbétù yà ìmbǎ rí'ì dhu nà ale-fó rò, ka kakòya yà kà-fó rí'ì dhu mà. ²⁷ Ndirò nyìwù pé yà inzà ma nazè mɔnyù idzi dòyá pbàkà òmvù-tsí nà irò, nyǎdù àzènà ɔnzidú rò.»

Yèsù rǎrà Yèrùsàlɛmà tó kigò ò dhu

(Zàk 9:9; Màt 21.1-11; Mrk 11.1-11; Yùw 12.12-19)

²⁸ Wò dhu bhèyi ndì ndòtè dhu-dzidò, Yèsù àdù ùda ndàdì angyi ihé-yà tò, ndàdù ùpo ndàrà Yèrùsàlɛmà tó kigò ò. ²⁹ Ní kǐtdègu Bètèfagè mà Bètàniyà mà nà tó pbanga níndù, Mizèyitunì tó pbìrì inǎ rò, ní kǎvì óyò ale pbìndà ábhàlǐ nzínzì ò rò ròwù angyi, ³⁰ ndàdù àtìnà nǐ: «Nyòwu wò angyi rí'ì pbanga ò. Ní, ányì nyǐ nyówu ùvò rò, nyǐ nyǐ inzà atdí ale mà nápè ùbhi dòná angyi kayinò-ngba nótù òsò ka kòsò rɔ. Ní nyàdù nyǎngà ka, nyǎdù iwu nà irò. ³¹ Ndirò atdí ale mà níivúna gukyè dhu tsùkú ndàtì: «Ádhu nyǐ nyǐ kùngǎ nǐ?» Ní nyǐ nyadùna dhu àdu kà tò nyǎtì ádrùngbǎle rǎrǐ'ì kǎtdyú nà.» ³² Ní kòkò Yèsù òvì ale náawù, 'àdù kórò dhu-tsí nótù yà Yèsù núnònà fíyò dhu bhèyi tí. ³³ Ní abádhí rǐ kayinò-ngba núnǎngǎ rò ní ndì, ndì kayinò-ngba-abádhí níivú dhu abádhí-tsù, 'àtì: «Ádhu nyǐ nyǐ kayinò-ngba núnǎngǎ nǐ?» ³⁴ Ní abádhí adù dhu àdu 'àtì: «Ádrùngbǎle rǐ'ì kǎtdyú nà.» ³⁵ Abádhí

náadù òwu wòrí kayinǒ-ngba nà Yèsù-tí'ò, 'àdù ròyá ɔrú m̀dzarù nùwà, 'ùhu dóná, 'àdù Yèsù àbhù rùpò ndàdì ndì kayinǒ-ngba dǒ. ³⁶ Ní yà Yèsù rǎrà angyi dhu bhèyi, ìndrù nóowúnà ròyá m̀dzarù nùwà rǒ, 'ùhu otu ǒ. ³⁷ Ní Yèsù itdègu Yèrùsàlèmà tó kigò nínù, yà Mizèyìtuni tó pbìrì dò rò ráwù otu ǒ, ní kǒwu ǒ ríwu ábhàlǐ tó ihé-yà náadù 'òpè 'lè Kàgàwà ɔrú tǔya nyú nà, yà Yèsù rǒnzina kóró wìwì ì àla dhu-okú dò rò. ³⁸ Abádhí ambénà àtìna dǒ:

«Asota náká yà Ádr̀ngbǎlè Kàgàwà-ɔvò rǒ rírá ádr̀ngbǎ kamà nà.

Màr̀ngà àká ndì'ì òr̀-akpà ò,

ndìr̀ò, ilèta náká ndì'ì òr̀-akpà ǒ ɔrú ngari ò*.»

³⁹ Ní ihé-yà nzínzì ǒ ì'ì ngúfe Pbàfàr̀sáyó náatì Yèsù nǐ: «M̀limǒ, ísǒ pb̀k̀ àbhàlǐ rìnè.» ⁴⁰ Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò ndàtì: «Ma mátina nyí nǐ: abádhí nínèna gukyè, ní odu rǐ ndì ùkù.»

Yèsù rǒdzi Yèrùsàlèmà tó kigò dǒ dhu

⁴¹ Yèsù itdègu ìrà àhù íkyèr̀ Yèrùsàlèmà tó kigò tí ndàdù kàla, ní kǎpè ndòdzì kà dǒ, ⁴² ndàmbe àtìna dǒ: «Yàrí idho ǒ, nyí nyú mà átò nyi nyúnnyana gukyè màr̀ngà nába nyi nyádù tí dhu! Pbétù kombí ndì dhu òr̀ wà ndì r̀nù. ⁴³ Obhó tí, idho ní'ìya inè, yà pb̀k̀ òmvù rǐ nyokèr̀, ì r̀kp̀r̀ò ngb̀nù òná odu tó kàlì nǐ, ì r̀lì nyi átsì, 'àdù 'òpè 'ùgyè nyi kóró ngari òná rò. ⁴⁴ Abádhí rǐ nyugòlò, ì r̀bè ùnùnga, inyì, kóró ùnú aróko alè màna. Ndìr̀ò, abádhí rǐ nǐ inyì ka kasì nǐ atdì odu mà nùbha ràdì ngàtsi odu dǒ, ìnzá nyi nyuni òr̀-akpà ò rò m̀dzà'̀nà ìrà ìndù òná kàsùmì nídhunǐ.»

*

19:38 19:38 Zàb 118:26; Luk 2.14

Yěsù rǐ Kàgàwà bhà idzá rò rí dhu ùdzǐ ale nòdì dhu
(Màt 21.12-17; Mrk 11.15-17; Yùw 2.13-17)

⁴⁵ Kàgàwà bhà idza ndì ndòtsù rò, Yěsù adù ndòpè ndòdì ànyì idzá rò rí dhu ùdzǐ ale. ⁴⁶ Kǎmbénà àtìnà dǒ abádhí nǐ:

«Andítá áti: «Pbàkà idza nǐ'iya itsòta-dzà),
pbétù nyǐ, nyǐ nyádù kùgèrè ròngò ogbotále náarí ì
núru ònà ngari tí*.»

⁴⁷ Wò dhu-dzidǒ, Yěsù adù àdì ndàrà dhu ùdhe rǒ indrǔ tò bilínganà Kàgàwà bhà idzá rò. Ní pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, Úyátá tó màlímó mà, ndìrò Pbàyàhúdì nzínzì ò ádròdrǒ ale mà nà náadù 'òpè 'òmè kàbhù ì ádù kohò ònà otu. ⁴⁸ Pbétù abádhí nùunì inzà ì ádù ònzìnà dhu, kóró ale rǒwu Yěsù rùnóna dhu nírì rǒ atdyúya nyú nà nídhunǐ.

20

Yěsù arí pbìndà kasù ònzi àdhi bhà ádrùngbǎnga tó
òbi nǐ?

(Màt 21.23-27; Mrk 11.27-33)

¹ Kǒkòrí idhò nzínzì ò, atdíku Yěsù adì ndàmbe dhu ùdhe dǒ, ndàdù àmbe Ídzì Mākǔrù núnò dǒ indrǔ tò Kàgàwà bhà idzá rò. Ní pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, Úyátá tó màlímó mà, ndìrò Pbàyàhúdì ò pbàkùrǔ mà nà náadù 'àtò ànyìrǒ. ² Ní abádhí ivú dhu Yěsù-tsǔ 'àti: «Úno pé àdhi bhà ádrùngbǎnga tó òbi nǐ màtí nyì nyarí kǒkòrí dhu nónzi dhu fàkà. Ndìrò, àdhi nyú ndì wò ádrùngbǎnga tó òbi nábhu indù?» ³ Ní Yěsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Íma nyú mà átò, mà mí atdí dhu níwù tsùkú: Nyàdu pé dhu idù. ⁴ Yùwanì bhà bàtizò nǐ'ì tí òrù-akpà ò rò írà? Ka nǐ'ì tí indrǔ-bvǔ rò áhù bàtizò?»

* 19:46 19.46 Ìsa 56.7; YÈr 7.11

⁵ Pbétù abádhí adù 'òpè 'ìrè nga nzínziya ǒ, 'ámbe àtìna dǒ: «Àlě kapé dhu àdù òrù-akpà ò rò kà rírá, ní kǎdùna àtìna: «Olu ádhu inzá nyí nyadù Yùwanì rúnona dhu ná'ù nǐ?» ⁶ Ndirò, àlě kapé dhu àdù indrù-bvǔ rò kà ráhu, ní kóró ale adùna àlě núbvu odu nǐ, iwà kóró ale ná'ù dhu Yùwanì rí'ì Kàgàwà bhà nabì nídhunǐ.» ⁷ Ní, abádhí adù dhu àdu, inzá ì rúnì àdhà rò màtí ndì bàtizò írà dhu. ⁸ Ní Yèsù adù àtìna abádhí nǐ: «Ima nyú mà átò, ma mí nzǐ àdhi bhà ádrùngbǎnga tó òbì nǐ màtí ma marí ì dhu ònzi dhu núno fǔkù.»

Vǐnyò tó inga ǒ arí kasu ònzi òròrù kasutále tó mbólí

(Màt 21.33-46; Mrk 12.1-12)

⁹ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù ndòpè ndàwe yàrí mbólí ihé-yà tò ndàtí: «Atdí ale náazò vǐnyò tó inga, 'àdù 'ìrì ndì inga-kàsǔ nónzi róngo ale mànà. Wò dhu-lutinǎ, kǎdù ndèwà ndàrà abhi ò ábhǒ idho nyú tí. ¹⁰ Ní vǐnyò-kpǒ t'ópèta tó kàsùmì náká rò, wòrì inga-àbadhi náavì atdí pbìndà kasutále ràrà fìndà ka kùtù vǐnyò-kpǒ náko ndì inga-kàsǔ nónzi arí ale-fó. Pbétù ì kasutále náadù kòngbù, 'àdù kàdu ròngò otsùna-kpa nà. ¹¹ Wòrì inga-àbadhi náavì ngǎtsi kasutále tdítǒ ràrà ányì. Pbétù vǐnyò tó inga-kàsǔ nónzi arí ale náangbù ndì ale átò, 'ùnò dhu nǐ, 'àdù àdunà ròngò otsùna-kpa nà. ¹² Tdítǒ kǎvì ìbhù rí kìsè kasutále ràrà ányì. Ní abádhí náavì ndì tsí átò, ngbǒna rùngbilì ndì otú tí, 'àdù òdinà. ¹³ Ní wò inga-àbadhi náatí: «Ma mí dhu ònzi ìngbǎ tí? òtsò! Ma mí idhùdu nyú, afidu-mbi nóvì ányì. Ngǎtsi nǐ abádhí rǐ kǐfǔ ìfǔ.» ¹⁴ Pbétù, kǒkòrì kasutále nítdègu wòrì kà t'ídhùnà nálǎ, ní abádhí náadù òte nzínziya ǒ 'àtí: «Kòní inga-àbadhi tí adìya ngǎtsi nínganì ale nyú ní wò. Ní kòho ka, ndínǐ inga adùya tí àdì àlě tò.» ¹⁵ Ní abádhí

adù kòdì inga ò rò, 'adù òhònà. Ní, ádhu nyú ndi wòrí inga-àbadhi rǎdù ònzìnà kǒkòrí kasutále ní? ¹⁶ Kà rǎdù ìrà, ndàbhù abádhí kòkyè, ndàdù ndi inga-kàsù nábhù ngǔkpà ale-fó.»

Ní ìndrǔ nítdègu wò Yèsù ùnò dhu ìri, náadù àtìnà: «Ínzá wòrí dhu àkǎ ndònzì ndì wò nyi nyúnona dhu bhèyi.» ¹⁷ Ní, Yèsù andà abádhí dò nga, ndàdù dhu ìvu abádhí-tsù ndàtì: «Yà Kàgàwà bhà Andítá núnò dhu-tì ní àdhu? Ndi Andítá átì:

«Yà odu-dzà nòsì arí ale náabvù igi odu,

ní ndi adù òngo idza-pbìdò nódò rádù àkǎkǎ odu tí*.»

¹⁸ Ndi odu dǒ rǐtsì ale níikòya ndì ìkò tí kà dǒ. Ndirò kà rǐtsì dòná ale ní ònga kǎnyiriya ìnyiri tí.»

Ìndrǔ rǐ dhu òngù Yèsù-tsù pàratà t'úfótá dǒ dhu

¹⁹ Wò ndi kàsùmì ò tí, Úyátá tó màlímó mà, pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mànà náatsú 'àlù Yèsù, pbétù abádhí náadù ihé-yà-òdò nónzì. Abádhí ní'ì iwà dhu nòsù ì rǎrǐ ndi Yèsù rǔbhi òte rǒ dòyá mbólí ò. ²⁰ Ní abádhí náapè 'àmbe Yèsù rǔnona dhu mà kà rǒnzìna dhu mànà nándà dǒ kóró, 'adù abhábho nùlì ròkò Yèsù tí ídzi ale bhèyi. I abhábho akò kà-tí ndíní 'adù tí kàlù nzére ale tí tsùna-bvù rǒ, 'adù kipfo 'abhù anya t'ítàtì t'ále mà, lǐwalì mànà-fó. ²¹ Ní ì abhábho níivú dhu Yèsù-tsù, ì rǎtì: «Màlimò, mà múnì wà dhu nyi nyárí ùnona dhu mà, nyi nyárí ùdhèna ìndrǔ tò dhu mànà rǎrǐ obhó dhu nyú. Ndirò, nyi nyárí ìnzì ìndrǔ-ònga nóvò, pbétù nyi nyárí Kàgàwà ózè ìndrǔ ròkò tí dhu núdhè obhóna dǒ.

²² Nírò, àlè tó úyátá návi tí àvì àlè rǔfǒ Kàyisarà bhà pàratà?» ²³ Pbétù, abádhí rǐrèna dòná dhu ndì ndòsù rò, Yèsù adù àtìnà abádhí ní: «Nyìbho pé atdí dǎnarì fudu ò.

* 20:17 20:17 Zàb 118:22

²⁴ Ádhi yà, nyàna-wòyǒ mà pbìndà andítá mànà rǐ'ì kà dǒ?» Ní abádhí adù dhu àdu 'àti: «Kàyìsarà ní ndi.» ²⁵ Ní Yèsù adù àtìna abádhí ní: «Nyùbho Kàyìsarà bhà dhu-tsí Kàyìsarà tò, nyàdù Kàgàwà bhà-tsí nùbho Kàgàwà tò.» ²⁶ Ní abádhí rǐ kòzù nzéré ale tí wò kùnò ìndrù tò dhu-okú dǒ rò dhu náadù abádhí lēmà nónzì ònzi tí. Pbéti, idho nukò ì atdíǒ fǐyò kàdu òte nǐ rò, abádhí adù ìnè ìnè tí.

Pbàsàdùkáyó rǐ dhu òngù ùvǔvè ale rǐ ùngbě dhu dǒ dhu

(Màt 22.23-33; Mrk 12.18-27; 1Kò 15)

²⁷ Wò dhu-dzidǒ, Pbàsàdùkáyó nzínzì ǒ ngúfe ale níiwú Yèsù-tǐ'ò. Abádhí ní'ì inzà á'ù yà ùvǔvè kùtdù ì ale rǎdù 'ùngbe òve-bvù rò dhu ale. Ní abádhí níiwú dhu Yèsù-tsù 'àti: ²⁸ «Màlimǒ, yàrí ní Músà náandí fàkà Úyátá: Atdí ale náapé òvè, ndùbhà pbìndà tsìbhále ìmbà atdí ngbángba nà màtí, ní dhu àkà kà t'ádòna rùndu ndi abvo-ayi-tsù, 'adù nzónzo òdhi mànà yà àvǎvè adòna-òvò dǒ*.²⁹ Nírò, atdí ale ní'ì àrùbhù kpabhínzo nà. Ní ádrùngbǎ ìngba náakù tsìbhále, ndàdù òvè ìnzǐ ndùbhà atdí ngbángba mà. ³⁰ Ní kà-lutinǎ kpatsìbhíngba mà, ³¹ ìbhù rí kisè mànà núundu wòrí abvo-ayi-tsù, 'adù ùve. Ndi dhu anzì ndi wò dhu bhěyi tí kǒkòrí àrùbhù kpabhínzo rǒ, rùve kóró ìnzǐ 'ùbhà atdí ngbángba mà. ³² Abádhí ùve kóró dhu-dzidǒ, ndi tsìbhále náadù òvè átò. ³³ Ní, ùngbeta-idhò ǒ, wòrí tsìbhále ní'ìya àdhi bhà, yà kóró kǒkòrí àrùbhù kpabhínzo tò kǐ'ì tsìbhále tí rò?» ³⁴ Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Yà kòmbí rǐ'ì adzǐ ǒ, kpabhále mà vèbhále mànà náarí 'ùmbùmbà. ³⁵ Pbéti yà Kàgàwà ózù àkàkàna 'òkò yà olù rírá adzǐ ǒ dhu tí ale, kà-tì ní yà 'ùngbě rǐ ùvǔvè ale nzínzì

* 20:28 20:28 Tòr 25.5

ǒ rò vèbhále mà kpbhále mànà, nóokoya ìnzǐ 'ùmbǎ ì. ³⁶ Ndirò abádhí nùvèya nzǐ tdítǔ akèkpá màtí, màlàyíká bhèyi abádhí nùliya ì nídhunǐ. Ndirò, abádhí ní'iya Kàgàwà bhà inzo iwà abádhí ùngbe ì nídhunǐ. ³⁷ Músà avò dhu kprangba ùngbè ùvè ale rùngbeya ì. Pbindà andítá ò, yà kàzù rǔrù róná kìdzùmbà dǔ róte ngari ǒ, kǎnzi Ádrùngbǎle Kàgàwà Àbràhamù bhà Kàgàwà, Ìsakà bhà Kàgàwà, ndirò Yàkòbhò bhà Kàgàwà tí. ³⁸ Nírò, Kàgàwà ní nzǐ ùvè ale tó Kàgàwà, pbétù ka ní ípìrò rò arí'ì ale tó Kàgàwà. Obhó tí, Kàgàwà tò kóró ale rǐ'ì inè ípìrò rò.» ³⁹ Ní, Úyátá tó ngúfe màlímó náakò òte 'àti Yèsù nǐ: «Màlimò, nyì nyòtè mbèyi nyǐ.» ⁴⁰ Abádhí náadù nzá 'òmvù 'ìvù atdí dhu mà tdítǔ Yèsù-tsǐ.

Krístò nátí Dàwudì t'ídhùnà?

(Yèr 23.5-6; Màt 22.41-46; Mrk 12.35-37)

⁴¹ Tdítǔ Yèsù adù dhu ìvu abádhí-tsǐ ndàti: «Ka kádù àtìna ìngbǎ dhu bhèyi Krístò rǎrǐ Dàwudì t'ídhùnà?

⁴² Dàwudì nyǐ ndìtìrò rǎtìna Zàburì* tó bhùkù ò:

«Ádrùngbǎle Kàgàwà rǎtìna pbàkà Ádrùngbǎle nǐ:

Ádǐ idú fangà dònǎ rò,

⁴³ rǎrà àhù ma mí pbùkù òmvù nábhǐ nyòbè dòya dhu ò.»

⁴⁴ Ní, Dàwudì rǐ'ì Ádrùngbǎle tí rí kǎnzi, ní kà rǎdù ì'ì ìngbǎ dhu bhèyi Dàwudì t'ídhùnà tí?»

Yèsù rǐ pbindà ábhàlǐ nǎví ròdò ì Úyátá tó màlímó rò rò dhu

(Màt 23.1-36; Mrk 12.37-40)

⁴⁵ Àzèmbè ihé-yà nókò 'ámbe ndì ndúnɔna dhu ìrì dǔ rórò, Yèsù adù àtìna pbindà ábhàlǐ nǐ: ⁴⁶ «Nyòdò nyǐ Úyátá tó màlímó rò rò. Abádhí arózèna dhu ní 'ùbhi

* 20:42 20:42 Zàb 110.1

ádzàdzí kanzù ì ɛfɔ́ rórò, 'àdù ìndrù nózè ràtsè ì ifuta nyú nà yà ìndrù arí 'ùndu òyá ngari ɔ́. Abádhí arí 'òzè 'òkò 'àví rí tombi dɔ́ unduta-dzà ɔ́, 'àdù 'òzè 'òkò angyinà rò rí'ì ngari ɔ́ mùhɛndù ɔ́. ⁴⁷ Abádhí arí abvo-ayí-fɔ́ dhu òvo kóró, 'àdù àmbɛ 'ìtsò dɔ́ ádzàdzí, ndíní ka kati tí ì idzi ale tí. Ní Kàgàwà itdìya anya abádhí dɔ́ obi nyú nà.»

21

*Nǎkù tó abvo-ayi rí pɛrè nábhù Kàgàwà tò dhu
(Mrk 12.41-44)*

¹ Yèsù angbɛ ndì ndàndà nga, ndàdù ònzítàlɛ nála pɛrè tí ì úbhòna Kàgàwà tò fùrangà nùdɔ́ rí sàndukù ò ró. ² Kǎdù atdí nǎkù tó abvo-ayi nála átò rí óyɔ́ fùrangà-kpɔ́-nzo nídò ndì sàndukù ò ró. ³ Ní Yèsù adù àtìna ányì idzá ì'ì ale nǎ: «Ma mí obhó dhu núnɔ́ fùkù. Wòrí nǎkù tó abvo-ayi nídò fùrangà abhɔ nyú ròsè kóró ale dònǎ. ⁴ Obhó tí, kóró kɔ́kòrí ngùkpà ale núbho pɛrè tí fùrangà ní yà ìmbà rí'ì kasu nà fíyò kèlě. Pbétù íyàdhiyà, pbìndà nǎkù ɔ́, nádù kóró foná rí'ì fùrangà yà dzùnàna ònzì àmbènà nídò pɛrè tí Kàgàwà tò.»

*Yèsù rí Kàgàwà bhà idza nùgòlò ka kí dhu nóvo dhu
(Màt 24.1-2; Mrk 13.1-2)*

⁵ Ngúfe ale náakò 'àmbɛ òtɛ dɔ́ Kàgàwà bhà idza dɔ́. Abádhí ambénà àtìna dɔ́ ka rósi ka ɛyùya odu mà, Kàgàwà tò ka kúbho pɛrè tí dhu màna nǎ. Ní, Yèsù adù àtìna: ⁶ «Idhɔ ní'ìya ìnè, yà ìnzí atdí odu mà núbhàya ndì ngàtsi odu dɔ́ ìnzá ka kùgòlò rórò òyá, kɔ́kò nyí nyálàna dhu nzínzì ɔ́.»

*Yèsù rɔtɛ tdù ndì ndingo rò ì nɔnzìya dhu dɔ́ dhu
(Màt 24.3-14; Mrk 13.3-13)*

⁷ Tdítdǒ ì ale náadù dhu ìvu Yèsù-tšǔ, 'àti: «Màlimǒ, ìngbà tǐngá nga ndì kǒkòrí dhu nóonziya ì nǐ? Ádhu ndì ì dhu rǐ 'ònzì òná kàsùmì àkǎ dhu nitèya fákà?» ⁸ Ní Yèsù adù dhu àdu ndàtì: «Nyàndà nga mběyi, ìnzǐ nyǎbhù nyǐ atdí ale mà rùtrǎ nyǐ. Obhó tí, ábhǒ ale níwúya ɔvòdu rǒ, ngǎtsi ale ràrà àtìna rǒ: «Ìma ní Krístò.» Ndirò: «Yà adzi dǒ dhu-tšù rǐ ndòdì òná kàsùmì-tšù níndù wà ndì.» Ní, àpé nyòwu òwu rǒ ì ale-owù ǒ. ⁹ Nyǐ nyowuya gukyè ìla-òyǐ níri rǒ, nyǎdù ìndrù ìvǎ dhu ìnzǐ 'ámbe fíyó kámá-tšù dhu ìrì dǒ dhu-òyǐ níri rǒ, ní àpé nyòwuya ɔdo nábhù rǒ rìsǐ ùkù. Obhó tí, dhu akáya kǒkòrí dhu rònzì ì angyi, pbétù ì dhu náaviya nzǐ dhu yà adzi ǒ dhu-tšù rǎrì ndòdì kòmbí tí.»

¹⁰ Tdítdǒ Yèsù adù àtìna: «Atdídhená ale-tidò nóowuya 'ùgyè rǒ ngǔkpà ale-tidò mànà, ndirò atdí ádrùngbǎ kamà bhà pbìrì ǒ ale nóowuya 'ùgyè rǒ ngǎtsi ádrùngbǎ kamà bhà pbìrì ǒ ale mànà. ¹¹ Ádròdrǒ mùtiti náabhùya adzi rivi, ndirò ozokpa mà àgǎyì mànà ràdù ìrì dhèdhèrò ngari òná. ɔdo àbhù rí rìsǐ ìndrù ò dhu nóonziya ì, idhò rǐ ìndrù ùkǒ nǐ ádròdrǒ dhu ràdù 'ònzì òrù-akpà-nyè rǒ. ¹² Pbétù, tdù kǒkò dhu nóonzi ì kóró rò, ka kulúya pé nyǐ, kadù àvu rùkù. Ka kubhòya nyǐ unduta-dzà ǒ ádròdrǒ ale-fó ndínǐ ka kítì tí ànyǎku. Ka kusóya nyǐ imbi ò, ndirò ka kowuya nyǐ nà ádròdrǒ kámá mà, ìwǎlǐ mànà ònzǐ, ɔvòdu-okú dǒ rò. ¹³ Ndi kàsùmì-ònga ní ndì nyǐ nyowuya dùdú nyǐ nyúnì dhu náwe rǒ abádhí tò nǐ. ¹⁴ Ní, nyǐ nyǎkǎ nyúnì dhu, ìnzǎ dhu rǎkǎnà nyítù afíku, nyǐ nyǐ mùsambà ònzì tí dhu nǐ. ¹⁵ Obhó tí, ìma ní ndì ma maraya nyǐ nyúnona dhu mà, àkǎ àkǎ dhu-ònga t'óvòta tó ìrèta mànà dhu nábhù fùkù. Ní fùkù òmvù nóowuya nzǐ ìko rǒ nyíku-kpa rǒ, 'àgò nyǐ nyúnona dhu. ¹⁶ Abáku mà, ayíku mà, adóku mà, fùkù

idzá-bhà mà, ɔdhíkɔ mànà nóowuya nyĩpfo rǒ, 'ùbho nyĩ òmvũ-fó, 'àdù nzínzikɔ ǒ ábhǒ ale nyú núbho kɔkyè. ¹⁷ Kóró ale nɔ́ondróya nyĩ okúdu dò rò. ¹⁸ Pbéttù, dùkɔ rǒ atdí àyǐ-ngba mà náawíya nzǐ. ¹⁹ Nyĩ nyí dhu-dzi òndù tí dhu náabhùya ndi nyǒdò fùkú ípìrǒnga.»

*Yēsù rǐ Yèrùsàlemà tó kigò rǐ ndùkǒ dhu nóvo dhu
(Màt 24.15-21; Mrk 13.14-19)*

²⁰ «Nyĩ nyalaya gukyè Yèrùsàlemà tó kigò iwà òmvũ tó pbànowí àkpòrò ngbǒna ró, ní nyĩ nyuniya dhu ndi kigò rǐ ndùkǒ òná kàsùmì-tsù rìndù wà ndi. ²¹ Ní, Yùdeya tó pbìrì ǒ ì nòtù ale, náakáya 'òtsè pbìrì-akpá dò. Yèrùsàlemà ì nòtù ale náakáya 'ùvò ányìrò, àdù òtse. Ndirò ngǔkpà pbanga òná ì nòtù ale náakáya nzǐ 'òtsù Yèrùsàlemà tó kigò ò. ²² Obhó tí, ì idho ní'íya dhu t'útsèta tó idho, ndínǐ yà Andítá náarúnɔna kóró dhu náaká tí. ²³ Ndi nínganí, òya nà rí 'òtù vèbhále mà, ìba òndo rí nzónzo rǐ 'òtù foyá vèbhále mà, ní'íya àpbè ǒ. Obhó tí, Pbàìsràyélí tó pbìrì ǒ bhà náabáya àpbè abho nyú, ndirò Kàgàwà bhà nàwí náadùya ndàvi kpanya abádhí dǒ. ²⁴ Abádhí nzínzì ǒ atdídhená ale-tse ka kɔtdíya obhi nǐ, kadù ngǔkpàkà núso kumbà kóró ngǔkpà pbìrì òná. Ndirò, ì ngǔkpà pbìrì ǒ ale nɔ́obéya Yèrùsàlemà tó kigò-dɔ, ràrà àhu fíyó pbìrì òná ì í 'àdù òná kàsùmì rákǎ dhu ò.»

*Ìndrǔ t'ídhùnà rǐngo dhu
(Màt 24.29-31; Mrk 13.24-27)*

²⁵ «Nyĩ nyalaya ize adyifò rǒ, àbì rǒ, ndirò alalì rǒ màtí. Ndirò, yà adzi dǒ kóró pbìrì ǒ ale ní'íya ádrùngbǎ ìzu ǒ, ádrùngbǎ rèrù mà, mùkurà mànà rǒnzina wògò ní'í ì í, ìnzǐ 'àdù àdhu mà nónzi ì í dhu núni rò. ²⁶ Ìndrǔ núuvèya ùvǐ tí ɔdɔ nǐ, yà adzi rǒ rí ndònzì dhu nódo

ì í rò. Obhó tí, ádròdrõnga tó òbi nà arí'ì òrù-akpà-nyì rõ dhu-tsí níviya kóró. ²⁷ Nírò ní ndi ka kalaya Ìndrù t'ídhùnà òrù-akpà ò rò rírá ró. Kíraya ádrùngbã àpbù nzínzi ò, ábhõ ádrùngbãnga tó òbi nà, ndirò ábhõ ádrùngbãnga tó awáwù nà. ²⁸ Ní, kóró kòkòrí dhu nòopéya gukyè 'ònzì ì, ní nyí nyikòya mběyi, nyàngbe òkù, iwà nyùkòlõ ka kí àpbè ò rò òná idhò nindù ndi nídhunì.»

Mùtini tí kátina itsu mà,
kóró ngùkpà itsu-tidò mànà tó mbóli rávina dhu
(Màt 24.32-35; Mrk 13.28-31)

²⁹ Yèsù adù yàrí mbóli náwe tditdõ abádhí tò ndàti: «Nyàndà pé mùtini tí kátina itsu mà, kóró ngùkpà itsu mànà. ³⁰ Nyí nyapé abádhí-bí nálá iwà ì nòpè 'àtà ró, ní ka nyí nyàndà rò, nyí nyarí dhu núní nyí-tírò tí iwà lábhú tó kàsùmì rindù ndi. ³¹ Ní ndi dhu bhěyi tí, nyí mà átò, nyí nyalaya gukyè kòkòrí dhu rí 'ònzì dhu, ní nyí nyuniya dhu Kàgawà rí idzi ònyu ìndrù dõ òná idhò-tsù rindù wà ndi. ³² Ma mí obhó dhu núnò fùkù: yà kòmbí rí'ì rùgànda rí nzi ùda ìnzá kòkòrí dhu nónzì ì rórò. ³³ Òrù-akpà mà, yàrí adzi mànà nùudàya ùdà, pbétù pbàkà ote nùudàya nzi akèkpà màtí.»

Yèsù rí ìndrù návì ràndà nga mběyi,
'adù àmbe 'itsò dõ bìlìnganà dhu

³⁴ «Nyàndà nga mběyi, akyè ònyú mà, iwà t'órita mà, ndirò yà adzi ò dhu t'írèta mànà náatdúna affkù nì. Ndirò, nyàndà nga mběyi, akyè ndi idhò náaraya ìsì òkù ìnzá nyí nyuni rórò nì. ³⁵ Àdhàdhì àdà náarí ìsì ìzà dõ dhu bhěyi, ndi idhò nísiya ndi dhu bhěyi tí kóró yà adzi ò ale dõ. ³⁶ Nírò, nyòko nyìkpókù nà, nyädù òwu nyìtsò rõ kóró kàsùmì ò. Ndi dhu bhěyi ní ndi,

nyĩ nyadùya yà rírà kóró dhu ǒ rò nyĩ nyúgu nĩ, ndírò Ìndrù t'ídhùnà-ònzĩ nyĩ nyíko nĩ ǒbì nábà.»

³⁷ Adyíbhengá, Yèsù aránà dhu núdhe rǒ Ìndrù tò Kàgàwà bhà idzá rò, ndírò kúbhingá ndàdù àrà àhù rǒ, ndàrà àyi Mizèyìtunì tí kátina p̀bìrì d̀. ³⁸ Ndirò bhòtsungánă nyú, kóró ale nóowúnà 'ìvâ rǒ, 'òwù Kàgàwà bhà idza, Yèsù-ti'ò, ndíni ì ìri tí kà rùdhèna dhu.

22

Pbàyàhúdí tó ádròdrǒ ale rǐ 'ìri ndíni 'abhù tí Yèsù kohò dhu

(Màt 26.1-5; Mrk 14.1-2; Yùw 11.45-53)

¹ Yà ìmbă òná afi nà Mùgati tó mùhendù, Pásìka tí kátina, ní'ì iwà idhòna nínù ndì ró. ² Ní, pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, Úyátá tó màlímó màna náambénà Yèsù nábhu ì ádù kohò òná otu nónè dǒ, ihé-yà-òdò nónzi ì í nídhunĩ.

Yudhà rǐ Yèsù ìpǒ ndàbhu Pbàyàhúdí tó ádròdrǒ ale-fó dhu

(Màt 26.14-16; Mrk 14.10-11)

³ Nírò ní ndì Sitanì náatsù Yudhà, Ìskàriyotà tí kátina ale-afí ò. Ndì Yudhà ní'ì atdí kumì dòná óyǒ nà Yèsù bhà ábhàlǐ nzínzi ǒ atdí ale. ⁴ Ní kǎrà, òwù 'ìri pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, Kàgàwà bhà idza-ngbò òdò arí sàndìri tó ádròdrǒ ale màna, Yèsù nípǒ ndì ndí ndàbhu abádhí-fó tí dhu dǒ. ⁵ Ní, abádhí-idhè níka ndì atdí dǒ, 'àdù 'ìri fùrangà ì abhù tí Yudhà tò. ⁶ Ní Yudhà náadù ndì dhu ná'ù, ndàdù ndòpè ndòné Yèsù nípǒ ndì ndí ndàbhu abádhí-fó òná otu, inzà ihé-yà núnì rórò.

Yèsù rǐ Pásìka tó ònyù návì kòbhòlò dhu

(Màt 26.17-25; Mrk 14.12-21; Yùw 13.21-30)

⁷ Yà ìmbă òná afi nà Mùgati tó mùhendù-ìdhò náaká. Ndi ìdho nǐ'ì yà tàmă-nzo náze ka kí Pásìka tó ònyù tí òná ìdho. ⁸ Ní, Yèsù avì PÉTERÙ mà Yùwanì nà ndàtì nǐ: «Nyòwu nyòbhòlò Pásìka tó ònyù ndíní àlě kònyu tí.» ⁹ Ní, abádhí ivú dhu kà-tsù 'àti: «Ádhà nga ndi nyi nyòzè mǒwù ndi ònyù òbhòlò òná?» ¹⁰ Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tó ndàtì: «Kígò ò nyí nyótsù rò, nyí nyí nyàsò ìdha nàndò andu ǒ atdí alé nà. Ní, nyòwu kǒwù ǒ tí, nyòwù òtsù kà rǎrà òtsù òná ìdza ò. ¹¹ Ní nyí nyadùna àtìna ndi ìdza-àbadhi nǐ: «Màlimò níyù dhu tsùnù ndàtì: Mǎ mí Pásìka tó ònyù nónyù òná rò pbàkà ábhàlì mànà kàluga rǐ'ì àdhà?» ¹² Ní kǎdùna ǒrùnà rò rí'ì ádrùngbǎ kàluga, yà kóró dhu ka kòbhòlò òná nítè fùkù. Ányì nga ní ndi nyí nyòbhòlòna ònyù àlě tó nǐ.» ¹³ Ní abádhí náawù kígò ò, 'àdù kóró dhu nótù yà Yèsù ùnòná ka fíyò dhu bhèyi tí, 'àdù Pásìka tó mùhendù tó ònyù nóbhòlò.

Yèsù nábhù rí kirè ònyù

(Màt 26.26-30; Mrk 14.22-26; 1Kò 11.23-25)

¹⁴ Ònyù tó kàsùmì níitdègu àkǎ, ní Yèsù mà náakò 'àmbe dhu ònyù dǒ pbìndà uvitatále mànà. ¹⁵ Ní Yèsù atì abádhí nǐ: «Atdyúdu ì'ìna atdídǒ àlě rònyù yàrí Pásìka tó ònyù atdíkpá nyí mànà tdù ma mabá àpbè rò. ¹⁶ Obhó tí, ma mátina nyí nǐ, ma rǎrǐ nzǐ kònyu tdítǒ, ràrà àhù ǒrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà ìdzi ǒ kǎraya àkǎ dhu ò.» ¹⁷ Ní, Yèsù idyi ònyù rǐ'ì òná kópà, ndàdù òtsò àbhù Kàgàwà tò, ndàdù àtìna: «Nyàkò yàrí kópà, nyùdà nízínzìkù ǒ, nyòmùvù òná rí'ì ònyù. ¹⁸ Obhó tí, ma mátina nyí nǐ, ma rǎrǐ nzǐ ònyù òmùvù tdítǒ, ràrà àhù Kàgàwà rǐ ìdzi nónyù ìndrù dǒ dhu ò.» ¹⁹ Tdítǒ kǎdù mùgati nídyì, ní òtsò ndi ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidǒ, kùkò ndi mùgati-ǒnga, ndàdù àbhùnà pbìndà

uvitatále-fó, ndàdù àtìna: yàrí ní ngbòdu, okúku dò rò ma màbhu. Nyòngò dhu ònzì ndi dhu bhèyi, nyàmbe mirè dǒ róná. ²⁰ Ònyù dzidǒ, kǎdù dīvayi rǐrǐ ònà kópà nábhu ndi dhu bhèyi tí abádhí tò, ndàdù àtìna: «Yàrí kópà ní ɔwútána tí rí nyǔngbò Kàgàwà nà, yà okúku dò rò rí ndùfu azùdu-otù ǒ. ²¹ Pbétù, kǎnǐ ìma nípǒ rí ndàbhu ma òmvù-fó ale rǐ ìnè atdíkpá ìma mànà ònyù-tsùnǎ. ²² Obhó tí, Ìndrù t'ídhùnà rǎrà fíndá dhu nǐ yà dóná ka kudhé dhu bhèyi. Pbétù ka nípfo ndàbhu òmvù-fó ale rǐrǐ àpbè ǒ.» ²³ Ní, Yèsù bhà uvitatále náadù 'òpè 'òngù dhu tsùyá nzínziya ǒ 'àmbe àtìna dǒ, rǎrǐ àdhi pbá ale nzínziya ǒ, wò dhu bhèyi dhu ònzì rádù.

Ádrùngbǎle nyú ròsè ní àdhi?

(Màt 18.1-4; Mrk 10.35-45; Yùw 13.2-17)

²⁴ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù bhà ábhàlǐ náakò 'àmbe 'àgò dǒ nzínziya ǒ obi nyú nà. Abádhí ambénà dhu òngù dǒ tsùyá, rǎrǐ àdhi nyú ndi ádrùngbǎle nzínziya ǒ ròsè. ²⁵ Ní Yèsù adù àtìna abádhí nǐ: «Yà adzi ǒ pbìrì dǒ ádròdrǒ kámá náarí ì pbìrì-dò nónyu obi nyú nà. Ndirò ì pbìrì dǒ rǐrǐ obi nà ale náaradù 'òzè kanzi ì ídzìnga ònzì arí ale tí. ²⁶ Ní, fùkù kà rǐrǐ mbǎ ndi dhu bhèyi. Pbétù, ádrùngbǎle tí rǐrǐ nzínziku ǒ ale náká ndi ì ákèkpá ale bhèyi, ndirò ìndrù ùnda rí ale náká ndi ì ìndrù-kàsù ònzì rí ale bhèyi. ²⁷ Nírò, ádrùngbǎle nyú ní àdhi? Tí yà mizà dǒ rò rí ònyù nónyu ale? Ngàtsi nǐ, tí yà ònyù nùlì mizà dǒ ale? Tí obhó yà ònyù nónyu rí mizà dǒ rò ale kèlě ndi ádrùngbǎle? Pbétù ma mírǐ nzínziku ǒ àdhàdhì yà ònyù nùlǐ rí mizà dǒ ale bhèyi. ²⁸ Nyǐ, nyǐrǐ ní ndi nyǐ nyádzi nyǐ, nyòndù àpbè-dzi atdíkpá ìma mànà ale. ²⁹ Ní ndi dhu-okú dò rò ní ndi, ma mútri nyǐ ádrùngbǎ òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi

tò, àdhàdhì Àbadu Kàgàwà núutri ma kà tò dhu bhěyi. ³⁰ Ndi dhu bhěyi ní ndi, nyĩ nyɔnyɔya dhu, nyădù dhu òmvù atdíkpá ìma mànà pbàkà idzi ɔ̃. Ndirò nyĩ nyadùya òko kamà tó tombi dɔ̃, nyămbɛ atdí kumì dɔ̃nà ɔ̃yɔ̃ nà Pbàìsràyélí tó rùgànda-tsù-ànyă núnò dɔ̃.»

*Yèsù rĩ PÉTÈRÙ rĩ ndòdho dhu nóvo dhu
(Màt 26.31-35; Mrk 14.27-31; Yùw 13.37-38)*

³¹ Wò dhu-dzidɔ̃, Yèsù adù àtìnà PÉTÈRÙ nĩ: «Sìmonì, Sìmonì, írí pé! Sitanì nónzi nyĩ, ndínì ndilè tí ùkúnga, àdhàdhì nganù-ɔ̃nga nílè ka karí dhu bhěyi. ³² Pbétù ma mìtsò ma okúnɔ̃ dò rò ìnzĩ pbùkù a'uta nóongo tí olù. Ní, nyi nyapè ìngo tídu ò, ní dhu àkă nyabhu ɔ̃bì adónɔ̃-afí tò.» ³³ Ní PÉTÈRÙ adù àtìnà kà nĩ: «Ádrùngbálé, ma mà'ù wà dhu kusò àlě atdíkpá imbi ò, ndirò àlě ràdù ùve atdíkpá nyi mànà.» ³⁴ Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti: «PÉTÈRÙ, ma mátina nyi nĩ: indo, à'ù-akpà rĩ nzĩ òngò ìnzá nyi nyòdho ma ìbhu-gùna nyati, ìnzá nyi rùni ma rórò.»

*Yèsù rĩ pbìndà uvitatálɛ návì rùgù ísòwù mà,
bhòlo mà, ìla tó obhi-akpà mànà dhu*

³⁵ Tdítdɔ̃, Yèsù ivú dhu pbìndà ábhàlì-tsù ndàti: «Yà ma muví nyĩ nyòwù ìmbă ísòwù mà, ìmbă bhòlo mà, ndirò ìmbă kàyitò na rò, ní atdí dhu mà náawí tí àwí rùkú?» Ní abádhí adù dhu àdu 'àti: «Ìnzá atdí dhu mà náawí ròkà.» ³⁶ Ní Yèsù adù àtìnà abádhí nĩ: «Pbétù kòmbí, ísòwù nà rí'ì ale nákă ndidyì ka, bhòlo nà ale ràdù pbìndà bhòlo nídyì. Ndirò, ìmbă rí'ì ìla tó obhi-akpà nà ale nákă ndàbhu ròná mùdzarù kodzi, ndínì ndadù tí ìla tó obhi-akpà nódzi ndi fùrangà rɔ̃. ³⁷ Obhó tí, ma mátina nyi nĩ: yà Andítá núnò dùdú dhu nákă wà rònzì ndì. Ndi Andítá ràtina: «Ka kazù àbadhi nzéɛ ale nzínzi ò.» Ní obhó tí, ìma nàndà dhu ní rĩ ndònzì ònzì.»

³⁸ Ní, abádhí adù àtìna: «Ádrùngbálé, kàní óyò ìla tó obhi-akpá.» Ní kǎdù àtìna: «Ìwà àkǎ.»

Yèsù rǐ ndìtsò Mìzèyìtunì tó pbìrì dǒ rò dhu
(Màt 26.36-46; Mrk 14.32-42; Yùw 18.1-2)

³⁹ Yèsù náahù idza rò, ndàdù àrà Mìzèyìtunì tó pbìrì dò, yà bilí ndì ndarí ònzina dhu bhèyi. Kàbhà uvitatálé náadù òwu kòwù ò ányì. ⁴⁰ Ní ányì ndì ndàrà àhù rò, kǎtì pbìndà ábhàlǐ nǐ: «Nyìtsò nyí, akye nyí nyotsúna umvútá ò nǐ.» ⁴¹ Tdítǎdǒ, kǐndrí ndì ìtseta abádhí tí rò, mbèmbè òbvù ka kòbvù odu námbènà ìtsì róngá adzí tí, ndàdù ndòkò ɔtdyùna dǒ, ndìtsò ndì, ⁴² ndàtì: «Àbá, nyí nyòzè ka nǐ, ìndrǐ pé yàrí kópà ìtse rùdú rò. Pbétù, àpé kǐ'ì ma mòzè dhu rǐ ndònzì dhu tí, kàkǎ ndì'ì ndì nyí nyòzè dhu tí.» ⁴³ [Nírò ní ndì màlàyikà níto ndì òrù-akpá ònǎ rò, ndìrà ɔbì nábhu kà tò. ⁴⁴ Ádrùngbǎ izù nùka ndì dhu-okú dǒ rò, kǎránà ndìtsò rǒ ádrùngbǎ ɔbì nyú nà tdítǎdǒ, róná rò rùtdě adyɔ ràdù ndìli azu rùtdě obvò dhu bhèyi.] ⁴⁵ Itsòta dzidǒ, kǐvǎ ndì, ndàdù ndàdu pbìndà ábhàlǐ-tì'ò, ndàdù abádhí òtù iwà ùdhɔ ró, atdídǒ izù nùka ì nìdhunǐ. ⁴⁶ Ní kǎdù àtìna abádhí nǐ: «Ádhu nyí nyòdhò nǐ? Nyìvǎ nyí, ndìrò nyìtsò nyí, akye nyí nyotsúna umvútá ò nǐ.»

Yèsù nòsò ka kǐ dhu
(Màt 26.47-56; Mrk 14.43-50; Yùw 18.3-11)

⁴⁷ Àzèmbè Yèsù rǒtɛ rórò ní ndì, ihé-yà nùnyà ì, Yudhà tí kátina aɛ ràdù àdì fíyó pìkò dò-tsíró. Ndi Yudhà nǐ'ì Yèsù bhà atdí kumì dòná óyò nà ábhàlǐ nínzì ò atdí aɛ. Ní kǐndri Yèsù-tì'ò, ndìnǐ ndì ndambó tí ka. ⁴⁸ Ní Yèsù adù àtìna kà nǐ: «Yudhǎ, tí ambótá-òtù ò nga ndì nyí nyí ìndrù t'ídhùnà nábhu òmvù-fó nǐ?» ⁴⁹ Kǎkǎ Yèsù mànà ì'nà aɛ nítdègu wò rí ndàpà ndònzì

ndì dhu náǎ, níivú dhu Yēsù-tšǔ, 'àti: «Ádrùngbǎlé, dhu àkǎ tí mǔ'a ìndrù ìla tó obhi-akpá nǎ?» ⁵⁰ Ní, abádhí nzínzi ǒ atdí ale núu'á pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ kamà bhà kasutále, ndìtsà fangà dònǎ bǐna. ⁵¹ Pbéttù, Yēsù adù àtìna: «Ìnzě, úbhà! Ìwà àkǎ wò dhu bvùtí!» Wò dhu-dzidǒ, Yēsù adù ndì ale-bì-ngbò nápbala, ràdù ògù. ⁵² Ní, Yēsù adù àtìna kǒkò ròná ìwù pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, Kàgàwà bhà ìdza-ngbò òdò arí sàndírì tó ádròdrǒ ale mà, pbàkùrǔ màna nǎ: «Nyǐ nyàdù tí ìwu fùkú ìla tó obhi-akpá nà, ndìrò fùkú mùgò màna ogbotále nòsò ríwu ale bhěyi? ⁵³ Àě kúbhì ì'ì rǒ nyǐ màna bìlìnganà Kàgàwà bhà ìdzá, ìnzǐ nyàdù malù. Pbéttù kòmbí rí kàsùmì ní fùkú, yà ìnò ǒ arí kasu ònzi òbì màna.»

PÉTERÙ rǎtina ìnzá ndì rùnì Yēsù dhu

(Màt 26.57-58,69-75; Mrk 14.53-54,66-72; Yùw 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Yēsù ì àlǔ dhu-dzidǒ, abádhí náadù òwu kà nà pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ kamà bhà. PÉTERÙ adù àdì olùnǎ rò, ndàmbe àrà dǒ abádhí-owù ǒ. ⁵⁵ Kǒkòrí ale núuto kàzu rùwugà dǒ, 'adù òko tsùna nǎ. PÉTERÙ adù ìrà, ndàdì átò abádhí nzínzi ǒ. ⁵⁶ Ní, kasu tó atdí tsìbhále náala PÉTERÙ kàzu-tsùna àdì ró. Ní kǎdì nyìkpóna kà rǒ, ndàdù àtìna: «Yàrí ale mà ní'ìna átò kà màna.» ⁵⁷ Pbéttù, PÉTERÙ adù kà-tsù dhu nágò, ndàti: «Yà tsìbhálé, ìnzá ma mùni wò ale!» ⁵⁸ Ákě kàsùmì dzidǒ tí, ngǎtsi ale náala ka tdítǒ, ndàdù àtìna kà nǎ: «Ìnyi nyú mà átò, nyì ní atdí abádhí nzínzi ǒ ale.» Pbéttù PÉTERÙ adù àtìna wò ale nǎ: «Ìnzǐ ní ma abádhí nzínzi ǒ ale.» ⁵⁹ Tdítǒ, mběmbě ìwà atdí adyifò-sisì nyú nùdà rórò, ngǎtsi ale náavò dhu òbì nyú nà ndàti: «Obhó nyú, yàrí ale mà ní'ì atdíkpá kà màna, kà ní Gàlìlayà tó pòrì ǒ ale nídhunǐ.» ⁶⁰ Ní, PÉTERÙ adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ìnzá ma mùni wò nyì nyòzè

nyunò dhu.» Wò ndi kàsùmì ǒ tí, àzèmbè PÉTERÙ rǒte rórò ní ndi, à'ǎ-akpà náadù òngò. ⁶¹ Ní, Ádrùngbǎle Yèsù náagéré ndi, ndàndà PÉTERÙ. Nírò ní ndi PÉTERÙ adù yà Ádrùngbǎle Yèsù núnòndà fíndà dhu nírè. Kǎti: «Indo, inzà à'ǎ-akpà nǎpè òngò rórò, nyi nyi'ina iwà nyi nyòdhò ma ìbhù-ràdǒ ró.» ⁶² Ní PÉTERÙ adù àhù iri, ndàdù òdzi ádrùngbǎ izù nyú nà.

Yèsù nǐ ka kí dhu núnò, kadù àmbè òvìndà dǒ dhu (Màt 26.57-68; Mrk 14.65; Yùw 18.12-24)

⁶³ Yà Yèsù rǐ'ì foyá ale náambénà kùgbò dǒ, 'àdù àmbè kòvì dǒ. ⁶⁴ Abádhí owúnà kà-nyì àtsì rǒ, 'àdù dhu ìvu kà-tsù, 'àti: «Áti pé nyi nùtì ale fǎkà?» ⁶⁵ Ndirò abádhí náadù ábhò ngǔkpà nzére dhu nyú núnò kà nǐ.

Yèsù nà ka kówu ùvò Pbàyàhúdì bvǔ ádròdrǒ anya nítdì arí ale-ònzǐ dhu

(Màt 26.59-66; Mrk 14.55-64; Yùw 18.19-24)

⁶⁶ Inga níitdègu ùbho, ní Pbàyàhúdì tó pbàkùrǔ mà, pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, Úyátá tó màlímó màndà, núundu ì, 'àdù Yèsù nábhù kowù nà fíràbvǔ ádròdrǒ anya nítdì arí ale-ònzǐ. ⁶⁷ Ní, abádhí níivú dhu Yèsù-tsù 'àti: «Nyì nyapé ì'ì Krístò tí, ní únò pé ka fǎkà.» Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ma mapé kùnò fǔkù, ní nyǐ nyǐ nzǐ kà'u. ⁶⁸ Ndirò, ma mapé dhu ìvù tsùkù, ní nyǐ nyǐ nzǐ dhu àdu idù. ⁶⁹ Pbétù ròpè ndi kombí, Ìndrǔ t'ídhùnà rǎrà àdi Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó òbì tó fangà dònǎ rò.» ⁷⁰ Ní, kóró ale adù dhu ìvu kà-tsù 'àti: «Olu nyi tí ndi Kàgàwà t'ídhùnà?» Ní kǎdù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Nyǐ ní ndi nyǐ nyàti, ima rǎrǐ ndi.» ⁷¹ Ní abádhí adù àtìndà: «Àlě tí'ì inè ngàm̀bì-atdyú nà tdítǒ? Àlě k̀r̀r̀ wà k̀ǹò dhu àlě-b̀ì nyú nǐ.»

23

Yěsù rǐ m̀sambà ònzì Pilatò-ònzì dhu

¹ Abádhí nǐvà ì kóró atdíkpá, 'òwù Yěsù nà, 'òwù ùvò nà Pilatò-ònzì. ² Ní abádhí apè 'òbhù ka, 'àmbe àtìna dǒ: «Mǎ mòtù yàrí ale àlě tó pbìrì ǒ ale-dò idzǐ rí, ndínì dhu nívà tí ró. Kà rǎrà ìndrù-tsù ná tò rǒ ìnzì Kàyìsarà bhà pàratà nufó tí. Ndirò kà rǎrà ndàtì rǒ ndìtìrò Krístò, ádrùngbǎ kamà tí.» ³ Ní Pilatò ivú dhu Yěsù-tsù ndàtì: «Ìnyì, nyì tí P̀b̀yàhúdì tó ádrùngbǎ kamà?» Ní Yěsù adù dhu àdu kà tò ndàtì: «Ìnyì ní ndì ka nyì nyùnò.» ⁴ Ní Pilatò adù àtìna p̀b̀àkùhání tó ádròdrǒ ale mà, ihé-yà màna nǐ: «Ìnzá ma màla atdí afátá mà yàrí ale dǒ ka kádù anya òtdì okúna dò rò.» ⁵ P̀b̀étù abádhí náadù dhu nùtu atdí dǒ, 'adù àtìna: «Kà rúdhèna dhu náarì ìndrù-dò nídzì. Kǒpè ka Gálilayà tó pbìrì ò rò, ndùdà nà kóró Yùdeyà tó pbìrì ònǎ, ndìrà àhu nà iró.»

Yěsù rǐ ì ádrùngbǎ kamà Hèròdè-ònzì dhu

⁶ Pilatò nítdègu wò dhu ìrì, náadù dhu ìvu wò ndì ale ràtì Gálilayà tó pbìrì ǒ ale. ⁷ Ní, ádrùngbǎ kamà Hèròdè bhà pbìrì ǒ ale tí kà rǐ ì dhu ndì ndìrì rò, Pilatò adù kàbhu kowù nà Hèròdè-fò ò. Wò ndì kàsùmì ǒ, Hèròdè náadù ndòtù Yèrùsàlemà tó kigò ò ndì ndìrà átò ró. ⁸ Ní Yěsù ndì ndàla rǒ, Hèròdè-idhè níka ndì atdí dǒ. Obhó ka nǐ ì angyangyi tí ubhìna ndòzè rǒ ndàla Yěsù-ngbò, yà kà dǒ ka kùnona dhu níri ndì ndarì dhu-okú dò rò. Ndirò, kǎzè ndàla kà rǒnzina atdí wìwì mà. ⁹ Ní Hèròdè náangù dhu ádzita nyú Yěsù-tsù, p̀b̀étù kádù nzá atdí dhu mà nádu kà tò. ¹⁰ P̀b̀àkùhání tó ádròdrǒ ale mà, Ùyátá tó màlímó màna nǐ ì ànyìrǒ. Ní abádhí adù Yěsù òbhù òbì nyú nà. ¹¹ Nírò ní ndì Hèròdè mà, yà ngbòna òdò rí p̀b̀ànowí màna, náambénà kùnò dǒ ìtsì dǒ. Ní ka

ndì ndùgbò, ndàdù àyàya mberù náfo kà-rò dhu-dzidò, kàdù Yèsù àdu kowù nà tdítò Pìlatò-fo ò. ¹² Ndi nínganí tí, Hèròdè mà Pìlatò nà, náadù 'òzè òzè tí, àzèmbè òmvù tí ì árubhi ì rò angyinà rò rórò.

Yèsù-ànyà nótdì ka kí ndíní ka koho tí dhu

¹³ Pìlatò náandu pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàyàhúdì tó ádròdrò ale mà, ngùkpà ale màna. ¹⁴ Ní kàdù àtìna abádhí nì: «Nyí nyiwù yàrí ale nà fudu ò, nyàdù àtìna kà rarí ìndrù-dò nídzi ndíní dhu nìvà tí. Nírò, kànì ma mòngù dhu kà-tsù nyìkpókù ò rò. Ní ma màla nzá atdí afátá mà kà-dò ka kí anya nótdì okúna dò rò. Ndirò, atdí dhu mà ríì ìmbà yà nyí nyòbhù ka dóná. ¹⁵ Hèròdè nyú mà nála nzá atdí afátá mà kà dò, kàdù kàdu tdítò àlè-fo ò nìdhunì. Ní, yà kònzì dhu ò, atdí dhu mà ríì mbà, yà kàbhù rádù kohò. ¹⁶ Ní, ma mí kàkòlò iwà ma màbhù ka kùvì rórò.» ¹⁷ [Yà Pásìka tó mùhendù-idhò náarà dhu bhèyi, ka kongónà atdí ale níkòlò imbi ò rò abádhí tò.] ¹⁸ Ní, abádhí kórò náapè 'ùkù atdíkpá, 'àmbe àtìna dò: «Ábhù wò ale kohò, nyadù Bàrabà níkòlò fàkà.» ¹⁹ Ndi Bàrabà ka kasò imbi ò, kigò ò ndì nónzì wògò-okú dò rò, ndirò ìndrù kòhò dhu-okú dò rò.

²⁰ Pìlatò abhù tūna tdítò ihé-yà tò, Yèsù ndì ndòzè ndìkòlò nìdhunì. ²¹ Pbétù, abádhí adù idù: «Útò ka mùsàlabhà dō! Útò ka mùsàlabhà dō!» ²² Ìbhù rí kisé nì, kàti abádhí nì: «Ádhu nyú ndì kǎfá? Ìnzá ma màla atdí afátá mà, yà kàkà kohò okúna dò rò. Ní ma mí kàbhù kùvì, madù ìkòlòna ràrà.» ²³ Pbétù, abádhí náadù dhu útù, 'àmbe ùkù dò àrì nyú tí, ndíní ka kùtò tí ka mùsàlabhà dō. Ní abádhí tó ìkù-òbì òsè dóna nà rò, ²⁴ Pìlatò adù abádhí-afí òzè dhu nónzì. ²⁵ Ní kìkòlò yà imbi ò ka kòsò kigò ò ndì nónzì wògò-okú dò rò, ndirò

abvo nóhò dhu-okú dò rò ale. Ndi ale ni'ì yà abádhí rùbhi ònzina rǒ kíkòlò ale. Nírò ní ndi kǎdù Yèsù nábhù abádhí-fó, ndíni abádhí ònzi tí afiyya nózè dhu bhěyi.

Yèsù nùtǒ ka kí mùsàlabhà dǒ dhu

²⁶ Yèsù nà ì ówu òná kàsùmì ǒ, abádhí náalù Sìmóni tí kátina atdí ale inga bvù rò rírà rórò. Ndi ale ni'ì Kùreni tó kigò ǒ ale. Ní abádhí náadù mùsàlabhà nágba kà-dǒ, ndíni kǎnó tí, ndámbe àrà dǒ nà Yèsù-owù ǒ.

²⁷ Ábhǒ ihé-yà mà, vèbhále màná náambénà òwu dǒ Yèsù owù ǒ. † vèbhále náambénà odrùya-do nùpbi dǒ izu-okú dò rò, 'àdù àmbe Yèsù òdzì dǒ. ²⁸ Ní Yèsù agéré ndi ndàndà abádhí, ndàdù àtìna: «Yèrùsàlemà ǒ vèbhínzó, ìnzì nyòdzi ma! Pbétù, nyòdzi nyí nyí-tírò, ndírò nyòdzi fùkú nzónzo. ²⁹ Obhó tí, idho rǐ'ì ìnè yà òyá ka kowuya àtìna rǒ: «Hirò nònzì ní ingò-ayí, ndírò hirò nònzì ní ìnzá ì nugu vèbhále, yà ìnzá inzo apèna ìbàya-tsù níndù vèbhále.» ³⁰ Ndi nínganí, ìndrù owuya àtìna rǒ pbìrì-akpá nǐ: «Nyàgbù nyí dǒkál!» Ndirò abádhí owuya àtìna rǒ pbìrì nǐ: «Nyàtsì nyí dǒkál!» ³¹ Obhó tí, yà dhu bhěyi ka kí dhu ònzi kázù itsu rǒ rò, òtdyòtdyù itsu rǒ ka kónzina dhu nóloya ìngbà dhu bhěyi?»

³² Wò ndi kàsùmì ǒ tí, ka kambénà òwu dǒ átò nzére dhu ònzi arí óyǒ ale nà, ndíni ka kokyé tí atdíkpá Yèsù màná. ³³ Ní, «Ale-do-kpa» tí kátina ngari ò ì òwù ùvò rò, abádhí nùtǒ Yèsù mùsàlabhà dǒ ànyìrǒ, kǒkò nzére dhu ònzi arí óyǒ ale màná. Atdí ale ka kutó Yèsù bhà fangà dònǎ rò, kadù ngätsi nùtǒ kàbhà ìgù dònǎ rò. ³⁴ [Ní, Yèsù ambénà àtìna dǒ: «Àbá, ùbà dhu abádhí tǒ, ìnzá abádhí ùni ì ònzina dhu nídhunì.»] Abádhí náadù Yèsù rǒ mùdzarù nùndò foyá, ngàlà ǒ ì òvì rórò. ³⁵ Ìndrù náadù ìko ànyìrǒ, 'àmbe ndònzì rí dhu nándà dǒ. Pbétù, pbàyàhúdí tó ádròdrǒ ale náadù òko 'àmbe Yèsù

núgbò dǒ, 'àmbe àtìna dǒ: «Kígbù ngùkpà ale, ní kígù pé ndì ndìtírò, kápé ìì Krístò, Kàgàwà ópì fíndà ale tí!»
³⁶ Pbanówí náambénà kùgbò dǒ átò, 'adù òwu ògyògyè dèvayì náva rǒ kà-tsǔ. ³⁷ Abádhí adúnà òwu àtìna rǒ: «Nyi nyapé ìì Pbayàhúdí tó ádrùngbǎ kamà tí, ní ígbù pé nyi nyi-tírò.» ³⁸ Kà-dòná ka kadù dhu àndi yà dhu bhèyi: «Yàrí ale ní Pbayàhúdí tó ádrùngbǎ kamà.»

³⁹ Yà Yèsù tí ka kùtǒ mùsàlabhà dǒ ale nzínzi ǒ atdí ale núnò dhu kà nǐ ndàti: «Nyi tí obhó Krístò? Ígbù pé nyi nyi-tírò, nyadù má nígbù!» ⁴⁰ Pbétù ngàtsi kà t'ódhìna náadù òrù kà dǒ ndàti: «Nyi tí obhó Kàgàwà-òdò mà nónzi, àzèmbè nyi nyongó ìì ndi àpbè-tidò kèlě nábà nyi nyí? ⁴¹ Àlě kí àpbè nábà obhónánga dǒ, àlě tó afátá-okú dò rò àlě kí kàbà nídhuní. Pbétù yàrí ale náfá nzá atdí dhu mà.» ⁴² Tdítdǒ, kǎdù àtìna: «Yèsù, ìrè nyírè ma pbùkù idzi ò nyi nyótsù rò.» ⁴³ Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Ma mí obhó dhu núnò indù: àlě kótsù nyi mànà indo tí pàràdisò ò.»

Yèsù rǒvè dhu

⁴⁴ Mbèmbè azà adyifò-sisì adyíbhengá nga tó ǒ, ínǒ-yà níibvú ndì kóró ndi pbìrì ǒ, ràrà àhù àrùgyètdí adyifò-sisì adyídǒ nga tó ò. ⁴⁵ Adyifò náavè, Kàgàwà bhà idza ǒ ka kúsò ádrùngbǎ mberù pàziyà tí kátina-ǒnga ràdù ndífa átsí rò. ⁴⁶ Ní Yèsù akù òrù tūna nyú nà ndàti: «Àbá, ma màbhù afídu fúnú.» Wò dhu ndì ndòrì dhu-dzidǒ ní ndi, kà-afí náadù ìtdě dòtsí. ⁴⁷ Wò ndì nònzì dhu ndì ndàla rò, Pbarómá tó pbìrì ǒ atdí miyà pbanówí dǒ ádrùngbǎle níilè Kàgàwà ndàti: «Obhó nyú, yàrí ale níì obhónángatálè!» ⁴⁸ Kóró alé-yà, yà ibí rò iwúnà dhu àndà, náala wò ndì nònzì dhu. Ní abádhí náadù ì ányìrǒ rò dòya-tsirò ùlǔ izù nyú nà rórò. ⁴⁹ Yà Yèsù núnì kóró

ale, Gàlilaya tó pbirì ò rò ka nùndà vèbhále mànà, níkò itseta, 'àmbe ùda rúda dhu nándà dǒ.

Yèsù nótù ka kí dhu

⁵⁰ Pbayàhúdì-bvǔ ádròdrǒ anya nítdì arí ale nzínzi ǒ, Yòzefù tí kátina atdí ale ní'ì inè. Ndi ale ní'ì ídzi ale, ndírò ka ní'ì obhónángatále. ⁵¹ Kǎtsù nzá yà Yèsù dǒ rí 'ìri ale tó ɔɛ ò màtí, ndírò abádhí rǒnzina dhu ò màtí. Wò ndi Yòzefù ní'ì Àrimàtayò tí kátina Pbayàhúdì-bvǔ atdí kíǒ ǒ ale. Ndirò kǒngónà Kàgàwà rǐ idzi ònyu indrǔ dǒ òná idho nódò. ⁵² Ní kǎrà Pìlatò bhà, ndàrà Yèsù-abvò nónzi kà-fó. ⁵³ Kǎdù Yèsù-abvò nífo mùsàlabhà dǒ rò, ndàdù ngbǒna nákpòrò mberù ò. Kǎdù àrà ndi abvo nótù bhalabhala ò ka kóbhi ibhu ò. Ndi ibhu ní'ì inzà ka kàpè atdí ale mà nótù ònà angyi. ⁵⁴ Wò dhu anzì ndi yà indrǔ rǐ 'òbhòò ndíní sàbatù adù tí ndòpè òná idho ǒ. ⁵⁵ Yà Gàlilaya tó pbirì ò rò Yèsù nùndà vèbhále, náadù òwu atdíkpá Yòzefù mànà. Abádhí náala Yèsù-abvò nótù ka kí ònà ibhu, 'adù Yèsù ka kǐlì ibhu ò tí dhu nála. ⁵⁶ Wò dhu-dzidǒ, abádhí náadù 'adu fíràbvù, 'òwù andròkò mà, ndrùù rǒngù akye mànà nóbhòlò. Sàbatù-idhò ǒ, abádhí náadù 'àso yà Hyátá nónzi dhu bhěyi.

24

Yèsù rǐ ndìngbè dhu

(Màt 28.1-10; Mrk 16.1-8; Yùw 20.1-13)

¹ Sàbatù-idhò dzidǒ rúbho nga ǒ, vèbhále náawù kútsingá nyú kàbhùlì ò. Abádhí awù anyì yà angyangyi ì óbhòlò mběyi rǒngù akye mànà foyá. ² Ní, abádhí adù odu nótù iwà ka kògèrè ibhu-lí rò ró. ³ Ní abádhí atsù ndi ibhu ò, pbétù abádhí adù nzá Ádrùngbǎle Yèsù-abvò nótù. ⁴ Ní atdídǒ idho nùkò abádhí ndi dhu dǒ

rórò ní ndi, óyǒ ale nũuto ì abádhí tí, atdíđǒ rũmbili m̀dzarù nà r̀yá. ⁵ Ní atdíđǒ ɔdɔ nísí òyà dhu-okú d̀ r̀, abádhí adù d̀yà nũtd̀ obv̀. Pbé̀tù, k̀r̀í ale adù dhu ìvu abádhí-tsù 'àti: «Ádhu nyí nyí inè r̀í ì nyìkp̀óna nà ale nóm̀e ùv̀v̀e ale nzínzì ǒ nǐ? ⁶ Kà r̀í ì mbà ìr̀, k̀ngb̀è wà ndì ɔv̀-bv̀ r̀. Nyìr̀è pé yà f̀k̀k̀ k̀ǹo àdì ndì ndàdì Gálilayà t̀ ɔ̀bìr̀ ò r̀ór̀ dhu. ⁷ Kàti: «Dhu àkà kipfo Ìndr̀ t̀ídhùnà kabhu nzéřengatále-f̀, kadù ùtonà m̀sàlabhà d̀, ndìr̀ ìbhù idho dzid̀, kà ràdù ndìngb̀è.» ⁸ Nír̀ ò ní ndi abádhí náadù yà Yèsù unɔ ɔte nír̀è. ⁹ Ní abádhí adù ì ibhu-tí'̀ d̀ r̀, 'òwù yà ì àla k̀ór̀ dhu nũǹ atdí kumì d̀nà atdí nà ábhàl̀ t̀, k̀ór̀ ngũkpà ale mànà. ¹⁰ Ì vèbhále ní ì M̀gàdalà t̀ k̀ìg̀ ǒ M̀r̀iyà mà, Zànì mà, Yàk̀obh̀-ťsánà, M̀r̀iyà mànà. Ndìr̀, yà abádhí ì'nà mànà ngũkpà vèbhále, náadù dhu àwe ndi dhu bhèyi tí Yèsù bhà uvitatále t̀. ¹¹ Pbé̀tù, k̀k̀k̀ vèbhále uǹ f̀ỳ dhu nátì uvitatále adù zèze tí. Ní abádhí adù nzá ndi dhu ná'̀. ¹² Pbé̀tù Péter̀ náadù ndìv̀, nd̀k̀ k̀bh̀l̀ ò. Ní, ndì ndàg̀ ndì ndàndà ibhu-ònga r̀, k̀ala mber̀-mbélémbèlè kèlè anyì. Ẁ dhu-dzid̀, kàdù ndàdu ndàrà ɔ̀b̀ndà atdíđǒ idho nũko ndi ẁ ndì ǹnzì dhu d̀ r̀ór̀.

*Yèsù r̀ ndàvì óyǒ ábhàl̀ t̀ Èmawù r̀rà otu ǒ dhu
(Mrk 16.12-13)*

¹³ Ndì nínганí tí, Yèsù bhà ábhàl̀ nzínzì ǒ óyǒ ale náak̀ 'àmb̀ èwu d̀ Èmawù tí kátina ɔ̀banga ò. Ndì ɔ̀banga ní ì atdí kumì d̀nà atdí nà k̀lòmèťèr̀ tí Yèr̀usalèma t̀ k̀ìg̀ r̀ r̀. ¹⁴ Abádhí ambènà òte d̀ yà ì ǹnzì k̀ór̀ dhu-tí d̀. ¹⁵ Ní ẁ abádhí r̀te, 'àdù àmb̀ 'àg̀ d̀ ònà kàs̀m̀ ǒ, Yèsù nyú ndìt̀r̀ náandri abádhí tí ò, 'àdù àmb̀ èwu d̀ atdíkpà abádhí mànà. ¹⁶ Pbé̀tù, dhu adù abádhí-nyinga níti ìnzì r̀ni Yèsù. ¹⁷ Ní Yèsù

ivú dhu abádhí-tsǔ, ndàti: «Ádhu nyǎ nyí nyǎgò dòná, àzèmbè nyǎ nyongó òwu?» Ní kòrí ábhàlǐ náadù ìko, izu ràdù 'ùka atdíǎ. ¹⁸ Atdí abádhí nzínzi ǎ ale, Kiliyopà tí kátina, náadù dhu ivu kà-tsǔ ndàti: «Nyi tí ndi atdíró Yèrùsàlemà tó kigò ǎ bhà nzínzi ǎ inzà nyi nyùnì kàrí idho nzínzi ǎ ndi nònzì dhu?» ¹⁹ Kǎdù àtìna abádhí nǐ: «Ádhu ndi?» Ní abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti: «Yà Yèsù, Nàzàretì tó kigò ǎ ale rǎ ndi nónzì dhu. Ndi ale ní'ì ádrùngbǎ obi nà nabi. Kǎrà ndi pòndà obi návi rǎ kàsùna ǎ, ndirò òtèna ǎ mǎtí, Kàgàwà-ònzì ndirò kóró ale-ònzì mǎtí. ²⁰ Ní fàkà pàkùhání tó ádròdrǎ ale mà, fàkà ádròdrǎ ale mà nà nípfò ka, 'àbhù kotdì anya dòná ndínì ka kohò tí, 'àdù kàbhù kutǎ mùsàlabhà dǎ. ²¹ Mǎ nyú, mǎ múbhi dhu ìrè rǎ ka rǎrǐ ndi Pàìsràyélí núwǔ rí ìno-kàsù ǎ rǎ. Pèétù ròsè kóró dhu dònǎ, indo kóró kòrí dhu ónzì ì ró idho náhu wà ìbhù. ²² Ní obhó tí, nzínzika ǎ ngúfe vèbhále nábhù idho rùko mǎ atdíǎ. Abádhí òwùnà bhòtsungá kàbhùlì ò. ²³ Ní inzà ì òtù Yèsù-abvò rǎ, abádhí àdù ingo, 'àdù àtìna màlàyíkà ràvi ì fíyò. Ní, ì màlàyíkà ràti ìnè Yèsù rǎrǐ'ì nyìkpóna nà. ²⁴ Yà mǎ mǐ'ì mà nà atdíkpá ale nzínzi ǎ, ngúfe ale nádù òwu átò kàbhùlì ò, 'àdù ndi dhu nótù àdhàdhì yà vèbhále náwenà dhu bhèyi tí. Pèétù abádhí àdù nzà ndi Yèsù-ngbò nyú nála.»

²⁵ Ní Yèsù adù àtìna abádhí nǐ: «Nyǎ ní ìmbǎ ìrèta nà ale! Ndirò nyǎ ní ìnzì arí pànábí núuno kóró dhu ná'u tsàkàtsàkà ale! ²⁶ Dhu aká tí obhó Krístò ràbà àpè ndi dhu bhèyi tdù ndi ndotsú pòndà ádrùngbànga tó awáwù ò rǎ?» ²⁷ Wò dhu-dzidǎ, kǎdù dòná ka kandí Kàgàwà bhà Andítá ò kóró dhu-tì nópè ndàwe abádhí tò, ròpè ndi Músà bhà Andítá ò rǎ, rǎrà àhu kóró pànábí náandí dhu ò.

²⁸ Abádhí níitdègu yà ì úbhi òwu rǎ ònà pànga níndù,

ní Yèsù adù dhu ònzì itse rará ale bhëyi. ²⁹ Pbéttù abádhí adù Yèsù àgò 'àtì: «Ádǐ atdíkpá mǎ mànà. Obhó tí, adyifò àrà wà, ndírò ìnga ráti kòmbí tí.» Ní Yèsù adù òtsù, 'òkò atdíkpá abádhí mànà. ³⁰ Ní ònyù-tsunǎ ì òkò atdíkpá abádhí mànà rórò, Yèsù nídyi mùgati ndàlǔ fóná, ndàdù òtsò nábhù Kàgàwà tò. Wò dhu-dzidǒ, kǎdù mùgati-ònga nùkò ndùndò abádhí-fó. ³¹ Nírò ní ndì abádhí-nyínga náara ndùtù, 'adù Yèsù nùni. Pbéttù Yèsù náadù àwí dòtsí abádhí-nyìkpó ǒ rò. ³² Ní abádhí adù 'òpè 'òtè nzínziya ǒ, 'àmbe àtìna dǒ: «Àlě-afí nígbènà tí obhó àlě ò, yà otu ǒ kà rùbhi Kàgàwà bhà Andítá-tì náwe rǒ àlě tò rò?»

³³ Abádhí adù 'ìvǎ ànyìrǒ rò tí, 'adu ì Yèrùsàlemà tó kígò ò. Ní ànyì abádhí atù kǒkò atdí kumì dóná atdí nà uvitatále ɔdhíya mànà ì nàndu ró. ³⁴ Ní ì uvitatále náadù àtìna abádhí nǐ: «Obhó nyú, Ádrùngbǎle Yèsù níngbè wà ndì. Kàvi wà ndì Simoni tò.» ³⁵ Ní kòrí óyǒ ábhàlǐ náadù ròyá ndì ònzì otu ǒ dhu mà, ìngbǎ dhu bhëyi màtì ì òwù Yèsù nùni mùgati-ònga nùkǒ rí ró dhu mànà dhu náwe abádhí tò.

Yèsù rǐ ndàvì pòndà atdí kumì dóná atdí nà ábhàlǐ tò dhu

(Màt 28.16-20; Mrk 16.14-18; Yùw 20.19-23; Kas 1.1-8)

³⁶ Yà Èmawù rò iwù ale rǒte ngǔkpá ábhàlǐ mànà òná kàsùmì ǒ tí ní ndì, Yèsù nyú ndítírò náavi ndì abádhí nzínzi ǒ, ndàdù àtìna abádhí nǐ: «Kàgàwà àkǎ ndàbhù nyí nyòkò màrùngà ǒ.» ³⁷ Ní atdídǒ ádrùngbǎ ɔdò nísí òyà dhu-okú dò rò, abádhí adù dhu àtì ale-mùlǐ ì àla dhu tí. ³⁸ Pbéttù Yèsù adù dhu nívu abádhí-tsunǎ ndàtì: «Ádhu fùkú ìrèta nìza? Ndirò ádhu wòrí ìrèta-tidò rǐ ì afíku ò nǐ? ³⁹ Nyàndà pé ɔtsúdu mà pfǒdu mànà! Ìma nyú ní yà! Nyàpbalǎ pé ngbǒdu, ndírò nyàndà pé, ale-mùlǐ náarí ì

ìmbă ìză nà ròná, ndírò kà-kpa mà náarí'ì ìmbă yà rùdú nyí nyálăna dhu bhěyi.» ⁴⁰ Wò dhu ùnɔ ndì ndí rò, kădù ɔtsúna mà, p'fóna màná nítè abádhí tò. ⁴¹ Pbéù wò ì f'ì nà ádrùngbă dhèdhe ǒ, abádhí rǐ nǐ ndì ndúnɔna dhu ná'u, ndírò atdíǒ idho àdù abádhí nùkɔ dhu-okú dò rò, Yèsù adù dhu ìvu abádhí-tsù ndàti: «Nyí tí'ì ìnè ònyùnà ka kádù dhu nà fukú iró?» ⁴² Ní abádhí adù ìkùrù ikuru ìbhè-rɔrɔ-ngba nábhu kà tò. ⁴³ Kădù ndì ìbhè náko, ndàdù à'ànà àzèmbè abádhí rălăna rórò. ⁴⁴ Wò dhu-dzidò, kădù àtìna abádhí nǐ: «Kòní yà fukù ma mongónà ùnòná òko ale kòko atdíkpá rórò dhu ní wò. Dhu aká yà kóró ka kandí dùdú Músà bhà Ƴyátá ò màtí, Kàgàwà bhà pbànábí tó Andítá ò màtí, ndírò Zàburì ò màtí dhu rònzi ì kóró.» ⁴⁵ Nírò ní ndì kădù abádhí tó irèta nùngbe, ndí'ì abádhí alú tí Kàgàwà bhà Andítá rùɔna dhu dɔya ò. ⁴⁶ Tdítdǒ kădù àtìna abádhí nǐ: «Kàgàwà bhà Andítá ò ka kandí dhu kati: Krístò àkă ndàbà àpbè, kàkă ndòvè, ìbhu rí kisè idho ǒ ndàdù ndìngbè. ⁴⁷ Ndirò kòvò rǒ, dhu àkă kunò ìndrù rǐ 'ùgèrè, 'ùbhà fíyò nzérenga, Kàgàwà ràdù dhu ùbà fíyò dhu kóró pbìrì ǒ ale tò, ròpè ndì Yèrùsàlemà rò. ⁴⁸ Nyí ní ndì dhu tó ngàmbì. ⁴⁹ Ndirò kòní ma mí yà Àbadu náakò fíndá làká fukù dhu nívi fukù. Ní nyí nyákă nyòkò yàrí kígò ǒ tí, ràrà àhu òrù-akpa ò rò rírà ádrùngbănga tó obi nábà nyí nyí dhu ò.»

Yèsù rǐ ndàdù òrù-akpa ò Kàgàwà ì dhu

(Mrk 16.19; Kas 1.9-11)

⁵⁰ Yèsù adù àrà pbìndà ábhàlǐ nà Bètàniyà tí kátina pbanga-tí'ò. Ní, kǎngbe ɔtsúna ndàso abádhí nǐ. ⁵¹ Ní yà abádhí násò ndì ndí òná kàsúmì ǒ, àbadhi mà nùubhá ì pbìndà ábhàlǐ màná, ndàdù òdzì, ndàrà òrù-akpa ò. ⁵² Ní Yèsù ì ìfù dhu-lutină, abádhí náadù 'àdu ádrùngbă dhèdhe nyú nà Yèrùsàlemà tó kígò ò.

⁵³ Abádhí nóongónà 'ùndu bìlǐnganà Kàgàwà bhà idzá,
'àmbe Kàgàwà-ɔvò nílè dǔ.

Ungbòta-ጋwá Tá Bhǔkù

Ndrǔna: Ungbòta-ጋwá Tá Bhǔkù New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ndrǔna (Ngiti)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Dec 2021 from source files dated 30 Nov 2021

abb6c630-aaf1-5647-8172-605215e8fe12